

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154
iulie 2015 (Anul VII) Nr. 77 (7 / 2015)

BOEM@

Live Literature

iulie 2015 (Anul VII) Nr. 7 (77) - 44 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

7 / 2015

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor șef adjunct: Victor Cilincă
Redactori: Paul Sîn-Petru, Constantin Oancă, Coriolan Păunescu, A.G.Secară, Dimitrie Lupu, Denisa Lepădatu, Cristina Roșu, Maria Ieva, Nastasia Savin
Grafică: Elena-Liliana Fluture
Tehnoredactare: Daniela Cașu
Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Dan Verejanu (Chișinău), Petru Jipa (Germania), Melania Cuc (Bistrița), Tănase Carașca (Tulcea), Alexandra Mihalache (Slobozia), Marian Hotca (Baia Mare), Mirela Savin (Constanța)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: **0726 337376, 0740 596225, 0336 800313**

ADRESA REDACȚIEI: Str.Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: 0726 337376

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Ioan Tutunea-Hercinul (p.15), Ioan Toderiță (p.16), Ioana Burghel (p.20), Mihaela Oancea (p.26), Marin Moscu (p.29), Ionela Anciu (p.30), Monika Toth (p.34), Laurențiu Alin Dumitrache (p.38), Camelia Ardelean (p.39), Ioan Gheorghită (p.40)

Proză: Viorel Darie: Viață aspră (p.21), Maria Ieva: Întâlnirea de la ora zero și un minut (p.28)

Cronică de carte: Dumitru Anghel: Romanul de analiză la Liviu Rebreanu, de Zanfir Ilie (p.9), A.G. Secară: O recomandare pentru o enciclopedie a zmeilor (p.12), Paul Sîn-Petru: Petre Rău și multivalentele performanțe (p.12), Ignatie Grecu: "Îndrăgostirea de zmeu" de Petre Rău (p.13)

Eseu: Nastasia Savin: Un altfel de icon - euro (p.5), Ionel Necula: C. Stere - tragedia unui destin (p.17), Gabriela Grigore: Rolul basmelor în dezvoltarea copilului (p.27), Marius Cioarec: Capcana inefabilă a diminutivelor (p.29), Dragomir Mihaena: Legenda Dunării (p.33)

Note de lectură: Daniela Dascălu: Pacienții din concert (p.3), Alexandru Cocetov: Sufletul poeziei unui suflet de copil (p.23), Olga Lucașu Trifan: "Tainicele cărări ale iubirii" sau incursiune realist printre vestigiile romantice (p.31)

Interviu: Gheorghe Nazare: Dialog cu scriitorul, jurnalistul și profesorul Coriolan Păunescu (p.35)

Debut: Diana Hamza: Iacta alea est (p.14)

Meridiane: Marian Hotca: Poeme traduse în albaneză (p.24)

Istorie: Nicolae Rădulescu: Sicilia Transdunăreană (p.41)

Umor: Vasile Popovici: Epigrame (p.19)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.39)

Grafică:

Coperta I: Octavio Campo - Beso del mar

Coperta a IV-a: Salvator Dali - La girafe en feu

Interior: Sculptură în lemn - Paul Sîn-Petru

www.boema.inforapart.ro

Daniela DASCĂLU

PACIENȚII DIN CONCERT

Studiind personajele Hortensiei Papadat-Bengescu din romanul *Concert din muzică de Bach*, Crohmălniceanu observă interesul acordat de scriitoare patologiei, ce reiese din construcția riguroasă a unor bolnavi psihici, analizându-le cauzele și simptomele. Personajele au viață sufletească absurdă, ce poate fi explicată prin intermediul psihologiei abisale, care se ocupă cu studiul comportamentelor umane iraționale.

Personajele suferă de tulburări nervoase cauzate de diverse întâmplări petrecute în viața acestora. Nimeni nu este perfect. Poveștile de viață ale acestora trebuie studiate temeinic pentru a putea găsi cauzele reacțiilor comportamentale.

Să amintim, mai întâi, povestea familiei Rim. Lina și Rim, soț și soție, locuiesc împreună într-o casă cumpărată cu banii Linei. Rim este un biet bolnav care are nevoie de îngrijiri medicale, fapt pentru care, Sia – tânără bastardă – este angajată ca infirmieră. Se pare că relațiile cu cei doi evoluează diferit. În timp ce față de Lina se comportă agresiv, vorbindu-i răstit, nerespectându-i autoritatea, cu doctorul Rim ajunge să aibă relații amoroase, seducându-l și rămânând însărcinată. Doctorul Rim este un maniac ce profită de boala sa pentru a atrage atenția femeilor. Este oare boala sa un pretext de a-și satisface dorințele erotice fără să depună prea mult efort? Adulterul săvârșit de Rim se finalizează cu moartea Siei, în urma avortului efectuat cu mijloace primitive.

Sia este tânăra nemăritată, ursuză, respingătoare, ce își duce existența într-un mediu închis, un spațiu al comiterii păcatului. Dragostea imensă pe care i-o poartă tatălui ei o determină să se compromită în relații intime cu Rim. Gelozia acesteia este cauzată de lipsa de afecțiune din partea lui Lică, întrucât acest parvenit este în stare să-și renege propria fiică dacă reprezintă o piedică în avansarea lui pe scara societății. Egoistă și orgolioasă, văzând că tatăl ei nu o mai vizitează așa des cum o făcea înainte, suferind de neacordarea atenției cuvenite, crede că o răzbunare l-ar putea întoarce la ea. Astfel, abuzează de calitatea de infirmieră din casa Rim, mergând până la seducția pacientului. Legătura întemeiată între Sia și Rim a fost făcută din ambiție, iar pe Lică nu-l vedem deranjat de acest fapt. Misterul originii Siei este deslușit pe parcursul desfășurării acțiunii. Sia se dovedește a fi rodul relațiilor intime dintre Lina și Lică. Contextul în care Lina îi mărturisește Siei adevărul nu este unul pregătit în prealabil, ci, dimpotrivă, în limbajul Linei se simte satisfacția pe care o are crezând că va provoca durere atât fetei, cât și soțului ei, Rim. Lucrurile iau o turnură de neașteptat, așa încât niciunul dintre cei doi nu este surprins la aflarea veștii, din contra, își continuă relația, iar

Sia nu este alungată din casă așa cum plănuise Lina.

Lina este femeia superioară bărbatului prin averea colosală pe care o deține și de care este foarte mândră. Nu pierde ocazia de a se lăuda așa-ziselor prietene atunci când o vizitează. Pe de o parte, Lina se arată a fi grijulie față de sănătatea soțului ei, ocrotitoare a copiilor orfani, iar, pe de altă parte, este o femeie ușoară ce își înșală viitorul soț. Reacția lui Rim nu este una corespunzătoare unui încornorat, „buna Lina” primindu-și pedeapsa pentru comportamentul ei, dat fiind că atitudinile celor doi erau „obstacole neprevăzute”. Planurile Linei eșuează, iar pasivitatea acestora îi provoacă Linei o stare de disperare: „în fiecare zi credea că Rim va zice sau va face ceva și în fiecare seară sta prostită de impasibilitatea lui”. Se simțea oare vinovat și considera irelevantă o atitudine irascibilă? Sau Lina căzuse în propria-i capcană și toți i-au făcut jocul până la un anumit moment? „Buna Lina” nu este capabilă să-și iubească propria fiică, nu deține afecțiunea specifică unei mame în cazul în care fiica ei este în prag de moarte. Suferința Siei nu îi îmblânzește inima, tratând-o cu indiferență chiar și în momente groaznice de suferință. Căsătoria cu Rim a fost realizată din interese sociale, fiindcă ea nu se putea căsători cu Lică Trubadurul, dat fiind statutul diferit pe care îl aveau. Nu putem ști cu exactitate dacă între Lina și Lică a fost iubire sau doar un accident cauzat de flacăra pasiunii existentă între aceștia în trecut. În ideea de a fi rezistentă și de a nu da importanță trecutului, Lina se consumă pe fond psihic, deși, aparent, este un personaj luptător, pregătit să înfrunte situații dificile. Căsătoria dintre Rim și Lina reprezenta atât prilejul ascunderii păcatului săvârșit înainte de căsătorie de către femeie, cât și împrejurarea avantajoasă în care Rim putea să acceadă la un rang social mai înalt. Cu alte cuvinte, tăcerea lui Rim este

(continuare în pag. 4)

condiționată de interesul social. Imaginea creată la început despre „buna Lina” se dovedește a fi distrusă de apelativul „Cătea!” folosit de Lică - singurul care îndrăznește să o jignească - la înmormântarea Siei. Din punct de vedere psihanalitic, tăcerea profundă a lui Rim va agrava starea de stabilitate a personajului, încât Lina va cădea într-o nevroză provocată de conflictele interioare ce distrug psihicul uman. Așadar, Lina este unul dintre acei bolnavi psihici de care vorbește Crohmălniceanu. Simptomele acestei nevroze sunt aparentele indiferențe și nepăsări de care dă dovadă Lina pe tot parcursul acțiunii. Lina este femeia impasibilă cu rang social înalt.

Lică Trubadurul este personajul liber al romanului, fără obligații, necăsătorit, „haihui și rentier” și își permite să aibă tot felul de legături amoroase pentru a se dezvolta din punct de vedere social. Îi ascunde cu nepăsare Adei Razu existența Siei, nu-i dă explicație Siei pentru comportamentul din ultima perioadă, face abstracție de prințul Maxențiu pentru a intra în viața intimă a Adei. La rândul ei, Ada nu-l iubea pe tuberculosul Maxențiu, ci pe Drăgănescu, soțul Elenei Drăgănescu. Elena nu are sentimente pentru Drăgănescu, ci o nouă apariție, Marcian, verișorul Adei, îi trezește adevărata dragoste. Astfel, toate personajele suferă de o iubire neîmplinită, sentimente distruse din cauza preocupării de a avea succes pe plan profesional. Deși o iubește pe Sia, se îndepărtează de ea, considerând-o un obstacol în urcarea pe scara socială. Dragostea pentru Sia se năruie pentru un moment. Atitudinea lui poate fi justificată doar în cazul în care obține postul dorit și urma să profite împreună cu Sia de noul statut. Ținea prea mult la Sia să o părăsească așa, deodată, doar din cauza unui capriciu. Însă, cine știe dacă acest parvenit își mai amintea de fiica sa după ce își vedea planurile împlinite? La înmormântarea fetei, orgoliul de tată este evidențiat prin nutrirea unei răzbunări asupra Rimilor, insultarea Linei, simțindu-se un om pierdut, așa cum reiese din citatul „un fel de plumb topit îi îngreuna încă trupul la gândul Siei”. Lică Trubadurul este hotărât să încalce reguli cu scopul de a-și îmbunătăți situația materială. Poate că Lina a fost o victimă a sa, luând în considerare moștenirea a cărei stăpână era, iar Sia, un copil nevinovat, născută din ambiția tatălui ei și murind tot din această cauză. Sia este condamnată la o suferință eternă. După ce pozează în tatăl grijuliu, Lică ascunde existența Siei. Oare apropierea sa de Sia nu era un prilej de a ține legătura cu familia Rim și de a-și urmări scopurile?

Ada Razu - femeia adulteră - nu are niciun sentiment de vină față de bărbatul ei, bolnavul Maxențiu, știind să joace două roluri: pe de o parte, pozează în soția suferindă, devotată, grijulie, obosită, iar, pe de altă parte, este femeia dominantă, obsedată de atenția din partea bărbaților, capricioasă, luptătoare. Ada suferă de mania de a conduce bărbații, de a-i ademini, aceștia fiind considerați unelte în mâinile ei. Firea ei instabilă îl putea detrona pe Lică în orice moment, găsind o altă victimă, în caz că el nu mai corespundea cerințelor ei.

Maxențiu este un alt bolnav psihic, din cauză că analizează temeinic boala pe care o are. Este suferind de tuberculoză, ce îl împinge spre ipohondrie și frică de singurătate. Este un personaj egoist, maniac de manifestările bolii. Este conștient că Ada nu-l iubea, dar, totuși, este gelos pe Lică și îl irită prezența sa în preajma Adei. Toată neliniștea și ura lui Maxențiu răbufnesc în

fraze scurte, gâfâite, care transcriu limbajul interior al personajului. Din nou, convenția socială îl determină să sufere în tăcere. Avaritatea Adei îi provoacă și mai multă durere, depresie, deoarece aceasta se opune mutării lui Maxențiu într-un sanatoriu, unde ar putea beneficia de îngrijiri medicale. Preocuparea excesivă de starea sa de sănătate reiese din reacțiile sale, întrucât simțea o mare plăcere să analizeze efectele tuberculozei: „cu toată atenția, cu toți ochii își examina ligheanul, batista, și sta în patul maculat, cu un fel de voluptate a nesimțirii. După atâta constrângere, era o orgie de tuse, de expectorații, de toate mizeriile concrete ale bolii.” Își admira trupul secăt de coptură și murdărie.

Elena - un alt personaj feminin - este cea care se ocupă cu organizarea concertului, de pregătire și de redactarea listei de invitați selecți. Nutrește o dragoste ascunsă față de Maxențiu. Este căsătorită cu Drăgănescu, bărbat cu un caracter foarte slab, delăsător, molatic, ce se lasă condus de Elena. Apropierea dintre ea și Marcian se amplifică, acesta inspirându-i o dragoste puternică, iar Elena cedează unei porniri erotice. Degradarea interioară o situează alături de bolnavii psihici ai romanului. Nu se întrevide nicio evadare din acest spațiu al păcatului.

Din acest motiv, Al. Protopopescu observă că romanul Hortensiei Papadat-Bengescu este unul al interiorului, al uzurii sufletești și psihice a personajului. Femeile sunt cele ce încalcă fidelitatea conjugală, iar bărbații sunt ca niște marionete în mâinile lor. Se încalcă autoritatea patriarhală, femeile fiind cele ce domină lumea. Neliniștile ce le preocupă le fac să cadă încetul cu încetul victime ale nevrozei. Ele nutresc idei, sentimente, gânduri, fără să se exteriorizeze. Au impresia că nimeni nu le cunoaște secretele. Pendularea între bine și rău favorizează decăderea psihică a personajelor. Fiind un roman al unei scriitoare, este evident de ce în prim plan se află femeile. Pe Lina o neliniștește tăcerea misterioasă a lui Rim, pe Ada o bulversează relațiile în afara căsătoriei și teama permanentă de a nu se compromite, pe Elena o tulbură adevărata dragoste venită din partea lui Marcian, iar pe Sia o aduce spre pierzanie dezinteresul și ignoranța tatălui ei. Bărbații par să-și accepte statutul, din cauza intereselor sociale pe care le are fiecare. Punându-se accentul pe ierarhia socială, degradarea psihică a personajelor se evidențiază de la un fir narativ la altul. Acțiunea se desfășoară într-un ritm alert, întâmplările curgând una după alta, fără răgaz de analiză a situațiilor.

În concluzie, personajele din romanul *Concert din muzică de Bach*, de Hortensia Papadat-Bengescu, sunt niște pacienți ai vieții tulburătoare și dezoilante, ce își duc existența în spații închise, aducătoare de suferință. Nu există iubire adevărată între personajele romanului. Nu există sentimente profunde. Ele sunt niște victime ale societății, unde interesele primează. Așadar, în romanul analitic al scriitoarei, se observă orientarea spre psihologia și fizicul personajelor.

Nastasia SAVIN

„Va veni o zi în care voi, francezi, ruși, italieni, englezi, germani, voi, toate națiunile continentului, fără să vă pierdeți calitățile distincte și glorioasa voastră individualitate, veți fonda împreună o unitate superioară și veți constitui fraternitatea europeană”
(Victor Hugo)

Un altfel de icon - euro

În rândurile următoare încerc să urmăresc și să dezvolt problematica anunțată încă din titlu „*Un altfel de icon - euro*”, bineînțeles, având ca punct de plecare premisele de constituire și de valorificare ale acestui icon, încercând să abordez unele aspecte teoretice privind tipologia axiologic-evolutivă, structura discursului începutului constituirii monedei euro și modul în care aceasta este adaptată fiecărui stat ce face parte integrantă a Uniunii Europene și nu numai. Aceasta este, de fapt, și linia pe care încerc să o parcurg în ceea ce urmează: iconul¹ reprezentat de „euro” având în vedere o bibliografie care îmi permite a specula în această direcție, și anume asupra condițiilor, conform lui Jonathan Meades, pe care le îndeplinește pentru a fi icon: contextul are impact puternic; imaginea iconică transcende subiectul; subiectul este redat vizual printr-o formulă condensată; recunoașterea calității iconice este instantanee. În ceea ce privește motivarea alegerii acestei teme, pot spune că mi s-a părut interesantă și de actualitate. Curiozitatea și-a spus cuvântul, mai ales într-o situație ca aceasta, în care este vorba despre o problemă în care aspectul economic interferează cu cel cultural. Din punct de vedere al economistului, nu mi-am pus niciodată problema monedei euro ca fiind purtătoare de valoare spirituală, ci am privit-o ca pe o simplă monedă de schimb. Deci, termenii cheie ai acestei lucrări sunt: icon, euro și identitate, iar suportul științific și metodologic este, în linii mari, decriptivist. Din punct de vedere metodologic și teoretic, studiile ce stau la baza lucrării vizează diverse probleme de structură ale începutului constituirii Uniunii Europene. Metodele de cercetare utilizate sunt atât tradiționale, cât și moderne: analiză-sinteză, inducție-deducție, comparativă etc.

Trebuie să precizez, pentru început, faptul că se constată o creștere a interesului pentru formele iconice de reprezentare identitară. În ceea ce privește studiul identitar există o dublă perspectivă: istorică și estetică. Pe de altă parte, colecția „*Iconuri*” a editurii Prestel din München favorizează judecata de valoare estetică pentru secolul al XX-lea, răsturnând raportul dintre demersul istoric și cel estetic.

În revista *Viața inteligentă*² prin articolul „*Adjectivul epocii*” Jonathan Meades urmărește evoluția termenului „icon”, dacă inițial era utilizat pentru o persoană sau lucru considerat reprezentativ pentru o cultură, pentru o mișcare; important sau influent într-un context anume (cultural), actualmente cuvântul a ajuns să desemneze aproape orice, afirmă că acesta se regăsește peste tot (e.g. de la mâncare până la Isus). Efectul produs de icon este unul imediat, recognoscibilitatea este imediată, de altfel, la fel ca și propagarea lui prin mass-media³.

Iconul, de altfel, reprezintă un „cuvânt de proveniență grecească (gr. *Eikón* = imagine, similitudine), este în general descris fie ca imagine sau obiect bidimensional, fie ca obiect tridimensional, cu conotații

religioase sau laice”⁴, dar, pentru limba română este necesar să se facă distincția dintre icoană - obiect sacru care reprezintă divinul - și icon - obiect secular care este o reprezentare a unei realități concrete ridicată însă la un nivel aproape similar de adorație cu icoana.

Un alt concept cheie este cel de identitate, văzut ca fiind un punct de sudură, o poziționare ca intersecție a discursului și a contradiscursului. Astfel, lexemul „identitate” presupune similaritate și diferențe, pe de o parte starea lumii, setul de valori și relații care determină individualitatea și, pe de altă parte, individul între determinările/constrângerile/ imperativele rolului lui în lume și aspirațiile/ nevoile/ particularitățile sale individuale. Identitatea înseamnă studiul transferului informațiilor, datelor, opiniilor și valorilor, de către grupuri, instituții și guverne dar și probleme care pot apărea pe baza transferului. Identitatea poate fi înțeleasă ca unitate de măsură a individului sau, la nivel macro, individul poate fi analizat ca subansamblu al unei națiuni, a unor sisteme globale, grupurile, mișcările, dar elementul comun este preocuparea față de diferențe⁵. Un alt tip de identitate este reprezentat de identitatea socială virtuală, de proiecții stereotipe, de sentimente de frică, de inferioritate. Goffman consideră că există și o identitate socială independentă de condiția de „status” a individului. Acesta afirmă că există un spațiu intermediar între definirea eului și lumea înconjurătoare, spațiu pe care îl definește prin conceptul de față⁶, distinge, astfel, sensul pe care societatea îl atribuie diferitelor modalități de a se exprima eul. Plecând de la conceptul de față, Goffman se concentrează pe valoarea interacțiunilor sociale și pe puterea pe care aceste interacțiuni o dețin în reglarea comportamentului uman. Mai întâi voi spune că „banii reprezintă un puzzle captivant. Oamenii vor face aproape orice pentru bani, iar banii vor face aproape orice pentru oameni”⁷. Astăzi, banul⁸ înseamnă mai mult decât putere, evoluție sau știință, înseamnă, în funcție de persoana care îl are, răutate, bunătate, speranță, fericire, nefericire. Banul guvernează omul contemporan. Fără el nu mai putem circula în afara spațiului nostru de securitate, fără el nu mai putem citi o carte bună, fără el nu avem acces la micile capricii care ne înfrumusețează viața. Problema o reprezintă omul și capacitatea lui de a realiza o relație de interdependență cu banul și nu una de subordonare.

De-a lungul timpului, Uniunea Europeană și-a construit propriile simboluri, simboluri care o fac recunoscută astăzi atât la nivelul Uniunii Europene cât și în afara ei. Acestea sunt: *Ziua Europei* – 9 mai⁹, *Drapelul european*¹⁰, *Imnul european*¹¹, *Moneda unică europeană* – EURO. Din anul „nașterii” sale „euro” reprezintă un ideal către care aspiră majoritatea țărilor din Europa, această unitate monetară reprezintă o oglindă socio-economică a vieții noastre, ea adaptându-se în mod cameleonice la viața fiecărei țări în care a fost introdusă, reușind să substituie monedele naționale, simbolurile și instrumentele centenare ale suveranității naționale¹².

(continuare în pag. 6)

Denumirea „euro”¹³ a fost adoptată oficial pe 16 decembrie 1995, moneda a intrat pe piețele internaționale la data de 1 ianuarie 1999 - înlocuind „unitatea monetară europeană” (ECU), fiind introdusă în circulație la 1 ianuarie 2002¹⁴ înlocuind în cele din urmă monedele naționale din Zona Euro. Până să se ajungă la euro în perioada 1972-1978 a funcționat așa-numitul „șarpe monetar” în care monedele țărilor membre trebuiau să se „miște” doar în interiorul unui „tunel” de 1,25% fluctuație între ele. Euro este moneda oficială a 16 din cele 27 de state membre ale Uniunii Europene¹⁵. Aceste state, cunoscute colectiv ca „Zona euro” sau „Euroland”, sunt Austria, Belgia, Cipru, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Luxemburg, Malta, Olanda, Portugalia, Slovacia, Slovenia și Spania. Euro mai este folosit cu acordul comunității în Monaco, San Marino și Vatican¹⁶, iar Andorra, Kosovo și Muntenegru¹⁷ utilizează moneda europeană fără să aibă acordul UE. În același timp, statele care au avut moneda națională fixă în raport cu marca germană, e.g. Bulgaria, Estonia, și-au fixat ratele de schimb în raport cu euro. Pe de altă parte, Danemarca¹⁸ și Regatul Unit au obținut o derogare, nefiind obligate să adopte moneda Euro, în timp ce Suedia¹⁹ nu avea nicio derogare în acest sens, dar, totuși, a decis în anul 1997 să nu se alătore Zonei euro. Înainte de toate voi afirma faptul că ideea spre o Europă unită este veche; cei dintâi care s-au preocupat de această teză trăiau în Evul Mediu, epocă în care creștinismul, feudalismul și autoritățile ierarhice erau pilonii principali ai sistemului. Acești predecesori erau motivați de ideea că o „Europă Creștină Unită” era esențială pentru renașterea Sfântului Imperiu German, dar și de pe de altă parte, de insecuritatea care exista în acele vremuri în Europa din cauza amenințării turce. Pe de altă parte, Napoleon I²⁰, Victor Hugo vorbeau despre momentul în care toate statele continentului se vor uni într-o societate supremă și vor forma o unitate a Europei²¹. În 1930 s-a adoptat o rezoluție care hotăra crearea Comisiei de Studiu pentru Uniunea Europeană, însă ideea creării Uniunii Europene a intrat în impas, din cauza crizei internaționale și evoluției evenimentelor pe continent, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial²².

Jan Peter Balkenende spune că Uniunea Europeană reprezintă o comunitate a valorilor, că societatea noastră reprezintă produsul unor mari religii și tradiții sociale, că suntem astăzi în același timp Europa lui Michelangelo și a lui Montesquieu, dar că suntem și Europa ghilotinei și a camerelor de gazare. Semnul pentru moneda unică este simbolul „€”, sursa de inspirație fiind litera grecească epsilon, acesta trimitând la leagănul civilizației europene, pe de o parte, și la prima literă din cuvântul „Europa”, pe de altă parte, în timp ce liniile paralele subliniază ideea de stabilitate euro.

Grafica bancnotelor euro - realizată de către Robert Kalina²³, de la Imprimeria Băncii Centrale a Austriei - este legată de moștenirea culturală europeană, prezentând o serie de simboluri. Kalina participă împreună cu alți 43 de candidați la un concurs organizat de Institutul Monetar European, scopul fiind definirea modelelor pentru viitoarele bancnote Euro. Regulile concursului au fost dure: o temă impusă („Epoci și stiluri ale Europei”), interdicția de a folosi orice elemente care să poată fi asociate unei anume țări, obligativitatea de a respecta un anumit interval cromatic. Cele șapte modele propuse de Kalina se caracterizau prin elementele arhitecturale prezente pe ambele

părți: stilul clasic greco-roman (5 euro), roman (10 euro), gotic (20 euro), Renașterea (50 euro), baroc și rococo (100 euro), arhitectura în sticlă și fier a secolului al XIX-lea (200 euro), arhitectura modernă a secolului al XX-lea (500 euro). Desenele lui sunt reprezentative pentru toate statele membre: pe de o parte, ferestrele și porțile care domină aversul fiecărei bancnote simbolizează spiritul european de deschidere și de cooperare, iar cele 12 stele reprezintă dinamismul și armonia Europei contemporane, pe de altă parte, reversul bancnotelor prezintă poduri care ilustrează aceleași perioade arhitecturale, totul reprezentând o metaforă a apropierii dintre statele europene și dintre Europa și restul lumii.

Pentru moment voi lăsa deoparte problema bancnotelor și mă voi ocupa de monede. Astfel, pe o față a acestora sunt reprezentate grafic simbolurile naționale stabilite de fiecare stat membru, fața comună tuturor monedelor - desenată de Luc Luyck de la Monetaria Regală Belgiană - reprezentând o hartă a Uniunii Europene, pe un fond de linii transversale la care sunt atașate stelele. În timp ce monedele de 1, 2 și 5 eurocenti pun accentul pe locul Europei în lume, iar monedele de 10, 20 și 50 de eurocenti descriu Uniunea Europeană ca fiind o grupare de națiuni individuale, cele de 1 și 2 euro sugerează o Europă fără granițe. În continuare, mă voi opri asupra monedelor²⁴ euro din Italia. Acestea păstrează cele 12 stele corespunzătoare celor 12 state fondatoare ale Uniunii Europene alături de sigla Republicii Italia, *RI*. Alegerea subiectelor pentru fața italiană a monedelor a fost lăsată opțiunii populației în 1998, prin intermediul transmisiunii televizate *Domenica In*²⁵, în cadrul căreia au fost prezentate subiectele supuse votului. Singura care nu a fost supusă votului a fost moneda de 1 euro, pentru că Carlo Azeglio Ciampi, în acel moment Ministru al Economiei, a decis că trebuia să păstreze desenul lui Leonardo. Astfel, pe moneda de 1 € identificăm faimosul desen al lui Leonardo da Vinci asupra proporțiilor ideale ale corpului uman „Omul Vitruvian”²⁶, conservat lângă la Gallerie dell'Accademia di Venezia. Această operă a lui Leonardo este simbolică pentru că reprezintă il Rinascimento focalizat asupra omului ca măsură a tuturor lucrurilor, conform lui Ciampi aceasta reprezintă „moneda în serviciul Omului”²⁷ în loc de Omul în serviciul banului.

Pentru moneda de 2 € s-a ales portretul lui Dante Alighieri realizat de către Raffaello²⁸. Moneda de 2 € prezintă inserat pe margine motivul „2**”, de șase ori în poziții diferite, de sus în jos și de jos în sus. Pe moneda de 50 cenți regăsim statuia ecvestră a împăratului roman Marcus Aurelius. Pe moneda de 20 cenți se regăsește sculptura „*Forme de Continuitate Unice în Spațiu*” de Umberto Boccioni, unul din marii exponenți ai curentului futurist italian. Pe moneda de 10 cenți este „*La nascita di Venere*”²⁹, pentru a celebra unul dintre cei mai mari artiști italieni Sandro Botticelli. Pe moneda de 5 cenți se poate observa imaginea Colosseumului³⁰ din Roma, celebrul amfiteatru roman (Anfiteatro Flavio). Pe moneda de 2

(continuare în pag. 7)

cenți regăsim Mole Antonelliana, un turn simbolizând orașul Torino, realizat în 1863, proiectul arhitectului Alessandro Antonelli. Moneta da 1 cent: Castel del Monte, castel din Apulia (sec. XIII). Pe lângă aceste monede, în Italia, au apărut cu diverse ocazii monede comemorative cum ar fi, spre exemplu, la 13 decembrie 2004 s-a emis moneda prin care se comemora al cincilea deceniu al programului „World Food Programme”); la 29 octombrie 2005 s-a aniversat prima semnătura a Constituției europene; la 10 februarie 2006 s-au aniversat Jocurile Olimpice de Iarnă – Torino 2006; în perioada 25 ianuarie 2007 - 25 martie 2007 s-au emis monedele prin care se aniversau 50 de ani de la semnarea tratatului de la Roma; la 10 decembrie 2008, s-au aniversat 60 de ani de la Declarația universală a drepturilor omului, iar anul acesta, pe 2 ianuarie 2009, s-a emis moneda comemorativă ce privește 10 ani de Uniune economică și monetară.

Voi aduce în discuție, în continuare, și alte monede euro din state precum Irlanda, Finlanda, Germania și Spania. Pe toate monedele irlandeze, pe de o parte, apar cele 12 stele, simbol al Europei Unite, dispuse circular, în apropierea marginii, iar, pe de altă parte, este reprezentată o harpă celtică, simbol tradițional al Irlandei lângă care apar anul emiterii și cuvântul „EIRE”. Pe muchia monedei de 2 euro este prezentă inscripția „2**” euro de șase ori.

În cazul monedei finlandeze leul heraldic, desenat de sculptorul Heikki Haivaaja, este simbolul reprodus, în diferite forme, pe mai multe monede. Pe moneda de 1 Euro se regăsesc două lebede în zbor, operă a artistului Pertti Maekinen, în timp ce pe moneda de 2 Euro se găsește un desen al lui Raimo Heino reprezentând mure și flori de mur, pe muchie sunt inscripțiile „Suomi” și „Finland”. Pe toate monedele finlandeze apar cele 12 stele, simbolizând Europa Unită, dispuse circular, în apropierea marginii alături de „M”, simbol al gravurii Raimo Makkonen.

În cazul de 1, 2 și 5 cenți apare frunza de stejar, pe monedele de 10, 20 și 50 cenți apare Poarta Brandenburg, simbol al divizării Germaniei și al unificării ei succesive. Vulturul, simbol al suveranității germane apare pe monedele de 1 și de 2 Euro. Moneda de 2 euro are inscripționat pe margine „Einigkeit und Recht und Freiheit” (uniune și dreptate și libertate). Pe toate monedele germane apar cele 12 stele, simbolizând Europa Unită, dispuse circular, în apropierea marginii.

Pe monedele de 1, 2 și 5 cenți apare imaginea catedralei „Santiago di Compostela”, loc de pelerinaj și, totodată, una din capodoperele artei romanice spaniole. Este vizibilă fațada „Obradoiro”-ului³¹, exemplu al barocului spaniol. Pe monedele de 10, 20 și 50 cenți apare un portret al lui Miguel de Cervantes, părinte al literaturii spaniole. Pe monedele de 1 și 2 euro apare portretul regelui Juan Carlos I de Borbon y Borbon. Moneda de 2 euro are înțris pe margine „2**” de șase ori. Pe toate monedele spaniole apare simbolul Monetăriei Regale Spaniole, „Real Casa de la Moneda”, unde acestea au fost bătute și gravate. Pe toate monedele spaniole apar cele 12 stele, simbolizând Europa Unită, dispuse circular, în apropierea marginii.

Euro, așa cum am putut observa pe parcursul prezentei lucrări, poate fi considerat un icon pentru că reușește să întrunească următoarele condiții: condiția estetică: iconul este unic, reușește să impresioneze; condiția de popularitate: acest icon, euro³², are un impact

asupra unui număr mare de oameni; îndeplinește și condiția istorică: reprezintă un anume eveniment istoric, construcția europeană. Euro reprezintă o evoluție și nu este o revoluție³³.

Simbolul euro și moneda euro sunt nume recunoscute la nivel mondial, ca o mare befits lume monedă. Populația și organizațiile sunt încurajate să folosească denumirea și simbolul euro. Alegerea acestui simbol a dus și la stabilirea unor reguli de utilizare a termenului: numele monedei unice trebuie să fie același în toate limbile oficiale ale Uniunii Europene, ținând cont de diferitele alfabetice, pentru a se asigura coerența și pentru a se evita orice confuzie în cadrul pieței unice (e.g. în toate statele Uniunii Europene, în textele juridice, de ortografie denumirea pentru singular trebuie să fie „euro” („ευρώ” în alfabetul grecesc; „евро” în alfabetul chirilic; formele de plural sunt acceptate atâta timp cât ele nu se schimbă „EUR-”root; în restul documentelor sunt acceptate și alte ortografii).

Apariția³⁴ acestui icon reprezintă un simbol al valorii, al independenței și al suveranității unei uniuni de state. Moneda reprezintă puterea economică a entității emitente care își valorifică avantajul comparativ în schimbul cu alte țări. Se realizează, astfel, un atașament al populației față de moneda pe care o folosește, aceasta reușește să creeze coeziunea socială. Euro este un icon și pentru că putem identifica semele /+emblemă/, /+identitate/.

Chipurile personalităților istorice predomină printre preferințele statelor care au adoptat euro însă există și cazuri în care pe reversul monedei europene apar simboluri naționale sau scene din mitologia respectivelor țări. La întrebarea lansată pe site-ul revistei «*Cotidianul*» „Ce simbol ai vrea să pună România pe moneda euro?”³⁵, răspunsurile au îmbrăcat cele mai diverse forme: de la lupul dacic, Decebal, Poarta sărutului, Sfinxul, Coloana infinită la Ștefan cel Mare, Mihai Eminescu, Ionel Brătianu, Adrian Năstase, Traian Băsescu (din profil), până la răspunsuri ironice: porcul, un drum cu gropi, groapa și sicriul, cu Casa Poporului pe fundal, simbolul șpăgii, țeapa, Elodia etc.

În loc de concluzie, afirm faptul că euro, în calitatea sa de icon, poate fi văzut ca fiind „o componentă importantă a «etajului artefactelor» (etajul unu al casei culturii populare) este, potrivit lui Nachbar și Lause, *iconul*. Acesta este expresia credințelor și valorilor pe care le presupune baza edificiului casei culturii populare și împarte spațiul primului etaj cu «eroii și celebritățile» celelalte două categorii majore din clasa artefactelor”³⁶

¹ „real sau imaginar are trei caracteristici: este un obiect, exprimă o anumită credință populară și are o funcție «magică» pentru oamenii ale căror valori le întrușează [...] Existența sa depinde de cei care l-au creat, îl recunosc ca atare și se bucură de el împreună” în Adina Ciugoreanu, *Efectul de bumerang. Eseuri despre cultura populară americană a secolului XX*, trad. Nicoleta Stanca, pref. Felicia Campbell, Institutul European, 2008, p.115.

² <http://www.moreintelligentlife.com/story/adjective-age>.

³ „Începând cu anii'60, studiile culturale britanice au început să evedențieze modul în care cultura media producea identități, concepții de viață și de comportament care inte-

(urmare din pag. 7)

grează indivizii în cultura oficială (Hall și Whannel, 1964) în Douglas Kellner, *Cultura media*, traducere de Teodora Ghiviriză și Lili-ana Scărlătescu, prefată de Adrian Dinu Rachieru, Institutul Euro-pean, Iași, 1995, p. 49.

⁴ Adina Ciugureanu, *op. cit.*, p.114.

⁵ William Gudykunst, Bella Mody, *Handbook of Intercultural Com-munication*, Sage Publication 2002 în www.studisociali.it.

⁶ Goffman, *Modelli d'interazione*, informații preluate de la adresa <http://www.psicologiainvestigativa.it/materiali/formazione-identi-ta-sociale.htm>.

⁷ Apud Federal Reserve Bank of Philadelphia, "Creeping Inflation" (1957), *Business Review*, p. 3 în Ion Lungu, Lefter Chirică, Ro-meo Ionescu, *Economie Politică*, Editura Fundației "Andrei Șa-guna", Constanța, 1996, p. 33.

⁸ Dacă pentru omul cavelor, umbra reprezenta un model de realitate, iar pentru omul contemporan realitatea este o imagine (Platon, în *Parabola peșterii*, descrie drumul omului de la necunoaștere la cunoaștere. Ceea ce este perceput cu ajutorul simțurilor sunt doar umbrele realității.). Tot așa putem vorbi de o evoluție a banilor - sintetizată de Paul Samuelson - de la vârsta banilor marfă la vârsta banilor de hârtie și metalici pentru a ajunge la vârsta banilor de cont. Banul presupune putere, evoluție, știință sau, cel puțin, acestea erau semele pe care acest lexem le presupunea în Ion Lungu, Lefter Chirică, Romeo Ionescu, *Economie Politică*, *op. cit.*, p. 34.

⁹ 9 mai 1950 a reprezentat prima etapă spre realizarea a ceea ce este astăzi Uniunea Europeană, a fost ziua în care, la Paris, Ministrul de Externe al Franței, Robert Schuman, a citit presei internaționale o declarație prin care chema Franța, Germania și celelalte popoare ale Europei să își unească producțiile de oțel și cărbune, într-o primă fundație concretă a unei federații europene. În 1985 s-a hotărât ca această zi să fie considerată Ziua Europei.

¹⁰ Drapelul este albastru, cu 12 stele, așezate în cerc. A fost adoptat inițial de către Consiliul Europei, în 1955, și a devenit drapel oficial al Com.Europene în mai, 1986. Drapelul este simbo-lul unității europene și a identității sale internaționale. Numărul stelelor formează un cerc de stele galbene și sunt dispuse ca ore-le pe cadran de ceas, simbolizând plenitudinea și perfecțiunea

¹¹ În 1972 „*Oda bucuriei*” preludiul celei de-a patra părți a *Simfo-niei a IX-a* de Beethoven, a devenit imnul Consiliului Europei, în 1985, în urma Consiliului European de la Milano, Statele Membre UE l-au adoptat ca imn oficial al Uniunii Europene.

¹² „L'euro ha sostituito monete che sono state per molti dei paesi interessati simboli e strumenti centenari di sovranità nazionale. Il nuovo conico ha contribuito notevolmente al processo di unifica-zione economica dell'Europa e al senso di appartenenza dei cittadini europei a un'unica identità.” în Fontaine Pascal, *L'Europa in 12 lezioni*, Lussemburgo, Ufficio delle pubblicazioni delle Comunità europene, 2003, p. 34.

¹³ Un euro este divizat în 100 de cenți, numiți și centime în statele în care se utilizează limbile romanice sau leptó (λεπτό) în Grecia.

¹⁴ Pentru această zi, denumită și Ziua E, s-au tipărit 14,9 miliarde de bancnote, s-au bătut 51,5 miliarde de monede.

¹⁵ Moneda euro se mai folosește și în teritoriile franceze: Guiana Franceză, Réunion, Sfântul Pierre și Miquelon, Guadeloupe, Mar-tinica, Sfântul Bartolomeu, Sfântul Martin, Mayotte, în insulele ne-loucite: Clipperton și Teritoriile Australe și Antarctice Franceze; reg. autonome portugheze Azore și Madeira și Insulele Canare.

¹⁶ Monaco, San Marino și Vatican și-au creat propriile monede, cu propriile simboluri naționale pe spate. Andorra folosește monede franceze și spaniole, pentru că a folosit francul francez și peseta spaniolă ca și monede ale sale. Aceste țări folosesc euro datorită unor înțelegeri cu statele membre UE (Italia în cazul principatului San Marino și orașului Vatican, Franța în cazul principatului Mo-naco), aprobate de către Consiliul Uniunii Europene.

¹⁷ Muntenegru și Kosovo, care, înainte, au folosit marca germană drept monedă a lor, au adoptat moneda euro, deși, nu au intrat în nicio înțelegere legală în mod explicit cu UE care să le permită acest lucru.

¹⁸ În Danemarca un referendum pe tema aderării la euro a avut

loc pe 28 septembrie 2000, rezultatul a fost de 53,2% împotriva aderării.

¹⁹ În Suedia un referendum pe tema monedei unice europene a avut loc pe 14 septembrie 2003, participanții votând împotriva adoptării euro, cu 56,1% voturi contra și 41,8% voturi pentru.

²⁰ „Unul dintre marile mele gânduri a fost concentrarea popoarelor, aceleași din punct de vedere geografic, fărâmițate de politică și de revoluții. Am vrut să fac din ele un corp de națiuni. Ar fi fost începutul, iar sfârșitul ar fi fost reuniunea acestor corpuri naționale într-un corp uni-versal, Asociațiunea Europeană... În această situație s-ar fi găsit cele mai multe șanse de a introduce peste tot o unitate de coduri, de principii, de opinii, de sentimente, de vederi, de interese. Un cod european, o curte de casație europeană, o monedă unică, aceleași legi, toate râurile navigabile pentru toți, sfârșitul războaielor, pacea lumii. Fiecare să se simtă pretutindeni ca la el acasă. Atunci, poate, ar fi fost permis să visăm la marea familie euro-peană”, preluat de la adresa [²¹ *Idem*, „Va veni o zi în care voi, francezi, ruși, italieni, englezi, germani, voi, toate națiunile continentului, fără să vă pierdeți calitățile distincte și glorioasa voastră indivi-dualitate, veți fonda împreună o unitate superioară și veți constitui fraternitatea europeană”.](http://74.6.239.67/search/cache?ei=UTF8&p=Programul++E2%80%9EEUROPA+%C3%8EN+%C5%9ECOAL%C4%82+%E2%80%9E+++SUPORT+INFORMATIV+pentru+profesori&y=Search&fr=yfp-t-105&u=www.mie.ro/_documente/info_integrare/campanii2005/profesori/suport_informativ.p df&w=programul+%22europa+al%3A%C3%AEn+al%3A%C5%9Fcoal%C4%83%22+suport+informativ+pentru+pr ofesori&d=OjQ71kxISntJ&icp=1&.intl=us.</p>
</div>
<div data-bbox=)

²² La 9 mai 1950 Franța și Germania hotărâu să pună în comun rezervele de cărbune și oțel și invitau celelalte țări ale Europei să li se alăture. Planul Schuman a devenit realitate la 18 aprilie 1951 prin semnarea la Paris, de că-tre 6 țări (Belgia, Olanda, Luxemburg, RFG, Franța, Italia) a Tratatului, instituind Comunitatea Europeană a Cărbu-nelui și Oțelului - CECO. La 25 martie 1957, prin Trata-tele de la Roma, aceleași state membre au decis înfiin-țarea Comunității Economice Europene – CEE, o piață unică a produselor și serviciilor, și a Comunității Euro-pene pentru Energie Atomică - EURATOM. Modificările survenite pe plan europeu au dus la necesitatea adop-tării unui nou document, Tratatul de la Maastricht, intrat în vigoare la 1 noiembrie 1993. Denumirea de „Uniunea Euro-peană” a devenit oficială și au fost stabilite noi obiective pentru statele membre: crearea Uniunii Economice și Monetare - UEM, între 1 ianuarie 1997 și 1 ianuarie 1999, cetățenia europeană, stabilirea de noi politici comune, cum ar fi Politica Externă și de Securitate Comună (PESC). Toate acestea prin Actul Unic European (1986), Tratatul de la Maastricht (1992), Tratatul de la Am-sterdam (1997), Tratatul de la Nisa (2001) și Tratatul insti-tuind o Constituție pentru Europa (2004) au stabilit, de-a lungul timpului, regulile în cadrul Uniunii. Funcționarea UE se sprijină pe: Consiliul European, Consiliul Uniunii Europene (Consiliul Miniștri), Parlamentul European, Co-misia Europeană, Curtea de Justiție, Curtea de Conturi.

²³ Artistul austriac Robert Kalina (n. 29 iunie 1955) a urmat cursurile Școlii de arte grafice din Viena, obți-nându-și diploma în 1975. Din 1976 lucrează pentru Banca Națională Austriacă, iar prima sa creație este de-signul bancnotei de 1000 de șilingi, care îl reprezenta pe Erwin Schrodinger, laureatul premiului Nobel pentru fizi-că. Kalina a avut ideea să introducă chipul lui Sigmund Freud pe bancnotele austriece. După 1982 va fi singurul designer care va crea toate bancnotele austriece. Kalina a continuat să lucreze pentru banca austriacă, iar în 2002

(continuare în pag. 11)

Dumitru ANGHEL

ROMANUL DE ANALIZĂ LA LIVIU REBREANU de Zanfir ILIE

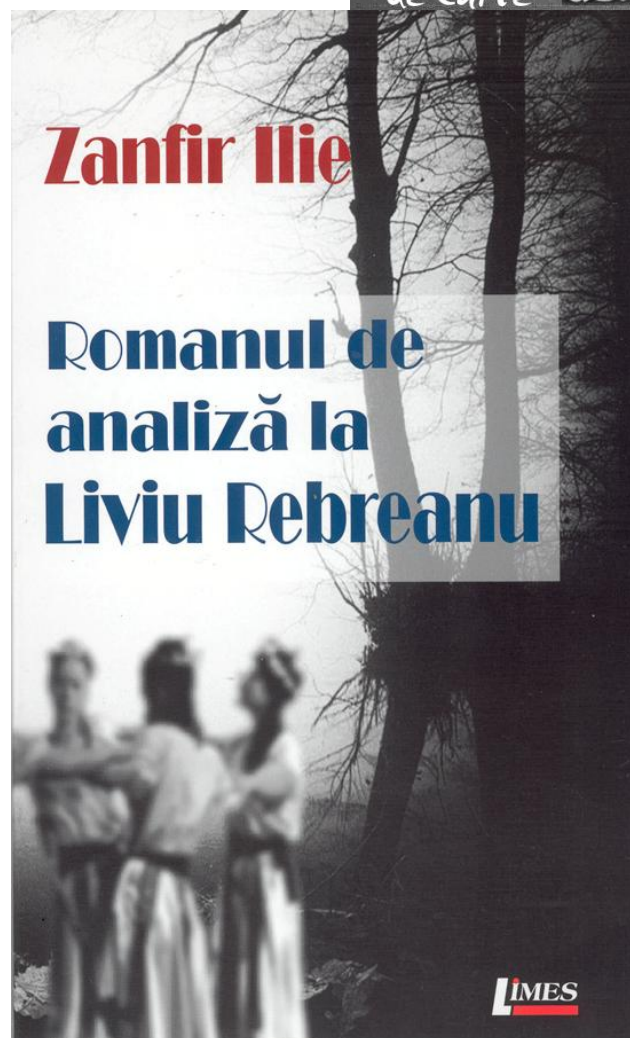
Volumul de istorie și critică literară „Romanul de analiză la Liviu Rebreanu”, Editura LIMES, Florești – Cluj, 2014, 114 pagini, semnat de scriitorul Zanfir Ilie, are ținuta științifică, riguroasă și în egală măsură elegantă, a unei lucrări-argument, un amplu expozeu de analiză pentru un segment reprezentativ din opera literară a unui scriitor clasic român; eseu structurat pe un palier spiritual, cu o viziune esențialmente reală, protejată de o umbrelă conceptuală absolut valorică.

Cartea are *aura* și valențele unui „catalog” de referință din „fișierele” bibliografice ale marelui romancier, manieră de lucru specifică activităților dintr-o instituție de profil (domnul Zanfir Ilie este managerul Bibliotecii gălățene „V.A. Urechia”...), de unde au fost extrase semnificațiile, autentice și relevante, ale unei lucrări monografice.

Criticul și istoricul literar de secol XXI a avut tactul și prudența să păstreze distanța elegantă și respectuoasă față de toate speculațiile comparatiste dintr-un domeniu literar vulnerabil prin tulburătoarea sa autenticitate și prin unicitatea registrului tematic și critic, din perspectiva unor posibile alternative.

În consecință, se poate vorbi de o analiză exhaustivă și pertinentă a operei lui Liviu Rebreanu, ca o „disecție” pe masa de operație a unui... „pacient” cu multiple și importante... „probleme”(!) de literatură modernă, de proză, de roman, ca specie a genului epic cult, de la Nicolae Filimon încoace, încât încercarea de a mai spune ceva în plus n-ar mai fi fost necesară decât după „autopsia” altui exeget al temei, cu riscul unui „mal praxis” de circumstanță.

Din aceste motive și alte câteva, pe care le voi semnala pe parcursul expozeului meu, „*contra-punctul*” critic și al analizei domnului Zanfir Ilie are sonoritățile și acuitatea unor inspirate și decente recondiționări venite dinspre posibile și firești *clîșee*, iar *canonul* perpetuării lor se păstrează, ușor alterat, doar în virtutea unui automatism ritualic cu ingredientele aparatului critic, poate și pentru că transmite *verbului* său critic un aer de gravitate *barocă*, pur estetică, cu intermezzo-uri spontane de inteligență și erudiție, pe care le cantonează într-o manieră cu particularități stilistice între spirit *polemic*, pe de-o parte; *obiectiv* și *argumentat*, pe de altă parte, din care nu știi ce să alegi: *exegetul* cultural, documentat sau *criticul* rafinat, cu gesturi bine temperate, ca în „Clavecinul...” preclasicului I.S. Bach?!

Primul dintre cele 15 eseuri punctuale, „Romanul, concepte de teorie și de istorie literară” (pag. 9-12), ca... „o *uvertură*” la expozeul critic și de istorie literară, face trimiteri docte, documentate din istoria civilizației umane, de la personalități ale Greciei antice, „părinții” de necontestat ai *eposului* eroic și legendar, Platon, Plutarh, sau ai Romei imperiale, Suetonius, până la romanul cavaleresc din Evul Mediu și până la „Război și pace” de Lev Tolstoi; cu extindere la „Suferințele tânărului Werther”, de J.W. Goethe, „Doamna Bovary”, de G. Flaubert sau „Demonii”, „Frații Karamazov”, „Idiotul”, de Dostoievski, și continuând cu „Gargantua și Pantagruel”, de Fr. Rabelais ori „Don Quijote”, de Cervantes; ca să încheie cu secolul al XIX-lea, care „oferă teren ofensivei epice sub aspectul romanului total de tip balzacian..., stendhalian sau flaubertian” (Op. cit., pag. 11).

Al doilea eseu păstrează timpul „uverturii” argumentelor domnului Zanfir Ilie cu exemple ilustrative și convingătoare de la „Istoria ieroglifică”, semnată de membrul Academiei germane, domnitorul moldovean Dimitrie Cantemir, și „Țiganiada”, „epopeea parodică” a lui Ion Budai Deleanu, „Tainele inimii”, de M. Kogălniceanu, „Elena”, de Dimitrie Bolintineanu sau „Ciocoi vechi și noi”, de Nicolae Filimon, „scriere robustă, organizată după registre și procedee

(continuare în pag. 10)

balzaciene și stendhaliene, dar cu suficientă reprezentare individualizantă a întâmplărilor și personajelor” (pag. 14). Ca să încheie cu „*marșul triumfal*” al romanului românesc: „Mara”, de Ioan Slavici, „Viața la țară”, „Tănase Scatiu”, de Duiliu Zamfirescu, „Neamul Șoimăreștilor”, de M. Sadoveanu, „Arhanghelii”, de I. Agârbiceanu...

Critic exigent, Zafir Ilie consideră că orice idee, părere, ipoteză sau... „sentință” (!?), necesare în actul critic, au dreptul la o validare rezonabilă și, ca atare, stabilește într-un alt eseu, „Conceptul de roman de analiză” (pag. 17-21), deontologia afirmațiilor sale la temă, cel puțin în/din două direcții: un conglomerat de acțiuni interconectate, fie din sfera *narațiunii* - ca mod de expunere dominant în epică -, fie din zona *personajelor*, care se individualizează cu elemente particulare de sine stătătoare, dar se și interferează cu alte puncte de vedere, până la simbolistica unei configurații originale, mai ales că nu neglijează nici argumente din zona literaturii critice universale, Albert Thibaudet și Sigmund Freud ori Garabet Ibrăileanu și George Călinescu.

În speță, cu trimiteri bibliografice, fără să epateze prin aluzii docte de lector de specialitate, ci pentru ca să convingă, să definească concret conceptul de *analiză a romanului*; și începe cu Garabet Ibrăileanu, „care remarcă faptul că, după modul de prezentare a personajelor, există două tipuri de roman: *de creație* și *de analiză*” (pag. 18), continuă cu Albert Thibaudet, care „dă romanului de analiză o accepție extinsă, deosebindu-l de romanul de aventuri, care este un teren al acțiunii, prin excelență” (pag. 19); nu-l uită pe George Călinescu, care apreciază că „adevăratul roman de analiză nu se preocupă să determine individualitatea eroilor, ci face monografia unei unice laturi sufletești” (pag. 19), și încheie cu Sigmund Freud, care, prin studiile sale, deschide „universul unei lumi ferecate în ființa umană”, iar „dragostea și moartea devin principii ale existenței în metafizica accesibilă epic” (pag. 20), ca o temelie a psihanalizei.

Un eseu mai extins, „Romanul românesc de analiză «Pădurea spânzuraților»” (pag. 23-36), îi dau prilejul eseistului Zafir Ilie să facă o analiză amplă și documentată „a... romanului de analiză”, pe un voluptos experiment stilistic, între faptul biografic determinant, implicarea sufletească, superstiții exacerbate de întâmplări dureroase, personale, moartea fratelui acuzat de trădare de către autoritățile austro-ungare; și patriotismul, ca alt tip de concept, subiectiv și *analitic*, pe structura unui roman psihologic: „Factorul subiectiv al durerii face drama într-un totu credibilă în derularea ei, înviind un univers schematizat și valorificând posibilitatea extensiilor în plan psihologic” (pag. 25).

Intensitatea analizei este graduală, de tip armonic, cu tonalitatea unui *Preludiu* de Fr. Chopin, cu un pianissimo în așteptare: „Începutul romanului se face prin descrierea *poetică* (!) a instalației morții, dătătoare de fiorii neliniștii, mai sumbri decât în registrul clasic...” (Ibidem). Descrierea execuției prin spânzurare a cehului Svoboda „îl aruncă pe Apostol

Bologa în coșmarul *eului* reprimat, atât rațional, cât și sentimental...” (pag. 27), secvențe răscolitoare de psihanaliză și existențialism: „Dar Apostol Bologa acceptă moartea ca pe o izbăvire și atingerea unui liman, refuzând toate încercările pentru demersuri salvatoare” (pag. 36).

Sunt pagini de analiză de mare rafinement, în stilul inconfundabil al bibliotecarului obișnuit cu acuratețea documentării de o diversitate deconcertantă, particularitate elegantă și definitorie a domnului Zafir Ilie, care nu-și trădează nici prestația managerială și nici conștiința de intelectual rasat obișnuit cu rigoarea, ca în *descrierea* întregului eșafodaj al spânzurării, cu detalii de-o impresionantă reacție afectivă, în exces, ușor patetică, ca-ntr-un sacrificiu păgân împotriva creștinilor din timpul persecuțiilor Romei imperiale.

Pentru ca să demonstreze valoarea afirmației că romanul „Ion” a fost cu adevărat „*pragul*” celebrității prozatorului din Ardeal sau să întărească și caracterul psihologic al cărții „Pădurea spânzuraților”, exegetul Zafir Ilie trece în revistă, cu acribia cercetătorului integrat, opiniile unor *voci* autorizate ale momentului: Eugen Lovinescu, Tudor Arghezi, Nicolae Iorga, Mihail Dragomirescu, D. Panaitescu-Perpessicus, Șerban Cioculescu, George Călinescu, Tudor Vianu până la mai... „actualii” Valeriu Cristea, Lucian Raicu, Ov. S. Crohmălniceanu, Adrian Dinu Rachiescu, Theodor Codreanu, I. Simuț..., într-o devălmășie autorizată ca de la nivelul unor „pledoarii” în instanțe juridice!, pe fondul ideilor dintr-un alt eseu, „Teme, idei, aspecte stilistice...” (pag. 37-46).

Criticul și istoricul literar gălățean citează copios și cu un nedisimulat respect din G. Călinescu sau Eugen Lovinescu pe două *motive*, pe două *concepte* de interpretare critică: „instinctul creator” și „conștiința estetică” la romancierul L. Rebreanu, dar meticolosul cercetător are și *varianta* sa și oferă perspectiva unor interpretări moderne, de ultimă generație, „cu multiple continuări sau cu opțiuni înnoitoare” (pag. 52), în condițiile în care marele scriitor abia își mai păstrează... „*fotoliul de senator*” al literaturii române în manualele școlare de azi, ca și Ion Creangă, Marin Preda, Mihai Eminescu...

În alte eseuri, digresiuni paralele pe o onomastică, ușor mistică, mai degrabă simbolistic-populară pentru personajul din „Pădurea spânzuraților”, apostolii lui Christos: „prin extensie secundară, la o persoană care a propovăduit creștinismul primar, și, prin sens figurat, pe acel ce susține cu înflăcărare o cauză, un ideal” (pag. 54); sau o diferită și contradictorie atitudine în privința... romanului „Ciuleandra” (sau, mă rog!?, cum s-ar putea numi această proză de medie întindere...), și... „suspect” de prudent când apelează la opiniile contemporanilor, deși mi se pare că n-ar fi avut

(continuare în pag. 11)

nevoie „de nicio acoperire”, deoarece domnul Zanfir Ilie, dincolo de spațiul temporal, care-i asigură un confort al certitudinii, are detașarea indusă din zăbovirea în spațiul Bibliotecii: „Sentințele critice sunt departe de a fi infailibile, oricât de celebre și descifrabile au semnăturile” (pag. 64).

Pedant, ușor prudent, cu o undă cremoasă de ironie veselă, criticul de secol XXI face atâta tapaj de mistica epică din... așa-zisul roman „Ciuleandra”, încât atrage atenția mai mult prin nonaccept și trimiteri spre simboluri, în care mai mult nu crede decât și le ia drept argumente, iar pe mine nu m-a convins nici măcar prin cucernica trimitere la Preafericitul Teoctist.

Adevărul este că domnul Zanfir Ilie n-ar fi avut nevoie de... argumente, și suplimentare, și „autorizate” (?!), de referințe critice... „beton” la opera lui Liviu Rebreanu, pentru ca să-și stabilească punctul său de vedere. O face însă cu grația și eleganța cercetătorului onest, cu *tabieturi de boier* de spiță veche, care știe cum să se poarte în lumea asta arogantă și bezmetică!

Judecățile de valoare din cartea „Romanul de analiză la Liviu Rebreanu” îi conferă scriitorului Zanfir Ilie un ascendent al rafinementului analitic, interpretativ, cu o tăietură a frazei, elegantă și de-o expresivitate spontană, pe care critica de specialitate va fi nevoită să i-l recunoască și să țină seama de el.

(urmare din pag. 8)

a realizat și bancnota cu cea mai mare valoare nominală pentru Bosnia-Herzegovina. Informații preluate de la adresa http://www.askmen.ro/Designerul_bancnotelor_euro-a2725.html [17 aprilie 2009; ora 22: 35].

²⁴ Acestea au fost realizate de către Eugenio Driutti, Luciana De Simoni, Ettore Lorenzo Frapiccini, Claudia Momoni, Maria Angela Cassol, Roberto Mauri, Laura Cretara și M. Carmela Colaneri.

²⁵ „In tempo reale si potranno anche scegliere monumenti, opere d'arte o personaggi significativi della nostra cultura. Per le monete da cinque centesimi (valore cento lire circa) sono in lizza quattro monumenti della nostra storia, per i cinquanta centesimi (valore mille lire circa) concorrono alcune opere d'arte dell' antichità romana e del Rinascimento, mentre per i due Euro (valore 4000 lire circa, si può optare tra grandi figure della letteratura, della scienza e della musica.” informații preluate de la adresa <http://www.archivio.raiuino.rai.it/schede/0013/001362.htm>

²⁶ Ilustrație pentru cartea matematicianului Luca Pacioli despre teoria artei *De Divina Proportione* (1509).

²⁷ http://it.wikipedia.org/wiki/Monete_euro_italiane.

²⁸ Portret expus în aripa „Papa Julius al doilea” din Palatul Vatican.

²⁹ Pictură expusă la Galeriile Uffizi din Firenze.

³⁰ Construcție începută sub împăratul Vespasian, 72 d. C. și inaugurată de Tito în '80 d.C., cu modificări importante sub regimul lui Domiziano.

³¹ Construcție începută în 1667 de către Jose del Toro și Domingo de Andrade și terminată în secolul al XIX-lea de către Fernando Casas y Novoa.

³² Estimările arată că euro este folosit zilnic de aproximativ 327 de milioane de europeni.

³³ Pentru prima dată de la căderea Imperiului Roman, majoritatea europenilor au aceeași monedă.

³⁴ Se observă o apropiere a acestui icon și în cazul României, însă schimbarea monedei naționale este o ultimă etapă din procesul integrării.

³⁵ http://www.cotidianul.ro/ce_simbol_ai_vrea_sa_puna_romania_pe_moneda_euro-75000.html.

³⁶ Adina Ciugureanu, *op. cit.*, p.113.

Bibliografie selectivă

Surse primare

Balboni Paolo e Santipolo Matteo, *Profilo di storia italiana per stranieri*, Guerra Edizioni, Perugia, 2004

Ciugureanu, Adina, *Efectul de bumerang*. Eseuri despre cultura populară americană a secolului XX, traducere de Nicoleta Stanca, prefață de Felicia Campbell, Institutul European, 2008

Compagnon, Antoine, Seebacher, Jacques, *Spiritul Europei*, vol. 2- *Cuvinte și lucruri*, traducere de Bogdan Udrea și Dan Stănescu, Editura Polirom, 2002

Marin, Ileana, *Note de curs*

Tudorache, Dumitru, Pirjol, Toader, Papari, George, *Monedă, Bănci, Credit*, Editura Fundației Andrei Șaguna, Constanța, 1999

Zolo, Danilo, *Globalizzazione. Una mappa dei problemi*, Editori Laterza, 2006 [2004]²

Surse secundare

Eco, Umberto, *Interpretazione e sovrainterpretazione*. Un dibattito con Richard Rorty, Jonathan Culler e Christine Brooke-Rose, a cura di Stefan Collini, edizione italiana a cura di Sandra Cavicchioli, traduzione di Sandra Cavicchioli, Bompiani 2004 [1992]³

Fontaine Pascal, *L'Europa in 12 lezioni*, Lussemburgo, Ufficio delle pubblicazioni delle Comunità europene, 2003

***, *Fatti e cifre chiave sull'Unione europea*, Lussemburgo, Ufficio delle pubblicazioni delle Comunità europene, 2004

Surse electronice:

http://it.wikipedia.org/wiki/Monete_euro_italiane

<http://www.catholica.ro/stiri/show.asp?id=2379>

<http://www.archivio.raiuino.rai.it/schede/0013/001362.htm>

<http://www.ecb.int/euro/html/index.en.html>

http://ro.wikipedia.org/wiki/Bancnote_euro

http://www.ecb.europa.eu/euro/coins/comm/html/comm_2009.en.html

<http://www.ecb.europa.eu/euro/coins/common/html/index.en.html>

[http://74.6.239.67/search/cache?ei=UTF-](http://74.6.239.67/search/cache?ei=UTF-8&p=Programul++E2%80%9EEUROPA+%C3%8EN+%C5%9ECOAL%C4%82+%E2%80%9E+++SUPPORT+INF)

[8&p=Programul++E2%80%9EEUROPA+%C3%8EN+%C5%9ECOAL%C4%82+%E2%80%9E+++SUPPORT+INF](http://www.mie.ro/_documente/info_integrare/campanii2005/profesorii/suport_informativ.pdf&w=programul+%22europa+al%3A%C3%AE+al%3A%C5%9Fcoal%C4%83%22+suport+informativ+pentru+profesorii&d=OjQ71kxISntJ&icp=1&intl=us)

[ORMATIV+pentru+profesorii&y=Search&fr=yfp-t-105&u=www.mie.ro/_documente/info_integrare/campanii2005/profesorii/suport_informativ.pdf&w=programul+%22europa+al%3A%C3%AE+al%3A%C5%9Fcoal%C4%83%22+suport+informativ+pentru+profesorii&d=OjQ71kxISntJ&icp=1&intl=us](http://www.mie.ro/_documente/info_integrare/campanii2005/profesorii/suport_informativ.pdf&w=programul+%22europa+al%3A%C3%AE+al%3A%C5%9Fcoal%C4%83%22+suport+informativ+pentru+profesorii&d=OjQ71kxISntJ&icp=1&intl=us)

<http://www.monedeeuropene.3x.ro/articol1.htm>

http://translate.google.ro/translate?hl=ro&langpair=en|ro&u=http://en.wikipedia.org/wiki/Euro_symbol&prev=/translat_e_s%3Fhl%3Dro%26q%3Dsimbol%2B%2Beuro%26sl%3Dro%26tl%3Den

www.studisociali.it (William Gudykunst, Bella Mody, *Handbook of Intercultural Communication*, Sage Publication, 2002)

<http://www.psicologiainvestigativa.it/materiali/formazione-identita-sociale.htm> (Goffman, *Modelli d'interazione*)

A.G. SECARĂ

O recomandare pentru o enciclopedie a zmeilor

[Petre Rău – Îndrăgostirea de zmeu, Ed. InfoRapArt, 2015]

Grea poruncă: lubește-ți aproapele ca pe tine însuși! Dar și mai grea: lubește-te pe tine însuși ca pe Aproapele! Când Aproapele este chiar Z(m)eu! Mai ales când ești (și tu) Z(m)eu, visezi să fii zmeu, vrei să fii z(m)eu („mi-ar plăcea să fiu zeu să opresc ploaia aceasta stupidă / și sperioasă”), cu tot cu îndrăgostiri strigate în gura mare! Cu toată Viața pe care ai avut-o și o să o mai ai!

Un poem vast, ambițios propune Petre Rău, o împlânzire de sine și de viață, în care un fir aproape misterios îi leagă pe Miciurin, Stalin, Platon, Hypatia, Leibniz ș.a.m.d., un fir de destin cu ajutorul căruia chiar se înalță un zmeu de care te poți îndrăgosti sau nu...

Un fir cu care poți tăia mămăliga în care „fierb” îngerii sau îngerite (disputa asupra sexului îngerilor nu-și are rostul în poezia căutării certitudinilor!), invitându-l iarăși pe Dumnezeu, acest prieten dificil, la o agapă! Noi, românii, avem mămăliga primordială în care se numără firișoarele de mălai (chiar dacă de la azteci ni se trage... Sentimentul mexican al ființei!), deși P. Rău zice cam așa: „toți avem originea în mica nimicnicie / a cifrelor / și nebunia noastră estetică a început tot / de la cifre / adică de la îndrăgostire”... Și mai zice aedul, anti-calofil: „Mereu mi-am dorit să mă duc, să fiu acolo unde n-am fost niciodată. Dintre toate destinațiile posibile, aș fi ales-o pe cea de zmeu. Tânjesc să mă pierd în văzduh. Să mă rățăcesc de cele pământeste. Am vrut să fiu dorința de a trăi, dar mi s-a întunecat mintea de neliniști”.

La ceasul unor mărturisiri curajoase, în care nu are pentru cititor niciun fel de milă (*De cumva ai de gând să mergi cu această lectură până la capăt, vei ști de la bun început că mi-am propus să te iau cu mine într-o călătorie ce nu se va sfârși niciodată. În plus, pentru tot ce se va întâmpla, te voi face responsabil pe viață*), vorba vine, doar nimeni nu are nevoie de „mila pură”, Petre Rău interpretează rolul unui Prometeu al spațiilor sale, al timpurilor sale, devenind/relatând quasiexistențialist fragmente ale vieții, de la pământul natalității (de care nu se poate scăpa, condițional omenește, chiar dacă este de pe malul mitologic sui generis al lui Toloc) până la spațiul virtual al unui blog...

Un Prometeu gata tot timpul să-și provoace Zeul să-i spună povestea „caleștii intensității”, cu toate fluctuațiile sale care nu vor schimba niciodată, de pildă, povestea Cenușăresei... Un Prometeu care învață gingășia, chiar și aceea a unui Dumnezeu-perete sau aceea a vulturilor care se gudură lângă inima (jucând rol de ficat)

Boem@ 7 / 2015

Petre Rău

Îndrăgostirea de zmeu

care va fi mereu ca o tranșee unde ființa (umană) mai mult se ascunde decât se dezvăluie...

Bref, cu „Îndrăgostirea de zmeu”, probabil cea mai bună carte de poezie a lui Petre Rău, se dă startul la prima ediție a Jocurilor Marii Bolovăneli (este, spre final de carte, un poem superb astfel intitulat), în care eroul ridică primul piatra, nu pentru a lovi cel dintâi, ci pentru a elibera poate un suflet, poate un zmeu... Chiar dacă nu este firul Ariadnei, el va duce undeva unde vulturii nu vor mai smulge din ficiți, ci din Frumosul pur și simplu...

Paul SÂN-PETRU

Petre Rău și multivalentele performanțe

Cu nostalgie îmi amintesc de porumbeii mei jucători, pe când îi înălțam, mai ales atunci când observam vreun stingher înaripat, cu gândul că îmi va mai crește stolul cu încă un zburător.

Dar ce legătură are scriitorul Petre Rău cu această nostalgică evocare a mea? Desigur, nu are una directă, dar cea mai recentă carte de poezie a sa, „Îndrăgostirea de zmeu” a avut darul să-mi amintească această aventură și pasiune din copilăria mea. În plus, cartea sa mi-a amintit și despre pasiunile și competențele autorului, în atâtea domenii - și toate aduse la performanțe deja recunoscutibile, unele la cote de invidiat: matematician, informatician de renume, fondator de revistă literară (**Boem@**), prozator, poet, eseist, editor (con-

(continuare în pag. 13)

duce editura InfoRapArt), organizator de festivaluri ale cărții, cu invitați de elită, autorul câștigându-și pe bună dreptate o remarcabilă autoritate de mentor, atrăgându-și zeci de aderenți valoroși, formați în jurul revistei de acum bine cunoscută (cu colaboratori de valoare, scriitori consacrați, cât și debutanți), a cenaclului literar online “Noduri și Semne” (pe care-l păstorește de șaisprezece ani!), a asociației culturale al cărei președinte este (ASPRA - Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice) etc.

Dar obiectul acestei evaluări are de fapt scopul de a semnaliza apariția a încă unui volum de poezie semnat de Petre Rău: „Îndrăgostirea de zmeu”, volum al cărui lector am avut plăcerea să-i fiu.

Adesea, evocările descriptive ale istoriei trăite de Petre Rău sunt afișate cu o luciditate post-factum, tinzând parcă să asume atât memoria autorului, cât și pe aceea a cititorilor săi asediați de perspectiva unui prezent cu sinusoide parșive.

Poetul afișează uneori o atitudine jemanfișistă, rezistentoidă în fața a tot ce i se întâmplă, lui sau întregii societăți. Este și acesta un mod de rezistență, de supraviețuire, pe calea terapeutică a poeziei - măcar la nivelul la care aceasta poate să funcționeze ca autoterapie: “*Singurătatea era ca o declarație de dragoste / la o cafea / habar n-avea de suferința mea / de lacrimi pe iubire aruncând / de aceea aveam nevoie acută de un înger / să-mi țină izonul / și pe când căutam o prințesă ideală să mor / cu ea de mână pe aceeași pernă / au năvălit peste mine gândurile mele mai vechi / întoarșele mele gânduri / atunci mi-am stins țigara de boltă și / m-am pus serios pe treabă*” [Singurătatea (Axioma 1)]. Autorul își asumă și aserțiunea că: “...ști-am bine că numai dorul poate să doară / altă durere nu mai știam / la fel de parșivă...” (idem).

Cum Petre Rău nu putea să ignore matematizarea (deloc barbiană), el consideră deslușit că: “...de atunci omul divizează la infinit infinitul / învățând singur să nu se mai comporte / ca singurul deținător de viață //...veniți și învățați veniți să supraviețuiți până ce / lucrurile nu se vor tulbura complet / luați veșnicia la întrebări și mizați pe reușită / omul s-a rătăcit azi mai mult decât ieri / bază de numerație îi este locul / unic / între margini nemărginite / e fixat acolo / ca o constantă a lumii / adânc înfiptă între două iraționale / una de carne / și una de oase / și fiecare își manifestă ciudățenia / în felul ei al dracului de ciudat” [Lumea sub unu (Teorema 1)].

În același context autorul “Îndrăgostirii de zmeu” mai plusează, precum în variațiunile pe o singură temă muzicală: “*Mai întâi a fost o lume de puncte / nimic altceva și fiecare punct / avea în el un univers / și mai avea unul dual frumos întors pe dos / de-i vedeai măruntaiele atârând cu dizgrație // Și a fost mai întâi adevărul sau iluzia lui / știu bine că după ce s-au îmbrățișat / din cele două / s-a născut complexul dumnezeu*” [Lumi paralele (Ipoteza 1)].

Dar iată și modul de defulare subconștientă, de minimă rezistență, atât de necesară evoluției limbajului, celui de “al doilea sistem de semnalizare”, așa cum i se spunea cândva: “...când învățam cuvintele păsărești / ca să-mi dovedesc gângritul // ...De cerul din gură mi se spărgeau / cuvintele / asprele / dojenitoarele / în pasa mea de-a nu greși întru iertăciune // Veți realiza cuvintele

acestea / nu le-am născocit pentru mine / și nici de dragul vostru nu le-am / născocit / nu veți ști precis dacă vouă / vă sunt adresate / va fi greu să controlați treaba asta / și nici eu nu-mi voi mai aduce aminte / nimic nu vom putea descâlci” (Încercătura lumii).

În orice caz, ca autor de poezie, Petre Rău e un “rebel” interesant (și interesat de orice lucru sau fenomen ce poate fi pus în diferite ipostaze semantice, pentru propria sa liniștire, dar nu numai!), încât cred că nu i-au mai rămas prea multe explorări semantice de dus până la capătul elucidărilor sale, chiar și până la absurd, toate acestea aducând pe tapet un șarm aparte, atât al autorului, cât și al poeziei sale.

Ignatie GRECU

Prietenul meu, Petre Rău, iată, vine cu o nouă carte: “Îndrăgostirea de zmeu” - în care își “spune povestea” sa, “*încetând astfel să mai fie* (pentru autor) *o povară*”.

Petre Rău face parte din Ceata Cavalerilor Răsăriteni ai Cântecului - detașament de elită al poeziei românești contemporane.

Poartă drept armă lyra.

Îl cunosc din secolul și mileniul trecut. Când încă mai dibuiam exercițiul căutării, el tăifăsuia pe-nDELETE cu Pitagora și Arhimede.

Vremea a trecut, noi am crescut. A scris atâtea cărți de poezie! Cu fiecare carte, cântecul său se desăvârșește. Merită pe deplin să facă parte din această sublimă Ceată, care, prin cântec, va transfigura lumea.

Nu cunosc un altul mai tenace, mai plin de râvnă și gata oricând să se jertfească pentru poezie. El are ceva în plus față de noi toți. Deschide celor care vin din urmă noi porți de afirmare, le arată calea, încurajându-i, sprijinindu-i. Întocmai ca vulturul care îndeamnă la zbor puii săi, luându-i pe aripile sale desfășurate în azur.

Aceasta nu-i puțin lucru!

Mănăstirea Cernica, iunie 2015

Diana HAMZA

lacta alea est

Deodată, totul se schimbă. Piatra aceea, chiar dacă începea să devină din ce în ce mai banală pentru mine, părea să ascundă un mister mult mai mare decât puterea mea de înțelegere. Acum, era o cameră plină de mese goale, în special fără niciun scaun, ceea ce era ciudat. De pereți atârnav diverse tablouri, majoritatea reprezentând portretele unor oameni schimonosiți, bătrâni, cu părul grizonat ca al mătușii Nancy și cu aceeași ochi verzui ca ai ei. Toți semănav între ei. În fundul încăperii, era o canapea lungă, din piele roșie, așezată în fața unui șemineu care, acum, se afla exact sub piatra în forma unor trei triunghiuri încrustate de pe perete, iar de o parte și de alta a ei se aflau bibliotecile, care înainte erau după lungul tunel parcurs, cu rafturile pline de cărți prăfuite, majoritatea îngălbenite. Când m-am apropiat de ele, o flacăra se ridică în aer, cât pe ce să mă ardă. Bine, asta depășește deja granița dintre normalitate și paranormal. Și măcar de ar fi fost doar atât, dar dintr-odată, toate mesele din încăpere luară foc, fiind învelite de flăcări albastre în mijlocul cărora păreau să ia formă siluete întunecate. Una se desprinsese din flama în care răsărise cu numai câteva secunde înainte și se îndreptă spre mine, plutind deasupra podelei ca un fum.

-Abigail, te-am găsit...

Fantoma - fiindcă altfel nu o pot numi - nici nu

apucă să-și termine propoziția, că eu am început să țip înspăimântată. M-am uitat îngrozită în jurul meu după un obiect ce l-aș fi putut folosi pe post de armă, dar nu am văzut nimic, care m-ar fi putut ajuta. Deodată, privirea mi-a căzut pe un pumnal - știam că asta era, deși nu mai văzusem niciodată unul - cu mânerul de forma unei păsări cu aripile desfăcute. L-am apucat cu o viteză nemaipomenită și l-am aruncat înspre umbra care se afla numai la câțiva metri de mine. Acesta trecu prin ea și se propti în rama unui tablou. Țasta mi-era sfârșitul. Dar umbra se opri în loc și, dintr-odată, toată lumina din încăpere dispăru, flăcările se stinseră, piatra din spatele meu nu mai strălucea și un urlet sfâșietor se auzi, reverberând în întuneric, urmat de o bufnitură puternică. Și apoi nimic. Doar beznă și tăcere.

Buzele mele murmurau niște sunete neînțelese, nu puteam articula niciun cuvânt. Mi-am forțat corpul sleit de puteri să se ridice în picioare - fără să-mi dau seama mă prăbușisem în genunchi. Focul, cred că noi, wiccani, avem o problemă cu focul! Nu puteam suporta încăperea deloc și eram îngrozită.

Mesele erau intacte, pumnalul dispăruse din rama în care se înfipse, piatra - o puteam simți - strălucea din nou în spatele meu, dar, cu toate astea, ochii mi s-au abătut asupra unei siluete mici, chircite la picioarele mele, la numai câțiva centimetri de mine. Pelerina neagră, părul de culoare gri, ochii verzi și apoi lichidul cleios de culoare roșie ce se împrăștiă de jur-împrejurul trupului neînsuflețit căzut pe podeaua de piatră rece - lucru care explică bufnitura de mai devreme, imaginea s-a completat ca un puzzle în mintea mea și m-am cutremurat.

-Ajutor!

Două persoane pe care eu nu le cunoșteam, un bărbat și o femeie, intraseră în cameră, mișcându-se fără zgomot, aproape plutind deasupra podelei. În vis eram conștientă de prezența lor, cu toate astea nu mă putusem mișca, ca să le pot vedea mai bine când acestea se apropiară de patul meu. Ochii femeii păreau stranii și de un ruginiu închis, de nepătruns.

-Sărmana fată, roști bărbatul și oftă. Atât de tânără, purtând cu ea un blestem atât de întunecat...

-Sst! îl opri scurt femeia. Să nu o trezești.

Femeia oftă și ea. Dar deodată, din spatele lor se auzi o voce familiară, iar visul mi se destrămă ca o pânză de fum. Vocea se auzi din ce în ce mai clar și în cele din urmă am reușit să-mi disting numele:

-Abbi! Trezește-te! Deschide ochii, Abigail!

(Fragment din romanul în pregătire
"Vrăjitoarea din New Orleans")

Ion TUTUNEA-HERCINICUL

PROPRIA DRAMĂ HAZLIE

Ce e mai înălțător
mai mulțumitor decât facerea snopilor când
simți enigmatic gălgâitul sevei în grâul răscopt și
șănătos drumul gândului meu năstrușnic
neabătut vagabond se despletește esenian numai printre
scoruși printre dune de nisip mișcătoare unde
înflorește visarea împărătească a chinuitei flori de piatră

care destăinuie singurătățile printre înșihăstrite morminte
unde

Eu sunt poate o simplă fantomă – o umbră fantomă a
lui?...

Reinventăți-l pe Shekspeare să vă readucă aminte că v-a
creat

scena vieții și pe voi înșivă actorii jucătorii propriei drame
hazlii!...

PIROANE DE URLETE

M-am descotorosit anevoie de mine
de mine cel de demult
de mine cel de alaltăieri
de mine cel de ieri
de mine cel de dintotdeauna
alăptat de un sfârc solar
de dumnezeiască lumină –

de un sfârc de lumânare
aprinsă dinlăuntrul credinței
din pântecul credinței
în suflet veșnic sălășluitoare
momentan vestitorul
așteptat răbdător
ca un miriapod cu nenumărate picioare de cuvinte
alerg pe pagina cerului năucit
răstignindu-mă cu piroane meteorice
de urlete înnăbușite...

DIABOLICUL DANS

Diabolicul dans scânteietor în tunele de sânge
devenite gălgăitoare s-a oprit

stârnindu-mi solzi de oboseală peste
pleoapele de amurguri îngroșate și un ecou mă
înfășoară în falduri de sunete amorțite
în care înveșmântați aștrii dau în clocot precum
bobul de porumb încins zemuitor de soare
păsările gândului obrăznicit să îl ciugulească
precum clonțul îmbătrânirii mă ciugulește
strop după strop halcă după halcă deci
putreziciune după putreziciune așadar
transformare după transformare...
Nu mă îngenunchiază nourii morții
doar curcubeul de după...

INTERIOR ÎNSTELAT

De dincolo de neguri înșuvițate
săgeți solare prevestitoare dezleagă mănunchiuri de
zboruri îndârjite înspre necunoscute înalturi sau
înspre cel mai adânc interior înstelat de nădejde...

Șuieră în mine dragostea prin tuburi de orgă
șuieră fluierele dorului durute de eternitate și
nu vreau să o simt și o flacără îmi mistuie
cuvintele meditate de o trăire îndelungă
dezordonată...

Obosit de atâta mistuitoare inutilă viețuire
Doamne destinde-mă puțin destrămat în nemurire...

NĂVOD INUTIL

Aidoma cozii de scorpion
încrâncenată permanent de atac
sunt sechestrat într-un potrivnic văzduh
înnăbușitor pentru încolțirea cuvintelor...
Prin furcile caudine ale ispitei am
trecut împlătoșat în înfricoșător de frumoase
întortocheate metafore pârguite în solitudine
subt

plumburiul nourosul cer bacovian
dintr-o băltoacă vulcanică sporovăitoare
acum stinsă încremenită
măiestrit lucrată într-o incredibilă cupă
de proaspăt pietrificată lavă...
Sunt un năvod zămislit inutil
în care nu se mai pescuiește nicio iluzie...

Ioan TODERIȚĂ

Suiș în avatar

Între Da și Nu, hiatul semnului de întrebare:
semn divin, cât Everestul-ncălecat fără stupoare,
ghem ghebos grăbind o pândă, pâlnie în fir de ață...
„Da”, promite universul, „Nu”, cum să sfârșim o viață.

Plânge ora devotată, într-un ceas întors în arc...
Îngeri-bodyguarzi înșiră manifeste într-un parc.
Pe un stâlp de lumânare, unde, verzi și albi, așteaptă
troleibuzul „doi din trei”, citesc scurt: „Urcă prin față!”

Sui, prin ochii celui alt. Ai bilet? strigă „vatmanul”
cu cercei într-o ureche și cu ochi de vultur chel.
Da! suspin zorit de mâna unei doamne cât toptanul
umbrei negre pe pământ, când te-așezi sub lumânare ca
un miel.

„Nu!”, aud lungimea străzii, luminată de-un mucar,
cu un felinar de ceară. „Nu sui în avatar!”
Moartea are ochi de var. O, ce doamnă!, cu mitene,
mă-mbrânțește-mi face semne, îi spun „Da!” și-adorm în
perne.

Nu cred în lună...

Inimii-i înțep fibulă, acul bont al bunicii.
Cu durere simultană sare osul din rotulă,
când lovesc, cu labă-pală, stinghia orizontală,
a luminii-n răsărit, dat afară din ospicii.

Descaltec trupului povara sufletului nemilos,
ce-mi umblă-n gură, 'n gât, 'n mațe, rând pe rând,
curvar profund, fecund. Sunt șarpe de prisos:
cortegii de priviri mirate, pretind ispita legământ.

Nu cred în Lună, în tărâm romantic, parohie.
Zidește arhitectul lumii, o inimă de mult pustie.
Că-n zid iubirea vegetează, icoana crucii, veșnic trează,
de om făptașă, prins în cuie, între bandiți ce îl veghează!

Omul suprem

Omul e o parte dintr-un OM SUPREM.
Dinaintea vorbei șade șoapta-n șarpe...
„Mușcă!”, e păcatu' nfăptuit în toate...
Noi ' năfara lumii suntem doar un semn.

Complex difuz, oracol cinic, plată-prejudecată,
de Demiurg gândite în co-binaritate.
Întâiul făptuiește, secundul se desfată,
și apoi, fără să-i pese, mănâncă mere coapte.

Romanță juvenilă, atipică-freudiană...
Nașterea susține „iazul cuacervat” și exod erotic
în înmiresmat. Începutul lumii-un ținut exotic,
nu îngrijorează mitul relevat. Sunt miratul din icoană!

Pădurea

Ceru-n ceruri concertează, concentrează
cercuri cerul...
Pe femur fuior fumează, fumeză fuior femurul...
În spirale strict egale, egal alungind întregul...
lilus iute se dezbracă și dezbracă înconjurul.

Suiș lent, itinerant. Urmăresc verde casant,
vast oboi, gât de cimpoi, tub de orgă să intub,
intrus intuiesc intriga, intrigi intuiesc intrușii, colb liant,
lăcrimații lacrimale, canalicul cardinal,
piramida fuge-n cub.

Cavă, cană căciulată. Furcă, fustă caudală
Seve-n soare surd sedate, repletează-n soare seve...
Vine caua din pădure, în secure c-o petală,
sapă pom în pat de mure și pădurea se prevede.

Tuberoză, chiparoasă, eparhii cu chiriarh
florile feștile scapăr, iar stejaru-i păr posac
Un copil cuvinte-nvață, și devoră legănarea:
alfa, beta, sare gama, taie vântul răsuflarea.

Identități

Ce gândul priveghează, prevede-nțelepciunea
firului de iarbă. Că-n ierbi sfârșim priveghiul...
Curg trecători pe străzi stelare. De strajă-n unghiul
rotației diurne, spirala înfășoară o genune.

Din doi în doi, ne neslușim identitatea...
Identice pare unu' cu doi nenumărați:
sunt, poate, la-ntâmplare, de vremi îngemănați,
ori răzbunați pe sine, iubindu-și unitatea.

Platon 1

Ce-i drept nedrept se-ndreptățește.
Necuviință cuviinței:
că veșnicia dăruită „curge”. Vezi de eternitate
tu! Eu, norme scriu pentru „schimbare”! Supun
sentinței
simțului - stupoare și sentiment-îngrijorare, o vietate.

Ea „curge”, timpul o omoară, în moara măcinării
„Materiei” concrete: substanță efemeră
ce-i caută uitării
o altă parte dintr-o parte. Cu părți de părți-fărâme
menținem divulgarea întregului în „forme”- uniune.

Împrăștii calul în pătrate de hârtie, ne-nșăuate...
O nară, nu nechează, o coamă, nu se zbate,
în vânt, ori în genunea câmpiei prinsă-n trap...
Tu știi, 'napoi întregul, să-l întocmești, de fapt.

Ai „forma”, spune Platon, „calului-idee”, dinainte
de-al dezmembra, cu tot cu dinte, și-nșăuat:
Adună sfărâmatele-n icoana,
ce-n minte-o porți nevătămat,
de jocul unui prunc ciudat: Eternul care nu ne minte.

Ionel NECULA

C. Stere – tragedia unui destin

Rar s-a întâmplat, în prundul istoriei noastre, o mai ciudată conjugare de furii și întâmplări care să ducă atât de direct la neutralizarea unui om, conectat permanent, prin fapte probante și prin atitudini auguste, la optimizarea politicii românești și la imprimarea unui trend de evoluție sănătos, în deplină concordanță cu posibilitățile și cu aspirațiile firii românești. Dar acesta pare să fie destinul istoriei noastre - să-și exonereze făclierii, să-i ponegrească, să-i vulnereze și să-i aducă în treapta de jos a percepției publice. Numai că, după istorie, după consumarea faptelor și evenimentelor testimoniale, vine istoricul cu misiunea lui ordonatoare, de a așeza lucrurile în matca firescului și într-o logică nefisurată de devălmășiile veacului.

C. Stere a trecut și el prin malaxorul unui tratament ostil și defăimător și numai aura lui de luptător călit, trecut prin ghețarul siberian, unde-a fost izolat de ohrana țaristă, l-a salvat de la închisoare. Spirit lucid și clarvăzător a făcut de serviciu și de cap limpede la devălmășiile acelei intersecție de veacuri și nu s-a vindecat niciodată de ideea înaintării neamului său.

Aniversăm în acest an 150 de ani de la nașterea sa și cred că s-au cristalizat condițiile unei mai drepte evaluări a doctrinarului, a omului-cremene, cu principii ferme și inderogabile, trecute prin frigiderul Polului Nord. În tinerețea sa post-liceală activase în organizația *Narodnaia Volia* și-a rămas multă vreme blocat în principii de stânga. L-a recuperat Iuliu Maniu, care a făcut apel la spiritul lui erudit, ordonat și clarvăzător și la bogata lui experiență ideologică pentru a elabora doctrina Partidului Național Țărănesc, dar nu s-a putut așeza în cadrele lui. Generalii țărăniști, cei care luptase în Războiul Reîntregirii, nu i-au iertat faptul că-a rămas în Bucureștiul ocupat de trupele germane și-a editat publicația **Lumina**. Acuza de trădător i-a sfâșiat nu doar destinul politic, dar l-a marcat adânc și nevindecabil pentru tot restul de viață.

A fost, se spune o victimă a lui Ionel Brăteanu. El i-a cerut să rămână în București și să țină legătura cu ocupantul german pentru ca, în eventualitatea unei victorii a Puterilor Centrale, să existe totuși cineva care să poată încheia pacea. Sigur, istoria s-a derulat altfel de cum anticipase Brăteanu, dar el, Slavici și alți câțiva care au rămas în Bucureștiul ocupat și-au colaborat la **Lumina**, au trebuit să suporte acuzele de trădători, ba chiar, unui dintre ei au trecut și prin închisoarea de la Văcărești.

Stere va susține ulterior, într-un lung discurs rostit în Camera Deputaților la 5 și 6 martie 1921, că în timpul deportării în Siberia i-a cunoscut pe cei doi mari revoluționari care au marcat istoria Europei pe termen lung: pe Lenin și pe viitorul mareșal polonez Pilsudski. Coroborând biografiile celor trei surghiuniți rezultă că susținerea nu se justifică. Lenin va parcurge traseul lui Stere cinci ani mai târziu, când Stere își încheiase pedeapsa, dar pe Pilsudski e posibil să-l fi întâlnit prin taigaua siberiană. Târziu, în 1927, când înaltul demnitar polonez va face o vizită la București, cei doi vor avea prilejul să se revadă, ba chiar se vor întreține îndelung, mult peste limitele impuse de protocolul recepției.

Când Stere s-a așezat definitiv în România avea 27 de ani. Era la curent cu toate doctrinele social-politice ale timpului și plin de vigoare, de clocotul unor energii nestăvilite. Dar n-a descins într-o Arcadie idilică, ci într-o țară înapoiată, marcată de convulsii și patimi politice intestinale, care polarizau întreaga viață publică românească. Între primele urgențe ce se impuneau țării noastre la acea vreme, constata noul venit, era ridicarea stării materiale și culturale a categoriilor sociale care alcătuiesc talpa țării. Era consternat de ignoranța, de precaritatea culturală a celor mulți, dar și de mizeria politicianistă întâlnită în România. Era surprins că partidele politice, liderii lor și toată politica dâmbovițeană era centrată exclusiv pe accederea la putere - prin combinații, prin manevre și mașinații de tot felul - și uită complet de urgențele țării și de problemele celor cărora le solicita votul, tot așa prin mituire, prin promisiuni generoase și prin cumpărarea opțiunii electorale. Devenise evident că omul acesta tobă de carte, venit din Basarabia cu sentimente patriotice sincere și curate, care-și publica *observațiile ipohondrice* într-o serie de articole sub semnătura C. Șarcăleanu va fi incomod pentru mediul politic românesc. Și incomod a rămas toată viața.

A fost C. Stere un trădător, a pactizat cu ocupantul german și-a făcut propagandă pro-germană prin publicația sa, **Lumina**, în acel moment de istorie dureroasă, când din toată România nu mai

(continuare în pag. 18)

rămăsese neocupată decât o parte a Moldovei de Sus? A fost gazeta sa o tribună a administrației germane din București - altfel o administrație riguroasă, care introducea chiar niște legitimații speciale (*ausweis-uri*) pentru populația capitalei? Era, firește, filogerman, ca și P. P. Carp, Marghiloman și alți politicieni români, dar asta nu înseamnă c-a devenit automat trădător. Ca basarabean din Soroca și ca român cu fibra nealterată de izbeliști aleatorii, era convins că ori de câte ori Europa este divizată în două tabere antitetice locul României este în tabăra în care nu figurează și Rusia. În principiu nu era nimic rău în această convingere, doar că oportunitățile României în acel moment greu de istorie devălmășită, șansele ei erau altele, mai potrivite momentului și mai urgente, decât anticipase Brăteanu. România nu putea pierde momentul înfăptuirii Marii Uniri și de a realiza idealul și visul ei din totdeauna.

Să precizăm însă că deși **Lumina** a circumscris exact perioada când Bucureștiul era ocupat de trupele lui Makensen, n-a făcut nici o concesie ocupantului. *Ca orice om*, preciza în amintitul discurs din Parlamentul României, *am păcatele și greșelile mele. Dar când îmi examinez conștiința și îmi scrutez intențiile și când mă gândesc la șirul lung de jertfe și de lupte, la toate umilințele și suferințele care mi-au fost sortite să le trăiesc în cei 35 de ani încadrați între temnița rusească din Chișinău și pușcăriia românească din Văcărești – nu mi-i rușine de trecutul meu și nu mă căiesc.*

Târziu, în ședința Consiliului de Miniștri din 25 iunie 1942, prezidată de Mihai Antonescu, omul de încredere al Mareșalului Antonescu, evocând momentul de după primul război mondial, când împrejurările păreau să optimizeze deplina întregire a țării, - idealul din totdeauna al românilor, a amintit și de stăruința lui C. Stere pe lângă cei ce alcătuiau Sfatul Țării din Chișinău și recunoștea că Stere, care avusese experiența teroarei rusești și care, născut pe pământul Basarabiei, era obsedat mai ales de idealul unității românești, prin câștigarea Basarabiei de către Regat, a crezut că Neamul Românesc nu va putea să-și păstreze ființa lui națională alăturându-se Puterilor Aliate, ci că slavismul constituie o mare primejdie față de care România nu poate singură să lupte, că, deci va trebui să se alăture Puterilor Centrale – Germaniei și chiar Austro-Ungariei, ca să evite o amenințare din partea Rusiei (**Arhivele Naționale ale României, Stenogramele ședințelor Consiliului de Miniștri**, vol.VII, București, 2003, p.386)

Așezând în oglindă starea de lucruri din România cu cea din Rusia pravoslavnică, Stere întrezărea pentru țara noastră aceleași urgențe și priorități clamate și de narodnicii ruși pentru vecina noastră răsăriteană. Poporanismul lui Stere, cu iluminismul său întârziat, era lovit în credibilitatea lui de nuanțele socialiste imprimabile curentului, pentru care lumea românească nu era pregătită să le crediteze, nici atunci, la intersecția veacurilor 19 și 20, cum nu va fi pregătită nici mai târziu, în perioada interbelică. România n-a trecut printr-o mișcare socialistă desfășurată, care să pună în dezbatere idei și teze derivate din doctrina marxistă, să le întoarcă pe toate fețele, să constate ce se potrivește și ce nu realității românești, altfel spus, să maturizeze gândirea românească, să propună variante și alternative, iar cei câțiva români rătăciți prin socialism, de la plăpumarul Gh.

Cristescu și frații Nădejde, la Panait Istrati și chiar Țuțea, nu s-au implicat doctrinar, ci mai mult emoțional și afectiv, de unde și dezamăgirile lor ulterioare. Totdeauna o dezamăgire în sistemul de convingeri și încredințări se suportă mai ușor decât una asumată afectiv și pasional

Doctrinarul Stere n-a fost nici el un marxist consecvent. Baza socială creditată de el era țărăniimea și nu clasa muncitoare, cum se prefigura în *stafia* lui Marx care începuse să colinde prin Europa.

N-a fost un demnitar și un abonat la funcțiile publice. O singură dată, în 1907, i s-a încredințat, pentru câteva luni doar, funcția de prefect al județului Iași, și dacă răzmerița ce-a cuprins țara, de la Vlașca la Teleorman n-a avut vâlvățiile din alte părți și nu s-a înregistrat nici o victimă, explicația trebuie căutată și în prezența lui Stere în fruntea prefecturii ieșene.

A fost profesor și rector al Universității din Iași și în ochii multor generații de studenți, care au trecut prin seminariile sale trecea drept un model de conștiință intelectuală și de conduită civică.

A întemeiat revista **Viața Românească**, o adevărată tribună culturală, care a fost, și a rămas până în zilele noastre, un reper al evoluției noastre culturale, și un etalon al manifestărilor spirituale românești în pandant cu irizările europene.

A fost unul dintre cei puțini care a înțeles că unitatea geografică românească realizată după Marea Unire nu poate fi considerată deplină fără o coeziune sufletească și fără o sinergie politică izomorfică. Acest lucru nu l-au înțeles contemporanii săi și nu-i de mirare că de multe ori, în campaniile electorale interbelice, când politicienii noștri mergeau să le ceară votul basarabenilor încă se mai auzea câte-o voce care reproșa cu năduf că *mai bine era sub ruși*. Or, Stere a înțeles bine acest aspect și s-a ținut într-o amicitie perfectă și durabilă cu Goga și cu alți politicieni ardeleni cu care a inițiat proiecte și s-au susținut reciproc în cadrul dezbatărilor parlamentare. Goga l-a invitat în Ardeal și Stere a petrecut câteva zile fastuoase în această regiune românească. A dat seama de această călătorie în cartea sa **Patru zile în Ardeal**.

A fost un revoluționar, dar unul lucid și clarvăzător, care știa să interpreze semnele vremii și să anticipeze evenimentele ce vor urma. În romanul său fluviu, **În preajma revoluției** (opt volume) anticipa că și România se află în fața unor încercări revoluționare. Avea temeuri suficiente? Avea doar convingerea că o revoluție nu va izbucni niciodată acolo unde domnește Binele, Dreptatea, Adevărul și Bunăstarea. Or, care din aceste deziderate erau răsfățate în România? Ideal, pentru binele acestei țări, ar fi fost ca profeția lui să nu se împlinescă, să se poată trece peste derutele cu care a împovărat-o istoria. Din păcate...

Tragedia lui Stere a început la 27 martie 1930, când la Opera Română din București s-a omagiat revenirea Basarabiei la trunchiul țării. Cuvântul omagial era rostit de ministrul Școalelor din acea vreme, N. Costăchescu. În mod firesc a amintit și de

(continuare în pag. 19)

contribuția decisivă adusă de Constantin Stere la îndu-
plecarea celor din Sfatul Țării să semneze Declarația de
Unire, dar în clipa când s-a pronunțat numele lui Stere trei
generali aflați în sală s-au ridicat din lojele lor s-au ridicat
de pe scaune și-au părăsit ostentativ sala. Incidentul a
trecut aproape neobservat pentru multă lume din sală, dar
a doua zi toate ziarele erau pline de atitudini incendiare.
Acesta a fost începutul calvarului îndurat, pe nedrept de
Stere și de care nu s-a eliberat niciodată. S-a retras la
Bucov, unde avea o casă bine amenajată, înconjurată de
un parc de trandafiri în culori dintre cele mai variate.

După știința noastră, C. Stere a avut trei copii – doi
feciori și o fată, Lili, care va deveni jumătatea deputatului
liberal de Tecuci, Vasile Beldie. Știu că d-na Beldie a ținut
un fel de jurnal, moștenit în cele din urmă de fiul lor,
avocatul Șerban Beldie din București. Nu știu ce s-a
întâmpat cu el. Ultima dată când l-am căutat la telefon mi-
a spus că nu-l mai are. Cine știe? Probabil se gădea la
valorificarea lui. Pe unul dintre copii scriitorului, pe Ionel C.
Stere, l-am cunoscut la primul Congres al P.N.Ț.C.
convocat la Teatrul Național din capitală în septembrie
1990. Venise din Statele Unite special pentru a fi prezent
la acest Congres întrunit, din cauza devălmășiilor istorice,
la o distanță de mai bine de 40 de ani. L-a anunțat la
cuvânt Emil Ghilezan, președintele Congresului, dar Cor-
neliu Coposu, prezent și el în prezidiu, l-a completat sco-
țând în evidență încărcătura istorică, semnificația și
importanța părintelui său în istoria partidului. A fost un
cuvânt scurt, de complezență, după care s-a retras de pe
scenă. M-am dus după el și l-am întâlnit pe unul din
holurile instituției. Era multă lume dornică să stea de vorbă
cu el. M-am așezat la coadă și-am așteptat să-mi vină
rândul la o discuție particulară. Voiam să-mi pună la
dispoziție câteva documente de stare civilă din arhiva
familiei pentru reconstituirea arborelui genealogic și
pentru o lucrare mai elaborată, consacrată părintelui său.
l-am spus cine sunt și ce doresc și l-am rugat să-mi
faciliteze, pentru că el nu locuia în țară, o întâlnire cu
fratele său, despre care știam că se află în București. *Dar
ce, mai trăiește?*- m-a întrebat aproape surprins de
întrebarea mea. Mi-am dat seama că vânturi puternice și
pustiitoare bătuse nu doar peste țară, dar și peste familia
luminatului doctrinar. Am înțeles că prea multe n-au mai
rămas de discutat cu el.

Astăzi, vechea casă de la Bucov a poporanistului
Stere a fost transformată, prin bunăvoința moștenitoare
de drept, Suzana Stere Paleologu, în casă memorială, fapt
menționat și pe placa memorială dezvelită în martie 2002.
*Exprimăm întreaga noastră grațitudine doamnei Suzana
Stere Paleologu, nora marelui patriot, scriitor și om politic
Constantin Stere pentru gestul de mare noblețe de a dona
terenul și bunurile imobiliare din parcul Bucov, în vederea
amenajării unui complex muzeal pentru deosebita
susținere a înființării și a activității Fundației Constantin
Stere, precum și pentru excepționala donație de tablouri și
obiecte de artă de mare valoare ce întregesc patrimoniul
Muzeului de Artă Prahova, spre beneficiul spiritual al
generațiilor de prahoveni de azi și de mâine.*

Înțelegem din această consemnare că donatoarea,
Suzana Stere Paleologu era soția unuia dintre fiii lui C.
Stere, dar nu mai știm dacă e vorba de Ion C. Stere sau
de altcineva.

Acesta a fost omul, doctrinarul și destinul tragic al
gânditorului Constantin Stere, de la nașterea căruia
aniversăm în acest an 150 de ani. La moartea lui,
Universul din 28 iunie 1936 condus de Stelian
Popescu consemna cu un cinism nescuzabil: *Trădă-
torul C. Stere, în vârstă de 71 de ani a încetat din via-
ță aseară la ora 8, la moșia sa din Bucov.*

Mi-ar părea bine să constat că distanța de timp
care s-a scurs de la nașterea sa a creat condiții mai
fericite pentru optimizarea amintirii lui și pentru o mai
dreaptă recunoaștere a efortului său în apărarea
democrației românești.

Vasile POPOVICI

Paradoxală

De o vreme mă încercă
Paradoxul că suntem
Țara-n care în tandem
Doi încarcă, trei descarcă.

Proastei care se hlizește-n târg

Heraldica acestui burg,
Purtând povara'- atâtor semne,
Îi mai lipsea unul, pesemne:
O tută la hlizeală-n târg

Mutant

Atâtea sticle el golise
de conținut halucinant,
c-atunci când bietul se trezise,
avea alură de mutant.

Ilene necosânzene

Cele mai frumoase fete
Poartă nume de Ilene;
Pot să fie desuete
Dacă sunt necosânzene?

Sindrom retard

Nu-i decât sindrom retard,
Cum instinctul îl tresaltă;
Dă zelos cu bâta-n baltă
Și cu oiștea în gard.

Unui chel

Înfătoșarea-i prea hilară
- Ereditar prin gena mummii -
Și-a-ntors, așa, de ochii lumii,
Pe dos, podoaba-i capilară

Ioana BURGHEL

UN ALT SOMN

dorm pe o singură parte
pisica se întinde răsfățându-se
e cald ca într-o moarte incendiată sau
ca într-o fabrică de pâine

aș putea să stau atârând de tăceri
încă o veșnicie și
încă una

privesc doar în mine încercând
să descifrez niște semne albastre
aritmice
bate un gând în liniștea mea albă
„sunt o vechitură,, îmi spun
proiectez pe tavanul înalt balta în care
un nebun a aruncat cu o piatră
fețele înțelepților îmi întorc neliniștea zgârând-o

o să-mi treacă de viață și de moarte
ca de o febră
dintr-un punct fix
doar căințele vor supraviețui pisicii
precum acest cuvânt răsucit

Măine
cineva neștiut
va tălmăci în oase

plouă cu mine
în mine până când iarba
ajunge să privească cerul în ochi

mă dăruiesc de sufletul copacilor
când tu înveți să bei din frigul meu
mai însetat decât însetații

aleg mereu aceeași culoare
cu speranța că
numai așa pot să acuz moartea
de crimă împotriva liberului arbitru

GÂNDURI RĂSUCITE

de dincolo
vin niște gânduri răsucindu-se
ca niște fiare în cuștile prea strâmte

Dumnezeule
funiile acestea de iarbă mă amețesc
și mă îngheață
diminețile mușcă din mine
simt sângele șiroind fără noimă
iubesc nemărginirea
dar nu veșnicia

mi-au înverzit tâmpilele în așteptarea luminii
între orele (mele) vii și orele de mâine
se așterne rugina

mă pregătesc pentru o moarte
ce nu va umple nicio fântână
din carnea aceasta
un pom va rodi pentru vrăbii

ninge peste haina ponosită până când
Dumnezeu însuflețește macii
cu roșul anilor mei

VIN COCORII

Vin cocorii, mamă, vin cocorii
când pulsează sângele în meri.
Vin cocorii, mamă, vin cocorii
cu povara anilor de ieri.

Vin cocorii scrijelind sub tâmpile
resturi de zăpadă rătăcind.
Vin cocorii încercând să umple
cu lumină golul din alt timp.

Vin cocorii, mamă și desfiră
înc-o primăvară și-un oftat.
Vânturi grele suflă și se miră
de seninul tău verde-ndoliat.

Vin cocorii, mamă, cu târziul
zâmbetului stins amar în drum.
Vin cocorii să-ți alunge griul
ce l-ai strâns în casa ta de fum.

**RĂVAȘ CĂTRE MOARTE
-DOAR O GLUMĂ-**

I-am scris Morții un răvaș
cu ultima zăpadă
rugând-o să-și vadă de treaba ei
am de făcut mai multe
decât o plecare :
bunăoară
aștept o-nflorire cu ghiocei.

Am certat-o puțin pe năroadă.
I-am spus că o scot la raport
și-l rog pe Comandantul Suprem
s-o adoarmă:
nu de alta
dar să vadă și ea
cum e
când ești mort!

Nu vreau s-o conving să insiste
(preventiv i-am luat și bilet)
la un tren cu destinație precisă
și am promis să-i flutur batiste
de pe peronul Vieții -cochet –

Dar, dacă tot nu-nțelege ce vreau
și se agață disperată de mine
să știi, iubite, că-n numele tău
am s-o împing, delicat, între șinel

Viorel DARIE

Viață aspră

- Evreii și nemții, începu mătușa Marica povestea ei, aveau haine bune și încălțăminte de piele: ghete, cizme. Iar huțulii umblau cum puteau, cu "ștuți", un fel de obiele înalte de stofă de suman, iar ca încălțări umblau mai mult în opinci, sau desculți, de cum se topea zăpada și până în toamnă târziu, și pe câmp, și peste cioatele din pădure. Cum era atunci și cum am ajuns acum! Într-o zi am vrut să trec desculț un pic prin ogradă și mi-a fost tare greu, mă înțepau pietricelele și iarba.

-Mai ziceți cum era atunci, umblați vara la zmeură?

-Nu, nu umbla lumea la zmeură, decât pentru mâncare, nimeni nu colecta zmeură.

-Dar la afine umblați?

-Da, mai umblam, dar pentru noi. M-am dus odată cu Ileana, sora mea, la fragi. Strângeam câte o căldărușă de fragi și o duceam în Centrul comunei, mai dădeam la schimb pentru făină. Alte câștiguri cu fructe nu erau. Pe atunci mai degrabă se vindea untul. Sora mea Hafia a luat vreo două kile de unt și s-a dus la unul Freidner, evreu, să dea unt pentru făină. Hafia vroia șapte kile de făină în schimb, iar evreul dădea doar cinci kile. Și nu vroia evreul să mai pună două kile de făină în niciun chip. Iar Hafia a zis: "Dacă-i pe așa, nu mai dau nimic!". A pus bucata mare de unt în traistă. Iar evreul zice: "Tu ce crezi, că eu nu am unt?". Și-a dus-o în casa cealaltă, și-acolo i-a arătat cât unt are. "Am cât e hăul!" zice el. Și s-a întors Hafia acasă cu untul nevândut. Mâncam unt cu barabule, adică cartofi, mâncam ce aveam.

-Da' poate evreul vindea undeva untul?

-Da, dădea la export, evreii aveau relații foarte multe.

-Dar nu se strica untul acela?

-Nu, nu se strica! Untul tare, gras, nu se strică repede. Nu aveau frigider, sau chimicale, ca acum, totul era natural. Nici măcar nu sărau untul. De minune, chiar și vara untul nu se strica prea repede. Era uscat, fără zăr, se păstra bine.

-Dar brânză era?

-Avea lumea brânză câtă-i lumea. Aveau oamenii oi, aveau vaci, aveau de unde brânză. De la oi mai aveau ciorapi de lână. Torceau lâna, făceau stofă, surtuțe. Din piei făceau cojoace. Trăiau bine, după obiceiurile de atunci. Și mai cultivau cânepa și in, țeseau pânze. Pantalonii de cânepa erau mai tari, dar oamenii erau învățați să poarte așa cum erau, nu se plângea nimeni, când avea.

-Dar in aveau?

-Cultivau și in. Fiecare femeie, toamna, avea de lucru la in și cânepă. Era zgomot în jurul caselor, ca la

război, de la mielițele puse în funcțiune la fiecare casă. După ce se terminau de strâns cartofii, la fiecare casă erau zgomote de mielițe. Era așa o muncă cu mielițatul, peste tot în sat...

- Dar cânepă?

-După ce mielițau cânepa, făceau fuioare, începeau să le toarcă. Fiecare fetiță trebuia să ia seama cum se muncea la tors și țesut. Și trebuia să facă la fel când se făcea mare, să știe cu ce trebuia să se îmbrace oamenii din casă, că altfel umblau despuiați. Nicidecum nu era ca acum, să fie plin de haine de cumpărat.

-Dar nu se rupeau des acele haine?

-Nu știu de ce, pe atunci se rupeau tare repede hainele făcute în casă. Acum hainele țin mult, dar atunci se rupeau foarte ușor. Catrințe, ițari, cămăși, se rupeau una două, ba ici, ba colo...

Mănăstirea Moldovița

-Poate că acum nu se mai muncește atâta, lumea stă la televizor, ce să se rupă?

-Nu asta era! Acum, nu știu de ce, cămășile de bumbac țin mult, iar atunci, doar cum vedeai, cămașa era deja ruptă. Parcă-s mai rezistente hainele de acum, nu le poți rupe așa de repede. Iar atunci vedeai una-două că hainele s-au și rupt, ba pe la coate, ba pe spinare, ba pe fund. Mereu tot cârpeau și cârpeau femeile.

-Dar dacă o fată nu putea să învețe să țese, să coase?...

-Era musai, toate fetele să știe munca asta, nu se putea altfel! Dacă nu puteau țese, mai umblau unele ca simbriașe, pe la bogați, munceau pentru hăinuțe și mâncare.

-Dar dacă o mamă avea vreo cinci, șase copii, trebuia să facă haine pentru toți?...

-Trebuia. Dar mulți copii umblau aproape despuiați, înveliți cu te miri ce. Chiar și noi aveam un singur rând de haine.

Cerșetoare

Țin minte ceva comic. Odată, mama ne-a dezbrăcat pe noi, fetele, a pus hainele în ciubăr, la înmuiat. Se uscau hainele spălate tare greu, erau mai groase, de lână. Și s-a dus mama să aducă apă de undeva mai de departe de casă. Noi, fete mici de cinci, șase ani, Ileana, Hafia și cu mine, stăteam fără haine în casă. Parcă eram făcute, și tocmai atunci intră în casă o babă cerșetoare și ne văzu despuiate prin odaie. S-a supărat, a luat o mătură

(continuare în pag. 22)

de brad și ne-a bătut, zicând: “E frumos? De ce stați dezbrăcate în casă”. Mama a auzit că fetele țipă în casă, a venit repede să vadă ce se întâmplă. A văzut-o pe babă că ne bătea cu mătura. A certat-o rău și a izgonit-o din casă. De fapt, baba a rămas nedumerită, de ce stau copilele dezbrăcate în casă. Iar fetelor nu le mergea rău în casă fără haine pe ele, stăteau pe lavițe sau pe cuptor, până li se uscau hainele. Cum adică, să bată baba copii în casă străină! Vezi Doamne, dar la cerșit prin sat umbla!

-Erau mulți care umblau la cerșit pe la case pe atunci?

-Umblau mulți, mulți de tot. Era unul “poleac”, care umbla cu o cofiță. Și-i dădea lumea ba lapte acru, ba lapte dulce. Și mai avea moșul un săculeț pentru cartofi și un altul pentru făină, sau ce dădeau oamenii. Mai dădeau și barabule, adică cartofi. Mai veneau unii să cerșească de la barăci, erau săraci, n-aveau nimic. Erau niște barăci făcute de fabrica de cherestea din comună, care a fost demolată.

-Dar de ce nu munceau săracii aceia?

-Nu mai puteau să muncească! Unii nici nu erau primiți la lucru, așa de prăpădiți erau. La fabrică erau munci grele, se lucra cu butuci, țapine, trebuiau oameni puternici, de ispravă. Nu se lucra atunci ca acum, mecanic. Trebuiau oameni normali, adică în putere, nu niște amărăți care de-abia se târau.

Evreii din sat

Povestea odată o babă, Moscoviciha, care avea mulți copii, că o dată omul ei s-a îmbolnăvit și nu mai putea să meargă la fabrică. Lucra tatăl copiilor la fabrică, la un evreu, dar n-a mai venit la lucru de vreo trei zile. Evreul, când a văzut că muncitorul lui lipsește, i-a venit în minte să se ducă să vadă ce e cu muncitorul. L-a găsit zăcând pe pat. “Ce-i cu tine?” “Bolnav”. Se uită evreul prin cameră și nu vede nimic de mâncare, nici pe masă, nici prin oale. S-a dus acasă la el, apoi s-a întors, aducând făină, brânză, un kil de ulei. A făcut o mămăligă și ia dat bolnavului să mănânce: “Ia, mănâncă!”. A văzut bine evreul că omul acela de foamete nu putea să se ridice din pat. A doua zi, muncitorul s-a sculat de dimineață și-a plecat la muncă, la fabrică.

La evrei era bine de mâncare. Ei nu mâncau precum ai noștri, slăni și grăsimi. Ei aveau program la me-

se. Știu că erau niște fete care trebuiau să nască odată cu ale noastre, acasă, cum era atunci. După naștere, un soț de-al nostru aducea țuică, cârnați, ce credea el că-i mai bun, ca femeia să mănânce mult, să prindă putere la loc. Femeia, a patra sau a cincea zi, începea să capete călduri. Dar la evrei nu era așa. Femeile lor lăuze mâncau compot, ceai, timp de vreo două-trei zile. M-am luat și eu după moda evreiască, am mâncat ca ele, iar într-a cincea zi eram deja sănătoasă, puteam să lucrez prin casă. Pe când femeile huțule, după ce beau țuică și mâncau mult, se simțeau bine, organismul fiind amorțit, nu durea nimic, lor li se părea că sunt așa puternice, râdeau prosteste, habar n-aveau! Iar pe mine mă durea așa de tare vreo două zile. Dar a patra, a cincea zi, eu eram bine de tot, nu mai aveam febră, iar pe ele de-abia atunci începea să le doară și să aibă febră. Evreicele erau deștepte, după naștere nu mâncau orice, câte un ceai, compot, ceva supă slabă.

-Spune-mi, mătușă, oamenii noștri iubeau pe evrei ?

-Oamenii noștri? Ei pe lângă evrei trăiau! Evreii aveau de lucru, aveau alimente, aveau bani, aveau de toate. Ei erau patroni, cum s-ar zice azi. De regulă, erau oameni cinștiți, nu erau dintr-aceia care să muncească la ei fără bani. Și mai era o treabă atunci: când un om nu avea bani, mergea la evreu și cerea bani. Evreul avea mereu bani, dădea cu împrumut, atât bani, cât și făină, tot ce vroia omul și avea el. Dar evreul scria într-un caiet de datorii. Unii luau atât de mult pe datorie de la evrei, că se făcea datoria cât o avere.

Cu ai noștri bogătași era altfel. Spunea unul Loba, care venea câteodată pe la Balahura, cel cu un magazin. Evreii deja pleaseră. Intră Loba la Balahura și întrebă dacă poate să primească cu împrumut niște făină. Baba Balahura zice: da îți dau, dar data viitoare n-o să mai am de unde să-ți dau, dacă nu-mi aduci datoria înapoi. Și i-a dat o desagă de făină, așa se dădea pe atunci, cu desaga. A plecat moșul Loba, însă după o vreme, când s-a terminat făina din desagă, a venit din nou să împrumute făină de la Balahura. Dar baba i-a zis: “Nu, nu pot să vă dau, că eu chiar acum mă duc după marfă și nu am bani cu ce să plătesc marfa”. Deci ai noștri nu dădeau pe datorie, dar evreii dădeau.

-În Moldovița erau doar nemții, evreii și huțulii. Români nu erau?

-Erau puțini români. Mai erau unii veniți la școală, încă de pe vremea Austriei.

-Mulțumesc, mătușă Marica! A fost o poveste foarte interesantă din ce mi-ai povestit!

(Fragment din volumul în pregătire **Trai în stil vechi** –
De vorbă cu mătușă Marica Moroșan)

Alexandru COCETOV

Sufletul poeziei unui suflet de copil

(Denisa Lepădatu - „Compoziție în alb”)

Am cunoscut-o prima dată pe tânăra poeteasă Denisa Lepădatu în luna septembrie 2013, la lansarea volumului „Podul de lacrimi” de Maria Călinescu, și de atunci nu am încetat să mă tot mir de talentul ei remarcabil. Căci dânsa, având o vârstă foarte fragedă, a semnat deja câteva volume de poeme și proză. Dar poate e și firesc să scrii, având un mentor care nu permite penei sale să se oprească din scris (este vorba de scriitorul Petre Rău).

Poetul și filosoful indian Rabindranath Tagore, în *Falguni*, zicea: „Tinerețea se manifestă în viața noastră în același fel cum primăvara se manifestă în natură”. Primăvara totul înflorește, totul pare minunat, frumos, înmugurit, înflorit, mirositor, atrăgător... cam în același ton și aceeași prestație se află și poezia, ca și proza Denisei Lepădatu.

În luna mai din anul curent, la editura InfoRapArt din Galați a apărut încă un volum de poezii semnat de Denisa Lepădatu. Volumul *Compoziție în alb*, este prefăcut de cunoscutul poet Mihail Gălățanu, care consemnează printre altele: „Denisa Lepădatu este nu o *lepădată*, ci o *privilegiată*”. Poeta, ea însăși un copil de nici treisprezece ani, reușește să strecoare și câteva poezii despre „dorul copilăriei”, cum ar fi: *Cresc în fiecare secundă*, *Sunt nerăbdătoare*, *Soarele-mi spune povești*, *Voi învăța să cresc*, *Copilărie ș.a.*

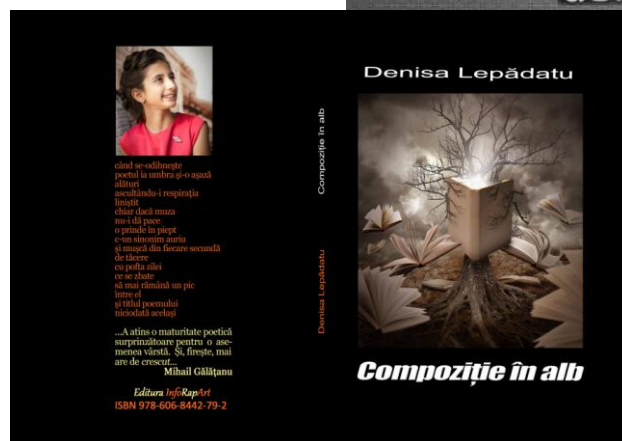
Mi-a atras în mod deosebit atenția poemul *Copilărie*, în care poeta apasă cu „maturitate” și mizează pe gândurile și neliniștile copilăriei.

“te țin de mână
după care
trec să așez piesele lipsă
ale acestui puzzle complex
care mi se pare a fi viața”.

Astfel că, însăși complexitatea vieții este văzută de autoare ca un uriaș puzzle pe care zi de zi, clipă de clipă trebuie să-l rezolvăm. Denisa Lepădatu este integrată profund în copilărie și nu ar vrea să se despartă de ea.

“anii păstrați în cutia cu jucării
mă privesc crescând
și se-așază cuminiți
unul câte unul
în șortulețul păpușii
cu care dorm și acum”.

Denisa încearcă să joace atât rolul copilului mic,

cât și pe cel al unui adolescent. Ea combină armonios cele două minunate perioade ale vârstei umane, dar scrie poezia sa folosind cu precădere o gândire matură. Așa încât, acest copil de numai 12 ani, ne prezintă o poezie de o adâncime impresionantă, trecută prin filtrul rațiunii dar și lăsată la libera curgere a inspirației poetice. Astfel, aproape că nu putem distinge aproape deloc că avem de-a face cu o poezie scrisă de un copil.

Denisa își dorește să beneficieze de toate darurile vieții, se avântă în cunoașterea și propagarea adevărului, deocamdată se bucură cât poate de „... tinerețe și frumusețe”, despre care știe de pe acum că „sunt trecătoare ca umbra norilor pe valurile mării” (proverb), dar le consideră ca pe un dar pe care îl merită cu prisosință.

Sunt convins că poeta Denisa Lepădatu nu va obosi din scriere, și nu se va opri doar la scara poeziei pe care o compune cu atâta ușurință și satisfacție astăzi, ci va săpa tot mai adânc în profunzimile și esențele poetice.

Marian HOTCA

zahăr ars

îmbrăcat în zahăr ars din cap până-n picioare
mă lipesc de pământ
ca o flegmă scuipată din neant
pe firul ierbii meditând
printre oarbe anotimpuri

nisipul se leagă de lumină
îngerii moi se serbezesc în somnul tăcerii,
iar timpul ecvestru nechezând
își leapădă copitele în rugină
lăsând în urma deșteptării
secunde clocite
sub brațul de ciumă

tendințe

în această primăvară
încolăcită în sângele luminii
se poartă în suflet melancolia ca o povară,
sub pleoape valsul lasciv al polenului,
iar în urechile tănuite cântul verde al ploii
ce se preface în pasăre de foc
curgând

clopot

clopotul crud de dimineață
frânge lumina din soare
înainte de strigarea
sufletului
cânte moarte

Stewardesa

în acest moment sunt stewardesa
pe avionul de hârtie făcut din ziarul New York Times
nu știu engleză că nu mi-a plăcut de regina Angliei,
nu mi-au plăcut verbele neregulate
și nici past perfect continuous,
dar totuși mă descurc cu limba poeziei:
toate cuvintele sunt rugate
să-și pună centurile de siguranță!
Urmează un zbor lung și cu denivelări aeriene
țineți-vă bine de punctul semnului de exclamare,
așezați-vă teama sub peruca lui Barack Obama
ce am desenat-o prostește
în timp ce mă uitam la filmul
Gone With the Wind
și strigați: nebunie, nebunie, nebunie!
Ne spargem ca nucile în gheața
de la Polul Nord
și grațioasa cădere
ne zidește în iarbă
poemul epitaph

Baki YMERI (Traducere în albaneză)

sheqer i djegur

i mbështjellë me sheqer të djegur nga koka në
këmbë
ngjitem për dheu
si një flegmë e pështyrë nga hiçi
mbi fijen e kullosës duke medituar
nëpër stinët e verbëta

rëra lidhet për drite
engjëjt e butë të kremtojnë në gjumin e heshtjes
kurse koha kërcet duke hingëllirë
i përplas kopitat në ndryshk
duke lënë pas zgjimit
sekonda të kllukura
nën krahët e murtajës

tendenca

në këtë pranverë
të zhytur në gjakun e dritës
zien në shpirt melankolia si një peshë
nën vetulla vals i lehtë i polenit
kurse në veshët tinëzare kënga e blertë e shiut
që shndërrohet në zog zjarri
duke rrjedhur

kambanë

kambana e proshkët e mëngjesit
këput dritë nga dielli
përpara thirrjes
së shpirtit
drejt vdekjes

Stjuardesa

në këtë moment jam stjuardesë
më avion prej letre nga gazeta New York Times
nuk di anglisht se s'më ka pëlqyer mbretëresha e
Anglisë
s'më pëlqenin fjalët e çrregullta dhe as past perfect
continuous
por megjithatë po ia dal mbanë me gjuhën e
poezisë: krejt fjalët janë të lutura
të lidhen me rrypin e sigurisë!

pason një fluturim i gjatë e me çnivele ajrore
mbajuni mirë për pikën e shenjës pikëçuditëse
uleni frikën nën peruken e Barak Obamës
që e kam vizatuar pa lidhje derisa shikoja filmin
gone With the Wind
dhe bërtisni: marrëzi, marrëzi, marrëzi!
po thehemi si arra në akullin e Polit të Veriut
dhe një rënie e lehtë
na e muros në kullosë
poemën epitaf

Urlet existențial

privește zâmbetul luminii
cum sărută borcanele goale
puse pe gard să se scurgă de apă
rătăcitor prin valul amiezii
fumul valsează lovind depărtarea
cu copitele de cenușă

încearcă să prețuiești tot cea a fost
până acum neînsemnat
iubește urzicile și lasă-te mângâiat
de frunza lor atât de aspră

urlă și urlă de durere
și spune că ești doar pentru a mai vedea
o singură dată dincolo de cele neînsemnate
minunile lumii latente

copilul

odată mi-am făcut un copil: era mic,
dulce și nevinovat,
l-am așezat în pat ca pe o bucată de carne macră
& l-am alăptat în fiecare seară cu cuvinte
învățate la poartă

primul cuvânt n-a fost „mama”, ci a fost altul,
mai duos, care nu se poate spune
într-o poezie ca aceasta

dar să fiu mai explicit (după ce m-a binecuvântat
cum trebuie)
am luat copilul & l-am înfășurat într-un ziar cultural,
apoi l-am aruncat la gunoi,
fiindcă nu voiam să-l ucid,
căci era atât de draguț,
chiar dacă m-a înjurat ca la carte

și l-am dus la pubelă & de atunci nu mai știu nimic de
el -
poate acum e un geniu în informatică
în SUA ori Canada,
sau poate l-au mâncat câinii
(asta nu mă mai privește fiindcă mi-am
pierdut discernământul cuvintelor)

Ulurimë ekzistenciale

shiko buzëqeshjen e dritës
se si i puth borkanet e zbrazta
të vëna mbi gardh t'u kullojnë uji
duke u humbur nëpër valën e mesditës
tymi valson duke e sulmuar largësinë
me kopitat prej hiri

mundohu të vlerëosh gjithçka që ishte
deri tani e parëndësishme
duaj hithërat dhe lëri të të përqafojë
ashpërsia e gjetheve të tyre

ulërin dhe ulërin nga dhimbja
e thot se ekziston vetëm për të parë
vetëm një herë përtej mrekullive
të parëndësishme të botës së fshehur

fëmija

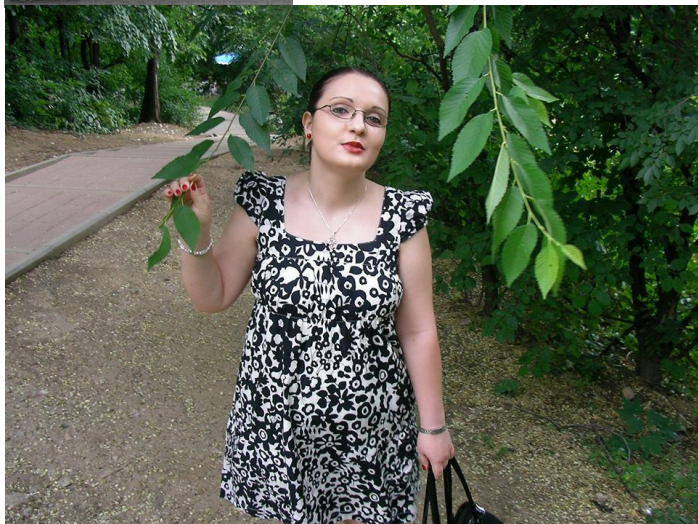
dikurë e bëra një fëmijë: ishte i vogël, i ëmbël,
i pafajshëm
e ula në shtrat si një dhuratë mishi të proshkët
& e ushqeva çdo mbrëmje me fjalë
të mësuara te porta

fjala e parë s'ishte „nëna”, por ishte një tjetër
më e dhimbshme, që s'mund të thuhet
në një poezi si kjo

por të jem më i qartë (pasi më bekoi
siç duhej)
e mora fëmijën & mbështolla në një gazetë
kulturale
pastaj e hudha në pleh, ngase s'doja ta mbys
sepse ishte aq i dashur, edhe pse më pat sharë
si në libër

dhe e mora në pubelë & prej atëherë s'di asgjë për
te-
ndoshta tani është ndonjë gjeni informatike
në SHBA apo Kanada
apo ndoshta e kanë hëngër qenjtë
(kjo nuk më preokupon fare ngase
e humba kuptimin e fjalëve)

Mihaela OANCEA

Prilej de introspecție

Amiază.
Plouă monoton;
Clipe albe, prinse ca-n filele unui ierbar,
Se privesc în miile de-oglinzi
În care se-admiră, la rându-i, cerul.
Răcoare -
Pădurea respiră
Liniștea picurată în cupe verzui.
Târziu, deasupra,
O acvilă tot strigă
Veșnicia.

Destrâmare

Șirurile de oglinzi ce ne privesc panoramic
surprind zâmbetul tău
știrb de atâta însingurare.
Totul se derulează atât de rapid,
că nu apuci bine să privești în ochi
oamenii, întâmplările,
și te trezești iar singur.
În liniștea bolnavă de târziu,
pădurea suspendată
se găbovește
în plămânu' tavanului înzăpezit,
în timp ce îngerilor li se picură pe aripi
un rest de soare
și teama de înălțimi.
Când tu, când pădurea, când îngerii,
cercetați acele ceasornicului,
dar clipa - corb al lui Poe -
obosită coboară,
învinsă de somn.

Elegie pe-o lamă temporală

Acolo unde odăjdiiile
nu sunt cunoscute,
într-o reminiscență de lume
potrivită unui ipotetic
pat procustian,

credeai, Adame,
că Eva ta
e idealitate pură,
atât de viu conturată
și totuși evanescentă
ca o nălucă
a minții înfierbântate.
Era doar o Dalila
plămădind
funest golem;
nefericitul
a reușit
să bată cuie
în cerul fracturat,
să umple de răni
trupuri de heruvimi
și, cunoscând
umbretul singurătății,
să îmbolnăvească deja
fluturele galactic.

Umbra

Chiar în noaptea asta ploioasă,
frica hrănește umbra zărită demult,
pe drumul de întoarcere;
tot sfidătoare defilează,
își aprinde absentă o țigară
și ne privește alternativ.
Întârziate țipete, dezvelite din somn,
se-adună-n adâncul pădurii,
acolo unde clopotul de pâslă al ploii
adăpostește fidele aduceri-aminte.
Departe, în sufletul munților,
bate gongul.

Molecule de alb

De pe buza tăvălugului de zăpadă,
se întind frânghii de catifea
în stâncăria munților
și, în golul alpin, stăpânește albul.
Cândva, printre jnepenii și bujorii de munte
dornici de îmbrățișarea luminii,
cerul scâmos și-a răspândit
câteva molecule de alb
care neîncetat înmuguresc în zori
noi semințe de soare,
legături placentare cu transcendentul.
Aici rodește albul
cu străluciri de nea mușcată de ger,
de aici se privește îndrăzneț
viitorul.

Gabriela GRIGORE

ROLUL BASMELOR ÎN DEZVOLTAREA COPILULUI -STUDIU DE SPECIALITATE-

Dintre creațiile literare în proză, basmele au rămas de-a lungul veacurilor operele cele mai îndrăgite de copii, începând din primii ani ai copilăriei și până aproape de adolescență.

Valoarea instructiv-educativă a acestora este deosebită. Ele aduc o prețioasă contribuție la dezvoltarea proceselor de cunoaștere, a proceselor afective, la formarea trăsăturilor de voință și caracter, la formarea personalității copiilor. Exprimând înțelepciunea și năzuințele poporului, necazurile și bucuriile sale, lupta cu forțele naturii, relațiile dintre oameni, basmele îi ajută pe copii să înțeleagă complexitatea aspectelor vieții. *Basmul reprezintă o oglindire a vieții în moduri fabuloase.*¹

Înțelegând conflictul dintre cele două forțe care apar în basm, cititorii își formează reprezentări și noțiuni despre dreptate, cinste, curaj, vitejie, hotărâre, perseverență, hărnicie. Ascultând basmele, copii sunt de partea dreptății, adevărului, binelui și detestă nedreptatea, lăcomia, îngâmfarea, răutatea și minciuna.

Basmul este prețios și pentru că pune într-o lumină vie ce e bine și ce e rău, ajutându-l pe copil să-și însușească aceste reprezentări morale. Lectura basmelor prezintă o deosebită importanță educativă și prin reliefa calităților eroilor, care constituie pentru copii modele demne de urmat. Din faptele eroului pozitiv ei învață să fie curajoși, perseverenți și hotărâți, modești și harnici, cinstiți și drepti, prieteni adevărați.

Basmele sunt și puternice mijloace de dezvoltare a atenției și a memoriei. Ascultând sau citind basmele, copiii își exersează atenția urmărind cu încordare peripectivile narate. Basmul este valoros atât pentru educarea artistică a copiilor cât și pentru dezvoltarea limbajului. Alături de conținutul de idei, copilul sesizează și expresiile poetice pe care și le însușește îmbogățindu-și astfel vocabularul cu cuvinte și expresii noi. Citind basmele, copiii întâlnesc mereu expresii care le sunt cunoscute și se bucură atunci când le știu. Ei memorează expresiile cu care încep și se încheie poveștile, precum și acelea care se repetă, astfel expresiile proprii limbii poporului intră în limbajul lor. Basmul este un minunat mijloc de educare a gustului pentru frumos, prilejuind copilului puternice emoții estetice.

Literatura constituie o sursă inepuizabilă de exemple frumoase de comportare oglindite în mici antiteze între personaje, ne oferă consecințele neascultării sau ascultării, vredniciei sau lenei, cinstei sau necinstei, adevărului sau minciunii, ne prezintă trăsături pozitive ale unor eroi: vitejia, curajul, înțelepciunea, stăpânirea de sine, devotamentul, prietenia sinceră, dar și trăsături nedemne, condamnable ale unor personaje: viclenia, zgârcenia, lăcomia, șiretenia, îngâmfarea.

Copiii trăiesc cu intensitate alături de eroii îndrăgiți ai operelor literare, se bucura când aceștia depășesc obstacolele ivite în cale și se întristează când aceștia au de suferit. Basmul demonstrează că *omul de soi se vădește sub orice strai*¹. Este de necrezut cu câtă sete și afecțiune privesc copiii morala ascunsă în haina basmului, îi vezi triști și sperați când eroul sau eroina povestirii relatate sunt în impas și îndură suferințe, apoi strigă de bucurie când vine întorsura fericită și personajele iubite

sunt salvate.

În călătoriile provocate de imaginarul din basme și povești, copilul se simte fericit, participă afectiv și este alături de eroii pe care îi însoțește și la bine și la rau imitându-i mai târziu în activitatea lor. Conținutul poveștilor și basmelor îl transpune pe copil într-o lume mirifică, îi cultivă fantezia și visarea. Ele au încântat întotdeauna copilăria tuturor generațiilor și, totodată, acestea constituie un mijloc important care contribuie la lărgirea orizontului copilului.

Literatura își găsește un larg auditoriu în rândul tinerilor tocmai pentru că apelează la afectivitatea lor, aceasta contribuie la cunoașterea prin intermediul imaginii artistice a lumii înconjurătoare, lărgirea sferei de reprezentări despre cele petrecute anterior dar și la formarea unei atitudini corespunzătoare.

Copilul este creatorul propriilor imagini, povestitorul fiind cel ce le sugerează verbal. Efortul copilului de a-și imagina și înțelege nu poate fi conceput în afara unei gimnastici intense a memoriei, a gândirii, a voinței și a limbajului. Pătrunzând într-o lume nouă pe care n-o cunoaște, copilul încearcă să și-o imagineze și să judece după propriile idei faptele prezentate.

CONCLUZII:

Basmele au o mare forță de atracție, ele au fermecat copilăria tuturor generațiilor, i-au alimentat elanurile, imaginația deschizându-i astfel căi de acces către nenumăratele taine ale Universului. Este știută marea lor valoare instructiv-educativă și formativă; aceasta în primul rând pentru că basmele sunt tablouri ale vieții, reflectând în ele problemele majore ale existenței: nașterea, căsătoria, calitatea fizică și morală a copiilor, a părinților buni sau vitregi, ridicarea prin merite a tânărului sărac, originea bogăției și a sărăciei, valoarea conduitei morale, aspirația și posibilitatea omului de a birui boala și moartea, spațiul și timpul, de a supune forțele ostile ale naturii, de a-și face viața mai ușoară și mai frumoasă.

Valoarea educativă a basmului constă în reliefaarea unor calități morale cu care sunt înzestrate personajele pozitive: curaj și vitejie, hotărâre și perseverență în îndeplinirea țelului, spirit de sacrificiu, prietenie și umanism, respectarea cuvântului dat și îndeplinirea angajamentului luat, dărzenie și tărie în înfrângerea piedicilor și greutăților.

Copiii trec prin stări emotive diferite, de la teama pentru răul care ar putea să o piardă pe eroina îndrăgită, la bucuria că a scăpat cu bine din toate încercările pricinuite de personajele negative. Bunătatea, cinstea, curățenia sufletească, mărinimia sunt răsplătite totdeauna, poate mai târziu, dar nu niciodată. Basmul îi incită pe copii și datorită frumoaselor imagini vizuale construite prin comparații cu elemente concrete pe care copiii le rețin.

BIBLIOGRAFIE:

1. Ion Creangă, *Povești. Povestiri. Amintiri*, Editura Casa Editorială Muntenia, București, 2001
2. G. Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Minerva, București 1988

Maria IEVA

Întâlnirea de la ora zero și un minut

Se înserase demult. Lumina felinarelor, atârnată în stâlpii de pe marginea aleii, se reflecta în apă. Am făcut câțiva pași, inspirând adânc mirosul de mătăcină, apoi m-am așezat pe o bancă. Câteva minute am stat nemișcată privind apa și ascultând orăcăitul broaștelor. Se spune că dacă stai nemișcat pe mal, pe unda apei poți trimite toate grijile, dorurile și apăsările. Să fie oare un alt fel de botez, o eliberare de păcat, o renaștere a omului în aceeași haină, dar cu altă vibrație? Mi-a fost greu să pot înțelege ce se întâmplă, ce drum și ce lumină mă călăuzeau în întunericul din jur. Ar fi frumos să putem păstra toată viața curățenia botezului, însă alunecam, conștient sau nu, uneori ca o prăbușire, alteori pas cu pas, în nelegiuirile lumii, provocând haos în universul lumii noastre interioare.

Cu ochii împăienjeniți, nu de tristețe și nici de lacrimi, este adevărat ce spun bătrânii, apa îți ia apăsarea, te curăță și te lasă să strălucești într-o lumină nouă, am privit spre celălalt mal. Peste apă, printre copacii care aveau coroana perfect rotundă, pe o bancă, față în față cu banca pe care eu eram așezată, un bărbat privea cerul. Nu îi puteam distinge chipul, lumina era pală, dar cu toate că ne aflam pe două maluri diferite puteam să intuiesc că era el. Pe malul celălalt se afla poetul, cu privirea rătăcită undeva în univers. Poate îngerii și poezii sunt înrudiți și de aceea privirea lui putea să alunece printre galaxii căutând să smulgă fărâme de timp și, ca într-un joc de puzzle, să le adune și să le unească cu Marele Tot până când toate limbile ceasurilor aveau să se oprească la ora zero și un minut, lăsându-mă să mă întreb de care parte a acelor de ceasornic se află poetul și poezia sa. Odată cu el vedeam culorile curcubeului, ascultam simfonia sferelor și tăcerea pământului. Trăiam zborul, mă înălțam și coboram. Râurile, mările, oceanele le ascundeam în căușul palmei pentru ca apoi să le las să curgă firesc pe linia vieții. Undeva, în mijlocul palmei, linia vieții mi s-a întrerupt și s-a deschis hăul dintre cer și pământ, unde toate apele cădeau în gol, ca într-o

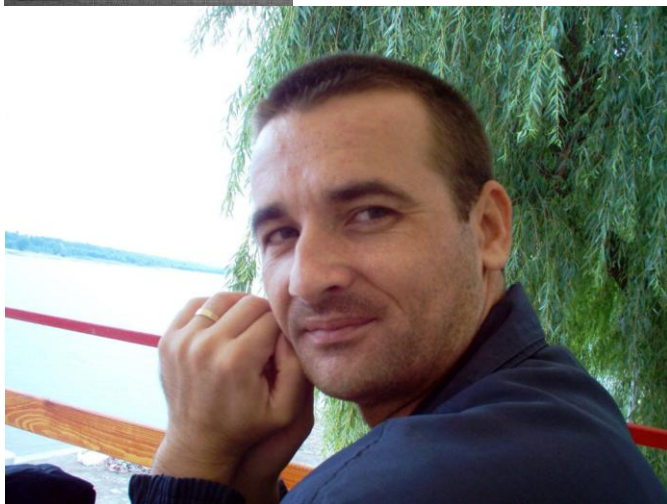
Boem@ 7 / 2015

cascadă uriașă, iar viața avea parte de un nou început. Bătăile inimii mi-au devenit neregulate, o emoție mai intensă decât emoția dinaintea primului sărut pusese stăpânire pe mine. Un marș? O, nu, nu era marșul nupțial, nici marșul funebru, aveam impresia că sunetul venea de undeva din fundal, era vocea unor instrumente neacordate care cântau fiecare într-o altă limbă și, el se afla doar la câțiva metri de mine. Era aproape și totuși era atât de departe. Printre noi, pe unda apei, treceau toate păcatele lumii, toată tăcerea Golgotei și toată frumusețea universului. Mi-aș fi dorit să mă ridic și să îi spun simplu:

-Hei, poete, aș vrea să ne vedem aici și mâine la aceeași oră. Îmi doream să îl văd zâmbind. Da, de atâtea vieți, îmi doream să-i pot vedea zâmbetul. Aș fi vrut să-i pot vorbi liberă, ca la zece ani, însă ceva mă ținea locului. Probabil rațiune era cea care îmi spunea că oricât de tare aș striga, el va rămâne mereu în lumea lui; niciun uragan nu-i va putea întrerupe călătoria astrală. Era acasă și nicăieri nu găsești o pace mai mare decât în liniștea căminului tău. O briză de speranță, ca o mângâiere, venea de pe malul celălalt.

Pentru o fracțiune de secundă, deasupra Carului Mare, i-am întâlnit privirea. Din ochii lui nu țâșneau săgeți de lumină așa cum mi-aș fi imaginat, ci un albastru atât de intens că am închis pleoapele de teamă ca nu cumva retina să-mi înghețe și să se prefacă în cioburi. M-am ridicat, era târziu și luna parcă se scufundase în apă. Drumul meu trecea pe sub pod, unde întunericul și câțiva trecători aveau să mă însoțească o vreme. Poate n-am să mă mai întorc în același loc, sau poate poetul, învăluit în aura sa mistică, va pleca într-o țară străină și n-am să-l mai aud vorbind niciodată cu stele, dar cea mai lungă nopate din an a început să facă loc primelor raze de lumină, care zâmbeau jucăușe prin părul meu albit la tâmple.

Marius CIOAREC

Capcana inefabilă a diminutivelor

Tendința oarecum patologică a oamenilor de a folosi diminutivele aproape în orice împrejurare este de notorietate și se pare că ia amploare într-un mod destul de îngrijorător. Dacă de la uzitarea acestora într-un mod inofensiv, gen „puiuț”, „guriță” sau „bănuți”, pe care le putem folosi fără nicio grijă și fără nicio pretenție în cadrul familial, altfel se pune problema atunci când apelăm la un astfel de limbaj când suntem la serviciu, de exemplu, sau în mijlocul unor evenimente oficiale. Acolo, sobrietatea indusă implicit de seriozitatea cu care se tratează sarcinile respective nu lasă loc pentru astfel de alinturi infantile. Cum ar fi, de pildă, să te adresezi colegului: „coleguțu’, te rog, ține-mi locușorul un piculeț; mă duc oleacă la toaletă...”?!

Deunăzi, am surprins inopinată o discuție telefonică la capătul căreia unul dintre interlocutori încheia astfel: „mă duc să vizitez o prietenă bolnăvioară de cancer...”. Această afirmație m-a făcut să zâmbesc amar, din două motive. Unul, pentru că e întotdeauna deprimant să auzi că cineva suferă de o boală preponderent fatală, iar al doilea, deoarece nu înțeleg de ce oamenii încearcă să „îmbânzească” aparent un deznodământ ușor de anticipat. Într-un astfel de caz, *bolnăvior* poate fi doar un copil afectat temporar, să zicem, de o răceală care va dispărea în câteva zile, nicidecum un bolnav de cancer.

Limba română este foarte frumoasă, bogată și extrem de expresivă, astfel că nu e nevoie să apelăm la aceste diminutive excedentare, care nu pot avea decât un efect peiorativ și dăunător în orice conversație în care sunt inserate într-un mod arbitrar și inexplicabil.

Marin MOSCU

Surâsul pierderii

Virtutea surâde pierderii,
Clopotele își înnoiesc ecoul,
În inimi plutește resemnarea
Remodelând și umbra, și eroul.

Frunzele fâșâie, vântul dispare,
Orbesc amazoanele cu lacrimi în ochi,
Biserica-și aruncă turla și la punți
Preotul se roagă de deochi.

Poștalion în urma lui, în urma
Virtuții nostalgia e de șoapte,
Toți merg ca lăcustele flămânde
La pomana de suflete necoapte!

Ieșirea din uimire

Timpul seamănă cu o pastă umedă,
Se lipește ca timbrul pe oala cu smântână,
În acceptarea coerenței devine dimensiune,
În facerea lucrurilor e-o goală fântâna.

Lucrăm pentru timp cu piulițe moderne,
Cu cifre și calcule profund disimulate,
Este ca porcul porționat,
Pus pe-a stelelor dințișori de lapte.

Așadar, e timpul, este spațiul
Și noi viteza crucilor de gheață,
Rupem ușor din oasele luminii
Și le-mbăiem cu lacrimi de viață.

Amar este acceptul ce duce în premisa
Că universu-i bulă de neștire
În care metafizic ne căutăm substanța
Prin care să pășim în nemurire!

După moarte

Rotind cosmic sufletul și trupul
Invadez doar încercări modeste,
În care predici neînduplecate
Poartă miei spre căile celeste.

Ghifuit de cărți și-nsingurare
Sufoc pământul cu-oprobiul idiot
Din care-analfabeții ajung pe bolta
Spovedaniei cu crezul în Irod.

Pun preț pe nufirii îngemănați
Ce părăsesc spirala de nămol
În care doar ideea cu secreții
De calomnii rămâne-n trupul gol.

Mi-i sufletul otravă pusă-n floare
Și zugrăvesc onoarea care nu-i,
Lumina ei se scaldă în mireasma
Morții ce-și atârnă coasa-n cui.

Rotind și sufletul, și trupul, și
Propriul crez ieșit din ochi de foc,
Gândesc la clipa care mâine
Nu va avea lumină să mă-ntorc.

Ionela ANCIU

Despre tăcere

Când tac, îmi rămâne timp
Să-mi ascult fidele gândurile,
Să tacă ele și să ne ascultăm reciproc
Liniștea și gândurile liniștii
leșite de după colțuri pe note de pian
Și fluierul din spate să ne ghideze
Prin armonia tăcerii.
Un discurs erotic și plin
Ce nu se termină niciodată,
Neîntrerupt de la începuturile lumii.

Din cronică nescrisă

Plouă peste vârstele mele
Fără să se oprească, plouă mai tare.
Drumul mi se îngustează
Cu cât mă apropii mai mult
De nicăieriul la care visam
Când eram copil și colecționam destinații.
Credeam că voi găsi acolo case albastre
Cu acoperișul alb și stele atârinate pe pereți,
Cu oameni așteptând veșnic la porți
Și împietriți de absența timpului,
Cu zâmbetul larg și ochii închiși.
Drumul mi se îngustează
Și cerul se-nchide în urma mea,
Închegându-mi călcâiele-n smoală și cioburi,
Împietrit cu ochii goi, să nu m-aștepte nimeni!

Dincolo de sens

De parcă nu simți nimic
Și nu contează fumul din jur,
Muzica metalică îți pătrunde în pori
Te lași pe spate cu ochii închiși
Să cazi ușor fără să simți pământul.
Brusc, toate culorile îți inundă porii
Formând cascade în amorțeala ta,
Metamorfoză în forme ce curg
Dintr-una într-alta fără să obosească.
Se scurg acide și plouă peste tine
Fără să te ude sau să le simți răcoarea,
Fără să simți cum îți pătrund în inimă
Și începe să-ți curgă prin vene licoarea multicoloră,
Cum îți învăluie mintea, iar sinapsele
Se transformă-n pulsuri de creație -
Pasteluri ce dansează haotic în sistem.
Inspiri fumul și expiri femeii goale cu pieptul deschis,
Aceleași femeii ce-ți dansează tribal în spatele retinei.

Te-abandonezi definitiv și dansezi cu ele
Simțind cum îți ies muguri din piept
Și inima se transformă-ntr-un arbore înflorit,
Brațele se arcuiesc în jurul trupului
Care se frânge, lăsând să-ți iasă din piept lumina,
Și haosul și teama și toate gândurile,
Să poți dansa, coajă cu fața albastră,
În toate nopțile în care te regăsești
Și-n diminețile albe fără să mai știi cine ești.

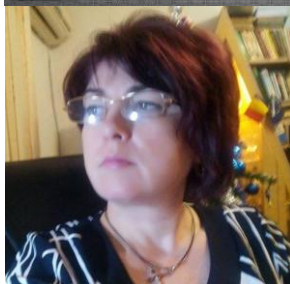
Efervescențe

Dă-mi un pahar de fericire
Să uit că nu mai vreau să simt
Cum banca asta rece se-nclină și mă zguduie,
Cum se transformă-n gheață și ies liane crude,
Cum îmi pătrund în oase lăsând să curgă seva
Cu iz de motorină și gust de trandafiri;
De-atunci nu mai am nume și nici chip,
Pantofii trecătorilor îmi hrănesc rădăcinile,
Iar caii se-adapă la umbra mea
Transformându-se-n nimfe cu ochi de cristal.
Eu nu mai plec și nu mai mișc,
Doar timpul-mi zboară gândurile agățate-n crengi.
Dacă vii, refuzi fără să știi să pleci
Când aici timpul are formă cubică
Iar spațiul se contorsionează veșnic
Fără ancoră sau culoare.
Abia după mii de cuburi știi
Că gravitezi albastru, plutind fără pudoare
Gol și fără viață,
ca o geamandură-ntr-un ocean de sare;
Ești satelitul de care n-am avut nevoie
dar știam că apare
Când vântul va fi dispărut demult în depărtare,
Iar gândul prins în scoarță se va topi în mare.

Fugit irreparabile tempus

Cândva, timpul îmi lăsa
Bilețele pe pragul ușii, pe care le găseam
În fiecare seară la aceeași casă.
A trecut o perioadă, a început
Să îmbătrânească mai repede decât mine
Și să uite... să uite să mi le mai lase;
De ieri nu mă mai recunoaște,
Nici eu nu mai știu cine sunt
Pe pragul casei ce nu mai e acasă.
De ieri trecem unul pe lângă celălalt
Fără să ne privim în ochi și să suspinăm,
De parcă nu ne-am fi întâlnit vreodată
Și n-am fi stat la aceeași masă
Analizând fisurile temperamentelor noastre.
Într-o cameră obscură unde și lumina
A uitat că mai locuiește cineva,
Prin geamul stins abia mai pot vedea
Cum vecinul din față primește zilnic bilețele
Pe care le-aruncă fără a le citi măcar o dată.

Olgața LUNCAȘU TRIFAN

„TAINICELE CĂRĂRI ALE IUBIRII” SAU INCURSIUNE REALISTĂ PRINTRE VESTIGII ROMANTICE

Iată-mă la finalul lecturării celui de-al doilea roman al scriitorului Marian MALCIU. Ambele sunt romane care pot fi raliat, fără probleme, prin estetica privitoare la această specie literară, creațiilor de nivel universal. Atât romanul „Ispita” cât și „Tainicele cărări ale iubirii”, îți captează atenția încă de la primele rânduri, fiindu-ți imposibil a le mai lăsa din mână până la pagina finală.

Romanele lui Marian MALCIU sunt opere ce degajă o puternică impresie de viață adevărată, sunt autentice, analitice, obiective și, cât se poate de evident, educative.

De această dată, vorbind despre romanul „Tainicele cărări ale iubirii”, aș putea spune că am remarcat și m-a impresionat în mod plăcut aplecarea autorului către psihologia personajelor, psihanaliză, dar și perceperea timpului ca durată trăită și prin memorie involuntară.

Autorul Marian MALCIU își creează personajele cu mare atenție, având o grijă deosebită în a le evidenția, a le potența rolul și a le trece pe fiecare-n parte prin trăiri și situații deosebite. În jurul fiecărui personaj creat, autorul țese o poveste de viață, cu bune și cu rele.

Astfel, personajul principal al romanului, Iustin Dobrescu, un tânăr, dar experimentat geolog cu importante cercetări și, se pare, noi descoperiri în domeniu, nu tocmai pe placul unor persoane importante ale vremii, este victima unui grav accident de circulație produs în condiții suspecte, ce rămân învăluite în mister pe durata a trei ani, în care autorul își supune personajul unor experiențe fundamentale, pe alocuri ciudate.

Astfel, Iustin, în drum spre iubita sa, Laura, având acel cumplit accident, ajunge în stare gravă la spital cu traumatism cranio-cerebral. Diagnosticat cu hematom subdural, se ia decizia de a se interveni chirurgical. După intervenție, viața acestuia se schimbă total. Iustin Dobrescu își pierde vederea și îi este afectată memoria de scurtă durată. Mai exact, i se șterg din minte cu desăvârșire amintirile proximale accidentului. Pe de altă parte, în compensare, acesta dobândește capacități suplimentare, oarecum neobișnuite, de a percepe cu mare precizie situații, întâmplări, precum și cauzele producerii acestora, atunci când au loc în jurul său, fără a le vedea.

Încă de aici se simte pregnant grija deosebită a autorului pentru documentare în mai multe domenii, fapt ce evidențiază respectul față de cititor, manifestat prin furnizarea de informații corecte, cu bază reală. În acest fel, romanul nu este îngrijit doar din punct de vedere literar, ci și ca informație de natură științifică, în ce privește domeniile tratate.

Autorul își trece personajul, din nou, prin senzațiile unui accident rutier. Se creează, în acest fel, condiții prielnice înspre demonstrarea a două aspecte deosebite de

importante:

- capacitățile, oarecum, paranormale, sau mai bine zis, extrasenzoriale ale acestuia, de a indica cu precizie cauza producerii aceluia accident, uimindu-i pe toți cei prezenți la fața locului, teoria emisă de către el fiind confirmată de polițiștii care au făcut cercetarea evenimentului rutier.

- o metodă des-întâlnită în psihologie și anume: crearea unor situații similare celor care au determinat anumite blocaje, astfel ca prin starea de șoc produsă să se reinițializeze centrul nervoși care au produs blocajul.

Astfel, autorul a pregătit, cu minuțiozitatea și răbdarea unui cercetător de valoare, după o intrare într-o comă profundă a lui Iustin, o reîntoarcere a acestuia, pas cu pas, prin adevărate incursiuni în spațiu și timp ale eroului principal, prin locuri dragi lui, generatoare de pasiuni ce i-au îmbogățit și înfrumusețat viața, determinându-l să recucerească lumea prin recunoașterea propriului eu, al propriului conținut sufletească. Aici, autorul se folosește de monologul interior al personajului chiar într-o introspecție a gândurilor, sentimentelor și a analizei locurilor prin care acesta se perinda, dar și a situației exterioare trăirilor lui și anume a discuțiilor persoanelor care-l înconjurau, a locului în care se afla și al cărui martor tăcut era din cauza comei.

Remarcabil este modul în care domnul Marian MALCIU ne dezvăluie o coordonată majoră a autorului, asimilabil până la suprapunere cu personajul-narator: „Câte ciudățenii se întâmplă în viața unui om! Crești umăr lângă umăr alături de ceilalți, împărtășești bucurii și necazuri, respiri același aer și vine un moment în care toată viața ți se dă peste cap. Dintr-o dată devii altcineva, de parcă te-ai transforma subit într-un actor ce intră în pielea unui personaj pe care trebuie să-l interpretezi tot restul vieții”

În felul acesta reușește autorul să dea viață, cu ușurință, gândurilor eroului său principal, Iustin, punându-l într-o legătură directă cu cititorul.

În romanul scriitorului Marian MALCIU, legătura dintre trecut și prezent este un liant definițoriu pentru personajele sale, pentru personalitatea acestora. Astfel, viața personajului principal, așa cum este cunoscută și prezentată până la momentul accidentului, este fracționată în mod brutal, între trecut și prezent, de un vid de amintiri, foarte importante de altfel, din preajma accidentului, această fracțiune reprezentând nodul gordian al vieții sale.

Iuliana, sora lui Iustin, este o tânără deosebită, cultă (profesor universitar), frumoasă, dar necăsătorită, a cărei percepție față de bărbați a

(continuare în pag. 32)

fost marcată, în mod negativ, de un tânăr din trecut, ce nu avusese o atitudine tocmai potrivită.

Și în trecutul doctorului Eugen Tomescu se pare că destinul își pusese amprenta, deoarece, fiind în pragul admiterii la facultate, având opțiune pentru ASE, moartea violentă a tatălui, cauzată de un accident rutier, precum și faptul că el avea convingerea că tatăl său ar fi putut fi salvat, l-au determinat să-și schimbe opțiunea de admitere în învățământul superior, chiar în ultimul moment, îndreptându-se către Medicină.

Doctor Pavelescu Laura, întâmplător sau nu, este personajul căruia autorul îi construiește un trecut comun cu al doctorului Eugen Tomescu, fiind, însă, generos (după cum am remarcat și subliniat și la romanul „Ispita”, personajele feminine ale autorului, întotdeauna sunt pline de calitate, astfel că și anumite defecte sunt îmbrăcate în așa fel încât, la final, să pară tot calitate), creionându-i acesteia un caracter deosebit. Se cunosc încă din facultate, ea o fată foarte frumoasă, dar în aceeași măsură serioasă, preocupată de studiu, care pune la punct, fără drept la replică, pe tânărul student Tomescu, „îndrăgostit trupește” de frumoasa studentă.

Tot trecutul își pune amprenta în mod definitiv pe viața ei, cu trei ani în urmă, atunci când i-a arătat iubirea, dar i-a și răpit-o, după doar trei zile, lăsându-i-o zălog pe Daniela-Maria, copie fidelă și mărturie a iubirii sale „pentru dragul ei Tinu”, alias Iustin Dobrescu.

Astfel autorul Marian MALCIU dovedește o adevărată abilitate în a mânuși destinele personajelor sale, viețile acestora, dar vom observa că și sentimentele ce le trăiesc, prin specularea antecedentelor fiecăror dintre ele, sunt la fel de abil folosite.

Ca și în romanul „Ispita”, autorul își supune personajele feminine, în special, unor momente sensibile în „oglindă”, unor dedublări raționale, foarte elegant punctate efuzional, liric-erotic-discret, selectând anumite elemente din spațiul unei memorii psihologice. În asemenea condiții, aceste personaje încearcă să-și înțeleagă trăirile, lipsurile, neîmplinirile, prin așa numitele dialoguri purtate cu „eu-l personal”, în puținele clipe de intimitate, ce și le puteau oferi.

Remarc stilul analitic, intelectual, care nu disprețuiește metafora, folosind-o fără a se feri acolo unde consideră. De asemenea, evidențiez frazarea amplă, tinzând a se mula după toate meandrele gândirii, comparația plasticizând revelația unei idei.

De remarcat subtilitatea autorului și în ceea ce privește atingerea unor aspecte sociale, nemulțumiri personale, legate de salarii, de organizare a vieții în general, lipsa dotărilor din spitale, scoase în evidență prin vocea personajelor sale.

După cum chiar titlul sugerează - „Tainicele cărări ale iubirii”, romanul domnului Marian MALCIU ne conduce prin lecturarea acestuia într-o incursiune realistă, printr-un labirint al vieții, determinându-ne, legați la ochi, precum protagoniștii copertei ce îmbracă această poveste, alături de Iustin Dobrescu, să pășim pe urme ale trecutului, să descoperim calea spre adevăr, întâi printre umbre, apoi spre lumină, printre vestigiile romantice pierdute cândva și regăsite, spre viață, spre fericire. Deznodământul final fiind, iubirea.

Voi cita dedicația de pe cartea primită, în dar, de la autorul Marian MALCIU: „Încercare de schimbare a

mentalității unor oameni, după modelul propus de autor”.

Da. Cred că aceasta a fost ideea, în sine, de la care autorul a plecat în momentul în care s-a apucat de scris. De a prezenta modelul creat după chipul și asemănarea sufletului său. Exemplul lui: „Se poate și așa”. În acest sens, a creat un anumit colectiv de medici, minunat creionat, care a reușit să se mobilizeze în mod exemplar doar spre binele pacientului și în interesul acestuia. Situație ideală și care, știm bine, nu este tocmai cea reală a zilelor noastre. Și mă întreb: De ce ar trebui să fie astfel? De ce nu poate fi așa cum sugerează autorul nostru? Să fie atât de greu?

Cu acest roman, Marian MALCIU demonstrează, încă o dată, maturitatea și complexitatea unui scriitor care stăpânește atât complicate mecanisme ale narațiunii, cât și un fond tematic incitant, filtrat, după cum spuneam, la nivelul prozei de factură obiectivă, personajele sale purtând amprenta mediului psihologic-social-uman.

Cu speranța sinceră că acest roman va virusa anumite mentalități...

Vă mulțumesc și vă felicit, din suflet, domnule Marian Malciu!

Dragomir MIHNEA

LEGENDA DUNĂRII

Erau vremuri vechi, când pacea și liniștea domneau nestingherit pe Pământ. Luna cea albă precum zăpada abia așternută își puse-n gând apropierea sa de Soare. Dar iubirea unul pentru celălalt avea să fie și mai mare. Amândoi aflară că părinții lor aveau să se căsătorească.

Odată cu trecerea timpului cerul parcă se însenina din ce în ce mai mult. Frații, Soarele și Luna, se înțelegeau mai bine decât părinții lor care și-au jurat credință unul celuilalt. Dar toate acestea aveau să se năruie. Soarele își găsisse jumătatea pe care o tot căuta de multă vreme. Era o stea, dar nu ca celelalte: era una specială. Numele ei era Dunărea. Purta o rochie de argint ce triumfa printre constelații. Nici oamenii necinstiți nu aveau cum să se ascundă în fața ei.

Soarele și Dunărea au decis să se căsătorească, dărâmand zidul ce le despărțea iubirea.

Luna era supărată pe iubirea dintre Soare și stea, deoarece mult iubitul său frate și-a găsit iubirea eternă alături de o stea, pe când ea nu reușise să-și arate frumusețea inedită, parcă sfatului din raiul ceresc. Geloasă fiind pe Soare, a cerut scosul unor duhuri rele, rugându-le să o ajute la despărțirea Soarelui de Dunăre. La auzul acestei rugăminți de nerepsins în fața uneia dintre cele mai mari divinități cerești, ființele otrăvite parcă cu multă ură și cu un suflet negru plin de păcate, au răspuns speriate că o vor ajuta ei în planul său malefic. Dar au avertizat-o că Soarele o protejează mai bine ca pe el însuși, o consideră comoara sa, pe care o păstrează în lăcașul vieții lui ce e cel mai de preț lucru! Dar Lunii nu-i păsa de avertizările făcute de duhuri. Ea își dorea doar să le mistuie dragostea pururi vie dintre Soare și Dunăre.

Anii treceau, iar veșnica dragoste ce le mângâia sufletul alb și curat le întărea căsnicia tot mai mult. Veni și vremea copiilor: două fete și trei băieți. Toți frumoși ca îngerii întruchipați, se jucau veseli printre copacii abia înverziți și culegând vestiții ghiociei care marchează reinvierea naturii din pustiul iernii friguroase și păgâne ca sufletul Lunii. Acesteia îi venise o idee ce avea mai târziu să stingă flacăra fericirii minunatei familii abia întemeiate. Luna își puse în gând răpirea firavilor copii, în speranța că se va întâmpla ceva ce va risipi toată această afecțiune între Soare și Dunăre.

Planul a fost pus în aplicare. Într-o noapte neagră, în care doar liniștea și pustietatea domneau pretutindeni și unde numai licuricii se puteau vedea, din ținutul Duhurilor Rele au venit opt călăreți ai nopții și, mulțumită planului bine pus la punct, au trecut printr-un pasaj secret ce ducea direct în mirificul castel ceresc și, ajungând în fața ușii decorată cu pietrele cele mai prețioase, trupa a fost văzută de un gardian, acesta dând alarma în tot castelul. Aceștia s-au ascuns în văzduhul negru și nevăzut, reușind răpirea pruncilor chiar din mâna părinților lor. Acum Luna mai avea de terminat cu Dunărea. Soarele a jurat răzbunare și că-și va recupera copii cu prețul vieții.

Războiul ceresc a început de îndată. Ostașii trimiși de Soare distrugeau fiecare duh în parte, iar Dunărea trimitea cristale ce luceau și învăluiau tot Pământul, încât păcătoasele duhuri n-aveau unde se ascunde. Ostașii luptau vitejește împotriva mantiei negre și sinistre ale forțelor rele

pentru salvarea copiilor care trăiau în locuri în care și demonii s-ar fi speriat.

Au trecut zece ani, în care veninul și sângele roșu-pur s-a scurs pe Pământ. Venise vremea unui asalt final, în speranța eliberării copiilor. Riposta a fost una pe măsură. Milioane, chiar miliarde de soldați ai cerului, în frunte cu Soarele și Dunărea erau pregătiți să recupereze ființele firave, care nici măcar nu știau ce se întâmplă. Luna și ostașii ei erau depășiți numeric.

Au trecut încă zece ani de lupte crâncene, în care ființele cerești au acoperit orice colț de umbră de pe pământ. Dunărea a reușit, pe ascuns, să-și recupereze copiii, care acum erau mari și chipeși, de ziceai că au fost culeși dintr-un lăcaș sacru al frumuseților nemaivăzute. Dar Luna, nervoasă, a metamorfozat-o pe Dunăre, într-un lac, și a ascuns-o într-un loc numit "Munții Pădurea Neagră". Copacii o înconjurau astfel încât Soarele să n-o mai poată vedea niciodată. Acesta, copleșit de situație, a oprit războiul, gândindu-se numai la binele mult îndrăgitei sale soții.

Alți zece ani mai trec. Copiii, mari și falnici, se căsătoresc și fiecare își începe o viață nouă, alături de persoanele iubite. Numai Soarele sta despărțit de jumătatea inimii sale, chiar de sora lui! Dunărea își făcuse loc printre copacii întunecați și, deși ca fiarele de ață, se transformă într-un râu fără sfârșit ce-și căuta necugetat bărbatul mult îndrăgit. Șuvoaie colosale de apă, parcă se călcau în picioare, se revărsau pe pământ, spre est, tot sperând la întâlnirea cu sfântul disc de aur ce își îndrepta arcașii spre pământ, trimițând săgeți de foc în speranța găsirii Dunării care, și ea, neobosit, își căuta jumătatea. Luna, văzând eforturile Dunării că dădeau roade, a pus munte lângă munte, în încercarea opririi fostei stele, acum prefăcute în râu. Dar dragostea, după cum se știe, învinge orice obstacol. Ea își face cu greu drum, ajungând în vârful muntelui; dar copacii, prefăcuți în niște gardieni ai cerului, nu au vrut să-i ofere nicio șansă. Tristă, dar optimistă, a trecut peste această oportunitate și a pornit cu șuvoaie reci și rapide înspre est. Ceva însă a oprit-o din această dorință: din cer cădeau pietre gigantice, ce-i stăteau în cale la fiecare pas. Celelalte râuri, văzând ce se întâmplă, au decis să se unească, Dunărea devenind un fluviu ce prospera în găsirea locului unde sufletul este pururea bucuros și fericit.

Nu există însă leac pentru dezlegarea vrăjii. Soarele își puse toți magicienii și magii cerului să caute cheia întoarcerii vrăjii. Cu fiecare zi trecută și fiecare pas făcut de către acesta, speranțele se năruiau. Regatul ceresc se năruia și el. Soldații patrolau pe Pământ, în găsirea Dunării. Orgoliul Lunii fusese pătat. Toată lumea o știa acum ca pe un personaj negativ în Regat, o ființă ce dorea răul tuturor. Din viața Soarelui ea a și dispărut. Dunărea, rătăcită prin labirintul omenesc, parcă fără sfârșit, își căuta flacăra eternă alături de discul din foc făurit, de neînlocuit. Celelalte râuri îi alinau durerea fostei stele, cum puteau ele mai bine.

Sfântul Rege al Cerului declară încă o dată război contra surorii sale care demult nu și-a mai

(continuare în pag. 34)

Mónika TOTH

arătat rochia sa de argint lumii întregi. Dar Luna nu știa că Soarele plănuia o ambuscadă, prin spate, în ideea de a o convinge să-i spună unde se află Dunărea.

Totul fusese pregătit. Marea luptă începu în forță, cu Soarele în fruntea a o sută de miliarde de ostași ai cerului, iar de cealaltă parte, Luna în fruntea a altor o sută de miliarde de duhuri cu puteri rele ce mistuiau orice întâlneau în cale. Dunărea nu avea cum să afle de ceea ce se întâmpla, din cauza copacilor deși ce-i creșteau în cale.

Sângele văzduhului s-a scurs peste hotarele ome-nești neîncetat. Anii s-au scurs și ei, mai repede ca lacrimile Soarelui ce se prăbușeau ca niște comete și făceau găuri în sufletul lui.

Venise momentul oportun. Sfântul Rege al Cerului plănuise răpirea Lunii și a informațiilor. Era o noapte liniștită, poate prea liniștită. Trupele își lingeau rănilor și se pregăteau pentru o nouă zi încrâncenată. Luna stătea în castelul ei măreț, uitându-se cum Dunărea căuta nestingherit Soarele. Dintr-odată, un comando de șapte soldați, împreună cu Soarele, au dat buzna în castel, căutându-l pe sora lui care îl despărțise de soția sa dragă. Aceasta, fiind singură în castel, deoarece își trimisese tot imperiul la luptă, a fost găsită și sechestrată în propria ei locuință, ferită de orice semn de lumină. Înfricoșată de situație, ea tace la orice întrebare pusă de Soare, dar când vine întrebarea cea mai istovitoare, copleșită de situație, răspunde că da, știe unde se află Dunărea. În acel moment totul ieși la iveală. Copacii ce nu lăseau Dunărea să vadă albastrul cer pătat de sângele atâtor războaie, s-au prefăcut în cenușă. Dunărea, văzând toate acestea, a înaintat, dimpreună cu celelalte râuri, cu cea mai mare viteză spre est, crezând că o să ajungă acolo unde și-a propus.

A mers, a străbătut și explorat până când a căzut în albastrul Mării Negre. Soarele fu fericit să o vadă, dar și trist că nu o va mai putea vedea ca pe o stea ce veghează pământul de sus. Fiecare picătură de apă a Dunării se reflecta asupra cerului și trimitea semne de dragoste soțului său. Tot Regatul era fericit de o asemenea reușită. În acel moment, lanțul iubirii nemărginite s-a legat pe veci între cei doi.

Soarele veghează Dunărea zi și noapte, protejând-o de orice pericol ce s-ar putea ivi. Despre Lună... ea a fost eliberată, din mila Soarelui, dar a jurat să nu mai dorească răul nimănui. Ba chiar și-a găsit jumătatea: o stea dintr-o constelație de unde numai ea făcea parte.

Notă: Lucrarea a obținut Premiul revistei Boem@ la Concursul "Scriitori de ieri, de azi și de mâine", categoria 8-14 ani, din cadrul Festivalului Național al Cărții "Axis Libri", Galați, 27 mai-1 iunie 2015.

sunt

sunt iubirea
sunt seara ce moare în
fiecare stea căzătoare
sunt dimineața ce învie
în fiecare răsărit de soare
sunt potop de vară
care distruge tot ce stă în cale
sunt iubirea
care vopsește sufletul tău alb cu roz

dragostea

dragostea îmi mângâie sânii
și-mi îndulcește sufletul amar
e ciocolata cu cremă de zmeură din tava mea
o pată roz în minte
și cheia de la poarta fericirii eterne

aș vrea

aș vrea iriși să culeg și pietre prețioase
ca să-ți fac un portret scump
și apoi să strig în gura mare te doresc
astfel să șterg suferința din inima ta de nucă
aș vrea să te iau în brațe
și să te alint ca pe un copil
apoi să fac un tatuaj pe buzele tale moi
cu prenumele tău sfânt și etern
dar nu mai pot să fac nimic
ești departe de mine ca stelele în cer
îmi sărut singură sânii

oare

privesc o floare
gândul zboară la tine...
în vise ne privim cu ochi mari
ne atingem cu degete moi
buzele ne sunt dulci
ca această floare
pe care-o privesc acum
mâine ce o să privim?
stele căzute sau luna plină?...
poimâine
cum cresc legumele în curte
și socul de la poartă?

nu

Ghiță
nu te caut pot să zbor și respir fără tine
ochii nu plâng privirea nu se răzbună
îmi place tihna și singurătatea
amintirea ta moale și
sânii mei formă de mere
astăzi, o să-ți înec amintirea
ca să pot trăi liniștit
numai pentru mine

Gheorghe NAZARE

Dialog cu scriitorul, jurnalistul și profesorul Coriolan Păunescu

Domnule Păunescu, vă rog să marcați pentru cititorii revistei Boema câteva repere ale dezvoltării dumneavoastră personale și profesionale (familie, studii, școală, profesori, colegi, carieră etc.).

Domnule Nazare, viața mea nu a fost și nu este una tocmai obișnuită. Și asta, n-o spun pentru că aș vrea să par un om interesant, ci pentru că așa a fost să fie. Nici liceul, nici facultatea nu mă recomandau a fi un om al scrisului, adică scriitor sau jurnalist. Liceul pe care l-am absolvit, de exemplu, se afla într-o localitate modestă (ca și familia din care provin), fără niciun fel de renume în materie de *învățământ secundar*. Apoi, liceul unde am învățat și eu nu era unul de factură umanistă, ci unul real, unde se învățau, în primul rând, matematică, fizică și chimie, și abia mai apoi literatură română și universală, istorie sau limbi străine...

Și despre ce localitate și liceu ar fi vorba? Mă faceți curios, să știți!

Este vorba despre Liceul din Târgu-Bujor. Pe atunci (în anul 1959, pe când acest liceu împlinea doar trei ani de existență), Bujoru era o localitate rurală; de fapt, o comună care, printr-o conjunctură istorică, devenise reședință a raionului cu același nume, integrat în fosta regiune Galați. Dar, să știți, acolo, la Școala Medie Mixtă din Tg. Bujor, fiindcă așa se numeau toate liceele în acele vremuri, noi am beneficiat de profesori extraordinari, pe care, ulterior, i-am întâlnit ocupând catedre prestigioase în mari orașe ale țării. Acest lucru spune ceva, nu? Mi-l amintesc, și astăzi, dacă ar fi să dau un nume, pe profesorul de franceză Valeriu Corcodel, care, înainte de toate, era un mare iubitor de literatură. În special, de poezie, dar și de arte plastice. Din acest motiv, pe lângă originalele sale studii și articole asupra literaturii române, profesorul obișnuia să picteze, și chiar să sculpeze. Plecând de la Tg. Bujor la Galați, unde a funcționat un timp ca inspector de specialitate, a lăsat școlii noastre opere de o mare acuratețe stilistică, care au înnobit existența acestui tânăr edificiu de cultură. Mă refer la portretele poezilor Vasile Alecsandri și Mihai Eminescu, așezate chiar în această ordine pe unul din pereții de la mezaninul clădirii, precum și de un bust al Luceafărului Poeziei Românești, realizat într-o manieră clasic-impresionistă, accentuând spiritualitatea Poetului și misterul lui ancestral. Despre domnul Valeriu, cum îi spuneam eu, smerit, și totdeauna bălbâindu-mă inexplicabil, aș putea spune multe. Și asta, fiindcă, dumnealui, îi datorez enorm. În primul rând, el a fost cel care, întâi și întâi, mi-a vorbit (în secret, desigur) despre existența poetului de la Mălini, Nicolae Labiș. Și, tot datorită dumnealui, prin 1961, dacă nu mă înșel, am citit volumele: „Primele iubiri” și „Lupta cu inerția”, deschizându-mi gustul pentru adevărata poezie, departe de

Poetul Coriolan Păunescu

cea proletcultistă.

Ați plecat apoi la Iași. Ați cunoscut atmosfera culturală a Iașului. Ați participat la ședințele mai multor cenacluri. Pe care dintre scriitorii deja afirmați ai Iașului i-ați cunoscut?

Uneori, la ședințele acestor cenacluri, puteau fi întâlniți și scriitorii afirmați, demult stăpâni pe uneltele lor, care aveau mari responsabilități în media timpului. Dintre aceștia, mi-l amintesc pe minunatul poet Horia Zilieru, pe atunci redactor la „Iașul literar” și, mai apoi, secretar general de redacție la „Convorbiri literare”, pe prozatorul și dramaturgul Mircea Radu Iacoban, redactor șef la revista „Cronica”, pe prozatorul și dramaturgul Andi Andrieș, și el membru al colegiului redacțional de la „Cronica”, pe poezii Ana Mășlea și Nicolae Turtureanu, redactori la Radio Iași, pe poetul Florin Mihai Petrescu, și el redactor pe la o gazetă a Iașului, pe criticul și istoricul literar Virgil Cuțitaru, director la Casa Creației Populare în Iași, pe prozatorul Vicențiu Donose, care mi-a fost un bun prieten, pe poetul Nicolae Țațomir, decanul facultății de Drept, pe Ion Bogdan Sireteanu, și el cadru didactic la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, dar și pe alții, foarte binevoitori nouă, celor care ne afirmam în acele timpuri. Aceștia, citindu-ne din operele lor de scriitori adevărați transformau timpul într-un autentic moment de sărbătoare literară. Există, domnule Nazare, în Iașul anilor mei de studenție un autentic fior liric, de romantică trăire artistică. Poate și pentru faptul că, printre noi, trăiau încă doi dintre corifeii literaturii acestui oraș: poezii Otilia Cazimir și George Lesnea, care ne puteam vorbi, oricând, despre cei de la *Insemnări literare*. Despre Mihail Sadoveanu, despre George Topârceanu și Garabet Ibrăileanu, ba chiar și despre Panait Istrate și Jean Bart, destul de familiari ieșenilor, ca să nu mai vorbesc despre Ionel și Păstorel Teodoreanu. Îi vedeam, pe cei doi pe stradă, ca și pe actorul Miluță Gheorghiu,

(continuare în pag. 36)

și el o figură emblematică a lașiului, pe care îl întâlneam frecvent la cafeneaua „Amandina”, conferind lumii în care trăiam și eu ca student și ucenic întru literatură un farmec aparte, pe care, astăzi, din păcate, nu-l mai întâlnesc la Iași, oricât mi-aș forța imaginația de om liber.

Puteți să-mi spuneți de ce, domnule Coriolan Păunescu?

Sigur că pot, dar nu vreau, domnule Nazare. Am și așa prea mulți „prieteni”, nu vreau să-mi mai fac și alții.

Spuneți-mi de unde aplecarea dumneavoastră, până la profesionalism, pentru educație, formare, catedră? Cine v-au fost mentorii?

Elev fiind, eu nu am avut ambiții prea mari în legătură cu viitorul meu. Mi-am dorit să fac doar ceea ce am văzut că făceau și alții, pe care-i admiram extrem de mult. Era vorba de învățătorii mei de la Băneasa, dar și de profesorii de la Tg. Bujor, iar mai apoi de inginerii agricoli, proaspăt apăruți în lumea satelor noastre.

Deci, oamenii care își aveau rostul printre sătenii acelor vremuri...

Da, și-mi doream să fiu ca ei. De aceea, după terminarea liceului m-am înscris la *Institutul pedagogic de doi ani* care, pe atunci, funcționa în cadrul Școlii Pedagogice din Galați. Am părăsit însă această idee fiindcă, deși reușisem, trebuia să plec în armată. Revenind de la oaste, m-am înscris la Agronomie, deoarece adresându-mă sfatului popular raional Târgu Bujor pentru o bursă de stat, un funcționar mi-a răspuns: „Noi, ca raion emina-mente agricol, nu mai avem burse decât pentru specialități legate de specificul nostru rural. Așa că, te duci matale fie la Agronomie, fie la construcții hidrotehnice agricole și-ți dăm bursă!”. Am reușit la Agronomie, unde am ales o specializare care îmi dădea dreptul să fii și profesor (la școlile de maiștri, tehnice și profesionale din agricultură), după nici o săptămână de la admitere a venit vestea că bursele de sfat s-au desființat, urmând ca Ministerul Învățământului să acorde burse de merit, în ordinea mediilor obținute la admitere. În ce mă privește, și în aceste condiții eu am intrat cu bursă, ceea ce i-a bucurat, în primul rând, pe cei de acasă. În plus, ordin de la Ceaușescu: Toți absolvenții seriei noastre vor merge numai în cooperative agricole. Așa că, disciplinele trunchiului pedagogic s-au desființat. Totuși, facultativ, puteam urma cursul de pedagogie cu reputatul profesor Avădanei, deși la repartitie urma să nu se mai țină cont de acest lucru. Am optat totuși pentru pedagogie, cei mai mulți dintre colegi preferând un alt obiect, facultativ, și anume: *conducerea automobilului, tractorului și a altor utilaje pe drumurile publice*. Terminând facultatea mă aștepta o altă surpriză: Am fost solicitat să lucrez în presă! De ce în acest domeniu și nu în agricultură? Ca student, cu înclinații către literatură și ziaristică, publicasem poezii în diferite culegeri, apărute la Iași, Galați, Vaslui etc., dar și la ziarul „Viața nouă”, precum și la o serie de alte publicații ocazionale din mai multe județe proaspăt apărute în peisajul țării. De asemenea, ani de-a rândul am publicat săptămânal la Radio Iași, grupaje de poezii, la emisiunea „Tineri scriitori la microfon”, patronată de poeta Ana Mășlea, dar și articole, interviuri, materiale de analiză economică, reportaje, știri, căpătând deci o oarecare notorietate. Așadar, eram atras de presă, dar și de școală ca instituție în care voiam să lucrez. Prin urmare, mentori mi-au fost ziaristii care m-au îndrumat în acele

timpuri: Ion Jalaboi, Dumitru Marin, George Frost, dar și cei de la ziarele în care publicam periodic. Intre timp, am debutat cu poezia *Surâsuri albe* în presa literară, dar și la ziarul „Viața nouă”, evident cu alte poeme, confirmând că-mi doream profesionalizarea în această direcție. Nu știu-am că, după 30 de ani de gazetărie la „Vremea nouă” Vaslui, „Viața nouă” Galați, „Realitatea” Bucu-rești, „Acțiunea” Galați, Agenția Națională de Presă ROMPRES București, voi deveni cadru didactic universitar. Mai precis, am fost solicitat, de rectorul Universității Danubius din Galați să predau aici două discipline de comunicare: *Relații publice* și *Conceperea și elaborarea ziarului*, evident, ca profesionist în domeniul presei, ca *doctor în management-marketing în economia agrară*, dar și ca absolvent al unui *Curs Postuniversitar de ziaristică*, terminat la Academia de Științe Politice, Economice și Administrative din București (1973-1974), singura instituție în care, pe atunci, se putea studia jurnalismul. În plus, ca toți profesioniștii media din România, potrivit Legii Presei din 1975, eram și *ziarist atestat*, pe baza susținerii unor examene, care vizau pregătirea teoretică și practică în domeniului presei. Mai mult, aveam lucrări publicate în edituri importante.

V-ați făcut un cult pentru cuvântul scris, promovat la catedră, în jurnalism și în calitate de scriitor. Regăsim aici dragostea pentru limba noastră?

Desigur, și pentru limbă și pentru poporul român, care o vorbește din cele mai vechi timpuri. Și nu, neapărat, dintr-o acută trebuință (nu eram singurii care ar fi putut vorbi o limbă străină originii noastre), ci și pentru frumusețea ei ca și pentru legătura noastră cu alte popoare, mai mult sau mai puțin înrudite, demonstrată și prin cuvinte care ne vin din alte limbi, prin moșii și strămoșii noștri, care au contribuit la formarea și cristalizarea ei, pe un fundament comun popoarelor latine. Vorbind românește, ne regăsim în ființa noastră originală, cu toată simțirea și dragostea de care suntem capabili în adâncurile fără capăt ale istoriei devenirii noastre. Prin catedrele existente, de Comunicare-Relații Publice Internaționale și de Economie generală, pe care le-am slujit deopotrivă la Danubius din Galați, am publicat, în perioada 1999-2015, aproape 30 de lucrări științifice și cursuri universitare, multe fiind introduse pentru prima dată în programele noastre analitice.

Ați debutat literar în revista „Cronica”, în anul 1967. Ați continuat cu poezie și proză în mai multe reviste de ținută din peisajul revuistic românesc. Cum a fost ucenicia? Ce v-a ajutat mai mult, perseverența, munca sau talentul?

Da, am debutat la *Cronica*, cu poezia *Surâsuri albe*. Regula era de a citi, mai întâi, în cenaclul revistei, într-o ședință specială, unde ți se dădea ok-ul, cum am spune noi astăzi, pentru debut. În caz contrar erai amânat până ce, printr-o nouă citire în cenaclu, erai declarat apt pentru a păși pe o nouă treaptă a uceniciei.

Debutul editorial a venit relativ târziu, în 1982. Deci, după 15 ani de la debutul publicistic.

(continuare în pag. 37)

Cum comentați acest fapt? A fost vorba de autoexigență, de un anume context social-politic sau de unele probleme profesionale?

În 1969, după absolvirea facultății, am venit la Vaslui, ca redactor al cotidianului *Vremea nouă*, motiv pentru care am lăsat în urmă atmosfera literară a Iașiului, fiind preocupat de probleme ale începutului meu profesional. În consecință, am scris mai puțină poezie, fiind nevoit să mă achiț, în primul rând, de obligațiile de serviciu. Totuși, de la debutul la „Cronica” și până la cel editorial, la „Junimea”, am continuat să public poezie în culegeri colective, editate de Casele Creației Populare din Iași, Vaslui, Galați și Tulcea, precum și în suplimente literare ale unor ziare locale din diverse zone ale țării. Debutul la Junimea, în anul 1982, a avut loc prin concurs, cu placheta *larbă solară*, apărută într-o casetă de debut, intitulată „10 poeți”, după care, în 1987, am publicat la aceeași editură volumul de poezie *Dimineața din cuvinte*. Și, din acel moment, am început să public într-un ritm mai alert la multe edituri din țară, în special din Iași, București și Galați.

Domnule Păunescu, ați publicat deja peste 25 de volume de poezie și proză. Care este tematica predilectă a creației dumneavoastră literare?

Am publicat până acum 26 de volume, din care 23 de poezie și trei de proză literară. Tematici predilecte? Pentru proză: satul cu transformările lui deloc în beneficiul societății, iar în poezie nu am urmărit în mod expres anumite tematici. Și aceasta pentru că poezia, pentru mine, nu are nimic prevăzut dinainte. Eu zic, de multe ori, că poezia vine de foarte de Sus, ca și când s-ar deschide brusc un canal de comunicare cu Cel Nevăzut, care poate fi, oricând, mai mult decât o surpriză pentru oricine. Din acest motiv, poezia este o stare, o trăire puternică a unui complex de sentimente, de viziuni, concretizate în imagini simbolice. Unii, de pe lângă noi, au zis că eu aș scrie o poezie patriotică. Adică despre țară, despre istoria acestui neam, despre împlinirile și neîmplinirile lui. Da, am scris, mai scriu și voi mai scrie asemenea poezii. Dar nu acestea reprezintă dominantă scrierilor mele poetice. Și apoi, poezia nu poate fi împărțită după tematici. Poezia este sau nu este poezie. Este singurul lucru care ar trebui să ne preocupe. Știu, la Galați, orgolioși, pătimași, care, prin etichetarea unora, vor să dărâme din fașă posibilele mituri ale acestui timp, mereu cocoțându-se unii în locul altora. Să le fie de bine, eu rămân la toate rece, vorba Poetului... Știu, eu cunosc pe unul înalt, blond, cu pantofi de jumătate de metru și plin de herpes la gură, care umblă cu săpăliga la dânsul, căutând să disloce pe unul, pe altul, inclusiv pe mine, plătind, în wisiky și coniacuri, serviciile ce i se fac, în acest sens. Acela de a rămâne el, și numai el, reprezentativ și din cale-afară de talentat. Au mai existat specimene de acest fel și, credeți-mă, nu au reușit să facă decât... valuri.

Aveți o paletă bogată și diversificată a preocupărilor. Aveți, spre exemplu, state vechi de jurnalist. Vă rog să ne vorbiți ceva despre deontologia profesională a jurnalistului. Cum apreciați jurnalismul practicat astăzi?

Domnule Nazare, jurnalismul, sau ziaristica, cum vreți să-i spuneți, astăzi, nu este decât o industrie. Și încă una manipuloasă. Pentru acest lucru, eu am părăsit demult domeniul. Mi-am dorit o presă liberă, și înainte, și după acel decembrie revoluționar. Nu a fost să fie, așa că,

în jurnalism, motoarele mele, cândva turate la maximum, au încetat să mai existe. “Dacă nu-ți place, apasă butonul telecomenzii! Caută altceva!...”, spun unii, ca un contraargument, la ideea că, astăzi, presa este mult sub așteptările noastre. Și, dacă schimbi canalul ce găsești? Mareu aceleași și aceleași vorbe... gogonate, atunci când e vorba de a lucra pentru oameni. În favoarea lor adică. Așa că, adio! Imi ajung cei treizeci de ani de jurnalism, din cei peste 50 cu care am ieșit la pensie...

De asemenea, în plan didactic - sunteți conf. dr. la Universitatea Danubius Galați - ați publicat mai multe lucrări științifice referitoare la management, marketing, relații publice etc. Care sunt coordonatele științifice ale acestor lucrări și eficiența lor instructivă, educativă?

Da, spuneam ceva mai sus, că am publicat multe lucrări științifice, în primul rând din domeniile citate de dumneavoastră. Ce am urmărit prin ele? E foarte simplu: cursurile mele, de marketing și varii forme de comunicare au încercat, și vă asigur că au reușit în totalitate, să pună la dispoziția studenților un set de manuale, în esență de texte tipărite, din care, aceștia, citind, să-și poată însuși materia prevăzută în programa universitară. Am avut în vedere faptul că toate aceste manuale sau cursuri tipărite ajung în mâna studenților, după ce ei au făcut deja cunoștință cu materia în sine în amfiteatre și în sălile de seminar, motiv pentru care am extins aria conținuturilor, venind cu noi argumente și bibliografii mult mai extinse, menite să lărgească orizontul de cunoaștere al beneficiarilor noștri. Sigur, textele au urmărit totdeauna să fie accesibile, deci corelate cu gradul de pregătire al studenților, la momentul când aceștia intră în posesia lor. Inutil să vă mai spun că lucrările editate mențin pasul cu evoluția domeniului, nu doar la noi ci și în lume. Așadar, nivelul științific, accesibilitatea, valențele instructive ale textelor, dar și originalitatea expunerii, au fost principalele coordonate pe care le-am respectat cu rigoare universitară

Domnule Păunescu, sunteți membru fondator al Societății Scriitorilor „Costache Negri” Galați (1990), dar și al Filialei Galați-Brăila a Uniunii Scriitorilor din România (1994). Cum apreciați activitatea celor două organisme ale creatorilor din această parte de țară (promovarea tinerilor creatori, aparițiile lor editoriale, revistele literare și manifestări specifice etc)?

Nu mai activez la Societatea Scriitorilor “C. Negri” pentru că, așa cum spuneți și dumneavoastră, din 1994 am devenit membru al Uniunii Scriitorilor din România. În această calitate, de membruUSR, am făcut parte din Asociația Scriitorilor din București, condusă în ultimul timp de scriitorul Horia Gârbea. Împreună cu alți gălățeni, membri aiUSR, am venit aici, pentru a pune bazele unei filiale locale a uniunii. Când obiectivul acesta a fost atins, mulți ne-am transferat de unde am venit fiecare sau în alte asociații, întrucât membrii noștri nu sunt obligați să activeze în orașul în care locuiesc. Acum mă întrebați cum apreciez activitatea celor două organisme ale creatorilor gălățeni. Răspunsul este **nu știu**, fiindcă, în prezent, eu activez la Filiala Iași, de care, așa cum ați văzut în prima

(continuare în pag. 38)

parte a interviului, mă simt legat prin începuturile mele.

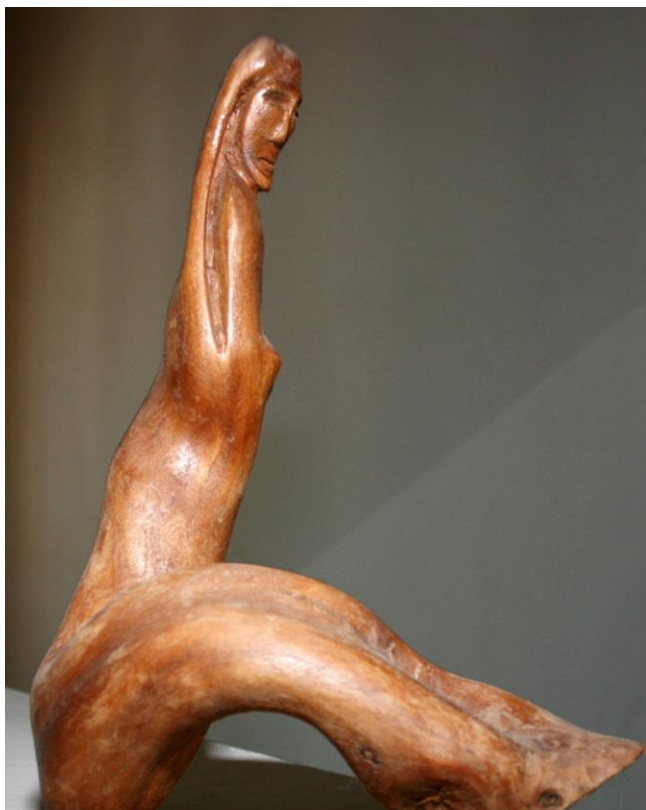
Ce ne puteți spune de Salonul Academic Cultural al Universității Danubius? Ce se întâmplă acolo? Cui se adresează manifestările organizate?

Salonul Academic Cultural de la Danubius este o manifestare amplă, îndeosebi literară, care se adresează deopotrivă studenților și profesorilor noștri, cu sau fără preocupări în domeniu. Ea se desfășoară lunar și a luat ființă din inițiativa câtorva scriitori – profesori la această universitate: Benone Pușcă, Gheorghe Lateș, Coriolan Păunescu, Alina Cheșcă și Constantin Frosin. Ce se întâmplă acolo? Lansări de carte literară și științifică, scrisă de membri ai comunității noastre și chiar de autori din alte colectivități literare. Din afara universității noastre, ca să dau câteva exemple, au lansat cărți la *Salonul nostru* scriitorii: Ioan Toderiță și Dumitru Anghel, membri ai UR, și au participat, cu intervenții în susținerea unor autori, doamnele Cezarina Adamescu și Angela Baciuc, membre UR din filialele Bacău și Iași, ale căror prestații au fost foarte apreciate de public. Au fost, în câteva rânduri, lansate și lucrări semnate de studenți sau de absolvenți ai noștri. Uneori, sunt puse în dezbatere și teme culturale, legate de anumite probleme literare, actuale sau încă ...actuale, la nivelul țării sau a unor regiuni românești de peste hotare.

În încheierea dialogului nostru, vă rog să dezvăluiți câteva dintre obiectivele dumneavoastră literare pe termen mediu și scurt. Când să ne așteptăm la lansarea unui nou volum?

Am în programul meu din acest an un nou volum de poezii și un roman, inspirat dintr-o foarte apropiată perioadă istorică. În rest, mai nimic vrednic de semnalat!..

Vă mulțumesc!

Laurențiu Alin DUMITRACHE

Fata Morgana I

(sau Răsărit în Grădinile Babilonului)

trăim cubul
chimiei
din care
zăvorul ierbii proaspete
stă ascuns în zei de stele,
în masca de război
prinsă în carnea fiecăruia...

avem
păpuși de metal
din zdrențe șterse,
închinare
orașelor noastre de neon...

dincolo de calul troian
eu
te aștept la amiaza în
care sărutul florii de cireș
te-a făcut amaterasu...

Fata Morgana II

(sau Apus la arderea Londrei)

pe lângă mine
trec în taină trenuri
triste

las-o baltă.

eu scriu
despre un cargobot
eșuat
în stânci de fier

ce penibil, nu-i așa?

poți să vezi zeii
monstruoși
din lovecraft
cum înfig cuțite în felinarul stins
din piatră
sau cerbii deghizați în nimrod
conspirând viața extraterestră

e totuna.

care-i treaba, căpitane blood?
din nihil în nihil merele
cad vertical
în cer.

Camelia ARDELEAN

Oglinda sorții

Plouă peste lume cu adânci suspine,
Iar speranța nouă tinde spre ocult,
Așteptăm o rază care să ne-aline,
Retrezind zglobie-al fericirii cult.

Îngerii de ceară nu ne mai ascultă,
Rugăciuni febrile tremură în van,
Copleșiți de reguli și măhnire multă,
Aruncăm credința peste paravan.

Suflete de gheață, ca-ntr-o bibliotecă,
Zeci de pagini goale lin își răsfoiesc,
Ofilita soartă-și plimbă pe potecă,
Avansând rănită, zâmbetul grotesc.

În oglinda vie ne privim cu teamă,
Îngroziți de-abisul ce-l putem vedea,
Respirând cuminte, ne-ndreptăm spre vamă,
Croșetăm fantasme după o perdea.

Stăm zidiți în ocne de singurătate,
Îmbrăcați în straie de circari banali,
Deghizarea-n iarnă n-am pus-o deoparte,
Ne-am rămas, în viață, cei mai mari rivali.

Străini

Azi suntem bieți străini, ciocnind același zid
Cu margini de granit, nou zugrăvit în humă,
Avem același vis cu gust alcaloid
Și-același orizont, redus la o cutumă.

Nu mai putem spera, deși avem un țel,
În lanțuri lungi de fier se zbate-a noastră vină
De-a fi doar muritori, cazați într-un hotel,
În care cel plecat, nicicând n-o să revină.

Privim la cerul Tău c-un zâmbet istovit,
Ne-mpreunăm, umili, iar palmele a rugă.
Deși ne dezrobești, noi tot am zăbovit
În patima stupidei mentalități de slugă.

Azi suntem bieți străini, debusolați total,
Ni-e răsăritul orb și-apusu-i o scânteie.
C-un puls țipând grăbit, visăm cvasitotal,
Trăind păcatul Evei, edenica femeie...

Zdrențele durerii

Azi, îmbrăcați în zdrențele durerii,
Nu suntem nici la modă, nici vetuști,
Închiși în reprobabile, noi cuști,
La granița măhnirii sau căderii.

Obișnuți cu-aceleași rezultate:
La școala vieții veșnic repetenți,
Ne ploconim pentru un pumn de cenți,
Zidim bordeie, dar visăm palate.

Ne fâstăcim pentru un rest de zâmbet.
Cu bucurie ni l-am da la schimb,
De s-ar putea, pe-al îngerilor nimb,
Doar să scăpăm de-al negurilor plânset.

Și speriați de viciul îndoielii,
Ne-nghesuim, pasibili delicvenți,
Pe-un raft subtil, croit pentru clienți
Sătui de exercițiul temenelii.

Pe portativ

Din cenușă-au înflorit speranțe.
Le-am udat cu stropii de argint,
Izvorâți din clipe ce nu mint,
În iubirea fără de restanțe.

M-am retras cu timpul la șuetă,
Încetând comerțul prohibit
Cu iluzii-aflăte-n deficit,
În plăpânda sorții piruetă.

Azi mai țin în palme nori de vise,
Dar remarc, pe-al vieții portativ,
Câte-o notă sună incisiv,
E-un concert cu ușile închise!

Apocalipsă

Ne-a înghețat privirea spre-nainte
Sau ne e frică să privim `napoi.
Înconjurați de false jurăminte,
Pășim, damnați, pe drumul cu strigoi.

Ne plictisim, vremelnic, și de aer.
Exonerați de veștede poveri,
Perpetuăm cu-același pașnic vaier,
Un anotimp de groază și dureri.

Ne-ncătușează demonii din minte:
Mânia, ura, răutatea-n van.
Of, dacă-am ști, săpându-ne morminte,
Cum Scaraoschi râde pe divan!

Ne-am exila în pripă orișunde,
Însă de noi nicicând nu vom scăpa!
Sub sarcofagul grijilor profunde,
O soartă crudă-n veci ne-o devora...

Pendulul sorții

În lumea noastră cât o gămălie,
Ne cernem vise tapetate-n scrum.
Funinginea îngHITE orbul drum,
Sub soarele pierdut prin galaxie.

Greblăm cu spor prin straturile minții.
Sperăm să recoltăm ceva de soi
Din gânduri vechi, zăcând prin cele noi,
Se luptă-n ele demonii cu sfinții.

Potirul vieții-l dăm pe gât îndată,
Uităm, subit, rezerve să păstrăm.
Licoarea ne seduce, delirăm
În soarta pendulând, debusolată.

Ruine-atârnă de sub giulgiul nopții,
Sunt resturi vii ce-au mai rămas din noi,
Coșari febrili din lada de gunoi
A celor păgubiți de umbra morții...

Ioan GHEORGHIU

Știu...

Știu jocul acesta demult,
jocul cu viața – frumos dar ocult
dacă vrei învățăm împreună
mersul pe sârmă, mersul pe o rază de lună,

învățăm să mestecăm cuvinte
până ne tocim dinții, până devenim oseminte
fără vise, totuși, e o plictiseală îndrăzneală
mai bine ne-am privi, surprinși, față în față

să ne cunoaștem, nu ? să intrăm conștienți
în jocul acesta original, joc de demenți,
să ne-aruncăm sentimentele ca pe-o haină uzată
la coșul de gunoi, sau unde nu ne-am închipuit
vreodată,

e un joc cu hârlețe și cu pământ
scoatem fericirea sau teama, ce-avem mai sfânt,
dacă vrei, învățăm despre dezamăgire,
despre ce-am pierdut, sau ce-am câștigat în viață,
poate, despre iubire...

Mă-ndepărtez...

Mă-ndepărtez
tot mai mult de realitatea
din ce în ce mai triunghiulară
de pe trupul semitransparent,
copilul din mine
parcă s-a stins,
nu-i mai aud pașii,
doar adolescentul
acela trist
fiindcă l-a părăsit iubita
mișcă în creierul mic,
abia mai respiră,
nu mai sunt decât un martir
indiferent –
hrană pentru timpul flămând,
aud cum fălcile-i compromise
încearcă să-mi sară în brațe
fără să știe că mai am o dorință,
o dorință mare cât un compas
de măsurat sentimente -
să-mi iau ochii ce mi-au săpat adânc
printre ani
și să ne-ascundem în noi înșine...

Cântec

Mă-nvălu în seară
ca-ntr-un zbor de in –
cămașa unui ideal deplin
cu forme neunitare și gust zemos de pară,

mă strig dar glasul e atâta de jos și de lin
peste frunte bruma mă înconjoară
simt cum preaplinul nu mai dă pe - afară,
cum rămâne haotic, neînțeleas dar senin,

strâng în priviri, parcă, întâia oară
tot universul, un dar aproape divin,
uit de mine însumi, mă cânt și înclin
că sunt un sunet dintr-o vioară,

dimpreună strălucim, eu tot mai puțin
pe bolta albastră lebede șoptesc într-o doară,
eu mă învălu în seară
ca într-un zbor îndelung și deplin...

Existențială

Eram eu, timpul și spațiul
și gândul parcă plutea printre noi
mă învârteam ca-ntr-o flacără neîncăpătoare
lovind încet murmuralele unei ploii,

vedeam cum îmi trece printre degete
frumusețea ta ca o frunză de trandafir,
printre îndoile și semne de întrebare
printre flori de piatră cu miros de mir,

o poveste de dragoste se înnodea înspre asfințit
unele sentimente străluceau în limpezimi de
granit,
altele se ascundeau prin desigurii nemaivăzute
doar tu rămâneai lângă mine neîubindu-ne până
la nesfârșit ,

îți atingeam chiar privirile cu palmele făcute căuș
nemaîntrebându-te despre cum ne-am cunoscut,
treceam unul prin altul și fluieram înspre sălcii
ca și cum ne-am fi pierdut în imensitatea unui
sărut,

nu știam că iubirea e un lucru aparte și greu
agățat printre cearcănii stelelor, printre pomeții cei
mai stâncoși,
întindeam fruntea ridată cu roua dimineții –
cântece rupte din cer, rupte din pinii melodioși,

parcă totul trecea foarte aproape de infinit
serile mi le făceam fântâni zburătoare,
doar tu rămâneai neîubindu-ne la nesfârșit,
doar tu rămâneai ca-ntr-o flacără rece, departe de
soare...

Nicolae RĂDULESCU

SICIA TRANSDUNĂREANĂ (TRANSDUNAISCAIA SICI)

În nordul Mării Negre, spre est până la Marea de Azov și până aproape de apa Donului, spre vest, până la Nistru, se întinde o țară mândră și frumoasă care se numește Ucraina. După configurația geografică această țară se află întinsă deci, până la două mări, este așezată pe o vastă câmpie casetată de una din cele mai ademenitoare bogății – rețeaua de fluvii cu apă curată, care prin mijloc, ca o inimă tânără este străbătută de fluviul Nipru, cel cântat în frumoasele balade ale caza-cilor, cu coline și cu resurse minerale în străfunduri.

Ucraina, privită din patria noastră, crează impresia și dă speranța că, împreună cu Franța, așează întreaga Europă într-o stare de echilibru care ar asigura pacea veșnică și liniștea pe continent. Dar, actul politic înfăptuit la anul 1654, prin care Ucraina s-a unit cu Rusia, avea să determine multe urmări nedorite, neprevăzute. Atunci, echilibrul politic al Europei a fost curmat și a avut drept consecință crearea unui colos care a pus sub primejdia amenințării toate țările apropiate geografic de Ucraina și chiar mai mult, ea însăși avea să intre în conul de umbră al colosului creat, care avea să vegheze în permanență, cu viclenie, cu violență și cu dispreț, asupra supusului din sud-vest și nu numai.

Disprețul stăpânitorului s-a întins și asupra trecutului istoric al Ucrainei și a călcat în picioare spiritul de libertate al mândrului popor ucrainean, dornic să-și făurească o patrie liberă și prosperă.

Când în anul 1709 s-a ivit prilejul înlăturării stării de vasalitate, atunci eroul național, simbolul independenței și individualității Ucrainei, hatmanul Ivan Mazepa, aliat cu regele Carol al XII-lea al Suediei, înfrânt la Poltava, a luat calea pribegiei și s-a oprit la Tighina, teritoriu moldav, aflat atunci sub vasalitate otomană.

Hatmanul Mazepa venise pe un pământ prieten, între moldoveni și ucraineni existau legături de amicitie din vremuri istorice, imemorabile. Ne gândim la voievodul moldovean Ioan Vodă cel Cumplit(1572-1574) care a fost ajutat în lupta cu turcii de hatmanul Sviercevsii și chiar de hatmanul Bogdan Hmelnițkii, care se încuscrise cu un alt voievod al Moldovei, cu Vasile Lupu (1643-1653).

Dar, la scurtă vreme, adică la 18 martie 1710, Mazepa, cel ce înțelesese bine ce viitor i se rezervase mândrului popor ucrainean și-a dat obștescul sfârșit și a fost înmormântat în biserica din satul Varnița, aflat nu departe de Tighina. Ulterior, rămășițele lui pământești au fost aduse și reînhumate la biserica Sfântul Gheorghe din Galați. S-a presupus că strămutarea de la Varnița la Galați a fost făcută sub îngrijirea pisarului (secretarului) lui Mazepa, Vasili Bezrucovii. A stârnit însă nedumerire

faptul că n-a fost înmormântat la biserica Sfânta Paraschiva aflată tot în Galați și ridicată la inițiativa vestitului hatman. Se știe însă că pisarul Bezrucovii, la scurtă vreme s-a călugărit la mănăstirea Poiana Mărului aflată în apropierea orașului Râmnicu Sărat unde, nu peste mult timp și-a dat obștescul sfârșit și acolo a fost înmormântat.

Se poate interpreta că Bezrucovii a deschis tradiția pentru coșoveii și hatmanii de mai târziu ai Sciției Transdunărene, să vină și să-și aștepte sfârșitul la Poiana Mărului, unde urmau să fie înmormântați.

Se mai știe că în anul 1958, biserica Sfântul Gheorghe din Galați a fost demolată și fiind situată foarte aproape de Dunăre, din simplă întâmplare sau poate deliberat, construcția cu tot cu mormântul hatmanului Mazepa, s-au prăvălit în apele fluviului. S-a găsit însă o conștiință curată care a recuperat placa mortuară și a depus-o la biserica Sfânta Precista unde, după câte se știe, se află și astăzi.

Având ca temei aceste adevăruri, unele izvoare istorice apreciază că, de fapt, încă din anul 1709 datează începutul exodului unei părți a căzăcimii zaporojene, în primul rând către Dobrogea.

După ce Petru cel Mare(1682-1725) a restrâns libertatea cazacilor ulterior, sub conducerea autoritară a țarinei Ecaterina a II-a(1762-1796) atacul a fost concentrat asupra ultimului cuib al libertății cazacilor, care era vestita „Zaporojskaia Sici” (Sicia Zaporojeană). Prin manifestul imperial emis la 3 august 1775, o parte a acordului parafat la 1654, mai ales respectarea autonomiei militare a Ucrainei, erau suprimate.

Desființarea oastei zaporojene a avut drept urmare căderea în iobăgie a cazacilor. De aceea, aceștia au părăsit ținuturile natale, o parte așezându-se în Cuban, iar alta va poposi, după un periplu destul de lung și controversat, în Dobrogea, care se afla mai aproape de Ucraina, către care cazacii, cu nostalgie își trimeteau gândurile.

Așadar, la anul 1775, țarina Rusiei a distrus micul cuib al libertății ucrainene „Zaporojskaia Sici”. Vom merge pe urmele celor 5.000 de cazaci care, după lungi căutări se vor așeza în nordu-estul Deltei Dunării, unde-și vor organiza o sicie în miniatură, imitând pe cât posibil, modelul de la Nipru. Analiza sufletească a acestor stări de lucruri, trebuie interpretată în sensul că zaporojenii erau dornici de libertate și vroiau să-și păstreze identitatea, să se deosebească de alte comunități și să-și afirme personalitatea diferit și independent față de spiritul rusesc.

Cauza pentru care cazacii au ales, au optat pentru Delta Dunării, era determinată întâi de faptul că turcii nu se amestecau în viața supușilor, de la care pretindeau, fie tribut, fie îndeplinirea serviciului militar în oastea otomană și în altă ordine de idei, pentru că regiunea se afla foarte aproape de mult dorita Ucraina.

Cazacii au pornit cu bărcile pe Nistru și au ajuns la Cetatea Albă (Akerman) de unde au trimis o delegație la autoritățile otomane pentru a trata cererea lor. Și au fost înțeleși. După ce s-au așezat

(continuare în pag. 42)

în Deltă, între brațele Chilia și Sulina, au intrat în conflict cu rușii lipoveni pe care cazacii îi numeau necrasoviți. Aceștia însă, erau mai bine organizați și pretindeau să li se recunoască autoritatea. De aceea, n-au putut conviețui. În acea situație, prin intermediul ofițerului austriac Budeus, în anul 1788 au obținut aprobarea de a se așeza în Imperiul Habsburgic, comitatul Baci, în apropiere de Zenta.

Acolo cazacii au primit pământ „pentru vecie” în schimb, fiind obligați să presteze serviciul militar. În plus, li s-au recunoscut unele drepturi dintre care amintim, păstrarea autonomiei interne, cu drept de a-i alege pe coșoveii și atamanii de curenii, de a avea judecători proprii, de a-și păstra credința și obiceiurile.

În Zenta, fie că au intrat în conflict cu autoritățile austriece (conform legendei, cazacul Eancio a ucis-o pe fiica împăratului) fie că erau prea departe de patrie și cei mai mulți dintre cazaci n-au mai putut suporta înstrăinarea. De aceea, au părăsit Imperiul Austriac (Habsburgic) și cu aprobarea sultanului s-au așezat în Dobrogea pe malul Dunării, la Seimeni, unde au obținut loc de așezare. Aici s-au constituit într-un „coș” care avea și o tabără militară, adică o sicie, dar care nu păstra toate principiile de organizare și funcționare a Siciei Zaporojene.

Ca supuși ai Imperiului Otoman, cazacii sub comanda coșoveiului Samoilo Kalnebolotski, au participat la războiul turco-rus din anii 1806-1812. Se spune că în timpul ostilităților, rușii au încercat să-i atragă pe cazaci de partea lor, fiindcă apărea suspectă capturarea unui număr de 300 de cazaci, care au fost duși în Rusia dar care, după terminarea ostilităților, au fost eliberați și lăsați să se întoarcă în sicia lor.

De la Seimeni, cazacii porneau anual în Deltă la pescuit, unde probabil se mai aflau confrăți dintre cei veniți după anul 1775. Era evident că se dorea ca sicia să-și schimbe locul de așezare, să plece, să se așeze în deltă, loc care le oferea condiții pentru pescuit și care le împlinea bucuria de a se afla mai aproape de dorita Patrie. Prilejul li s-a oferit după încheierea Păcii de la București, care a fost semnată la 16 mai 1812. Și la sfârșitul aceluși an, ei părăsesc localitatea Seimeni și pornesc spre mult dorita Deltă. Dar pe drum îi surprinde o iarnă cumplită și se văd nevoiți să oprească, să ancoreze și să ierneze la Isaccea. Aici, comunitatea locală îi primește cu bunăvoință iar ei, atrași de frumusețea locurilor și de ospitalitatea localnicilor, cu acceptul autorităților, rămân să ierneze.

În primăvara anului 1813, cei mai mulți se imbarcă pe mijloacele lor de navigație, își iau rămas bun de la isăcceni și de la confrății care au ales să rămână definitiv în orașul de la Dunăre, pornesc spre Deltă și aruncă ancora la Catârlez (Sf. Gheorghe). Dar gândul lor era atras de Dunavăț, despre care aflaseră multe și interesante adevăruri. Localitatea le oferea bune condiții nu numai pentru pescuit dar și pentru agricultură, în plus și pentru organizarea unei tabere militare, o sicie adevărată. Dar conflictele cu necrasoviții au continuat, după care, drept consecință, o parte a lipovenilor s-a văzut nevoită să părăsească acele locuri.

La Dunavăț cazacii au întemeiat o sicie, rămasă în memoria istoriei, sub numele de „Transdunaiskaia

Sici”, în jurul căreia se aflau sate locuite de cazaci cu familiile lor întregul perimetru purtând numele de raia, termen cu care turcii designau un teritoriu locuit de creștini vasali. Din raia mai făceau parte localitățile Murighiol (cu 300 case), Caraorman (cu 40 case), Catârlez, Ivancea, Gorgova, Vâlcov și Letea.

Sicia era condusă de un coșovei și se compunea din 38 curenii, sistem similar cu cel de pe Nipru. În perioada 1813-1828, cât a durat Sicia de la Dunăre – „Transdunaiskaia Sici” a fost condusă în timp de opt coșovei, primul fiind Samoilo Kalnebolotski(1811-1814), ultimul, Ostap Hladki(1828) care însă a trecut prin trădare de partea rușilor și în consecință, autoritățile otomane au desființat în acel an – 1828, Sicia de la Dunavăț. Drept urmare, cazacii au fost nevoiți să plece și să se așeze în diferite localități ale teritoriului nord-dobrogean. Conform unei statistici emisă în anul 1860 existau următoarele zone cu familii de cazaci:

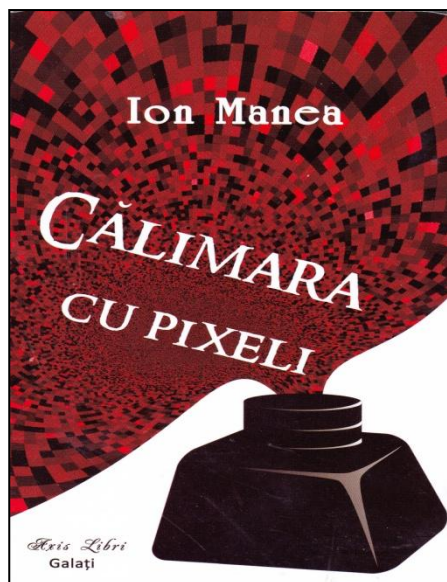
- Ocolul (Plasa) Tulcea cu 69 de case;
- Ocolul (Plasa) Isaccea cu 82 de case;
- Ocolul (Plasa) Măcin cu 97 de case.

În cele trei ocoale, la anul 1860 existau în total 268 de case locuite de cazaci, care cuprindeau evident, familii mari, de trei generații.

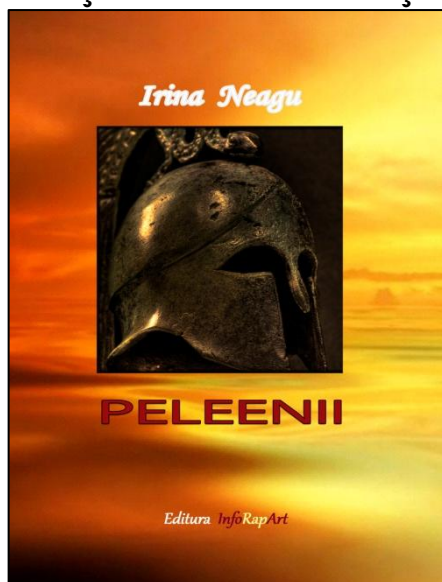
Au trecut anii, au apus acele vremuri și cazaci așezați și integrați în comunitatea isăcceană, atât cei rămași la 1813 cât și cei veniți la 1828, au devenit oameni ai locurilor. După anul 1878 ei au primit cetățenia română și ulterior au participat activ la marile momente petrecute în viața țării noastre. Dar, drept urmare a adevărului că în ultima conflagrație mondială, Imperiul de la Răsărit a înregistrat pierderi umane imense, rămânând cu spații teritoriale întinse aproape nelocuite, prin persuasiune dar și prin ordin, etnicii de sânge slav, aflați în teritoriile devenite clientelare, au fost convinși să revină în patria strămoșilor. Și drept urmare, Isaccea a oferit, din mijlocul comunității căzăcești un total de 607 etnici care, după ce li s-au îndeplinit formele juridice au fost imbarcați și duși spre meleagurile ancestrale „s-au reîntors în vechea patrie”. Cei rămași sunt parte integrantă a comunității dobrogene. Dar, adesea ei își exprimă apartenența la spiritul căzăcesc prin cântec, prin joc, prin păstrarea portului specific, prin respectarea unor sărbători tradiționale.

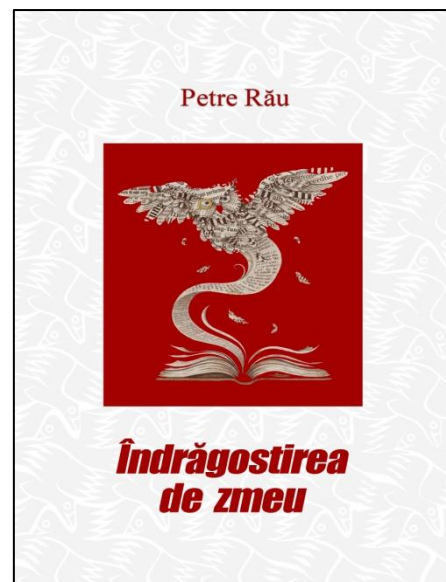
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

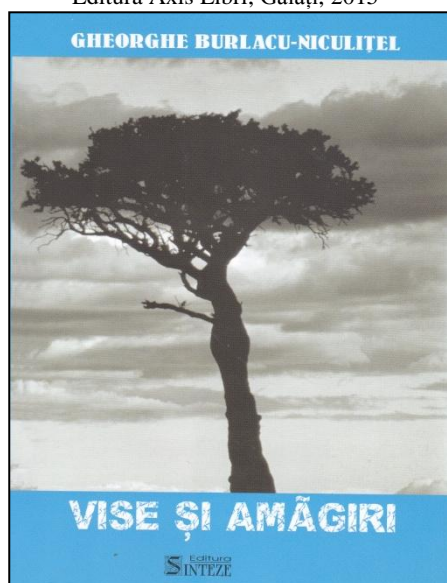
Ion Manea – Călimara cu pixeli
Editura Axis Libri, Galați, 2015

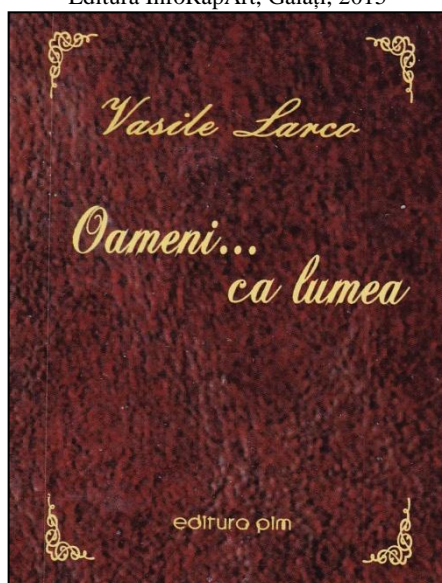
Irina Neagu – Peleenii
Editura InfoRapArt, Galați, 2015

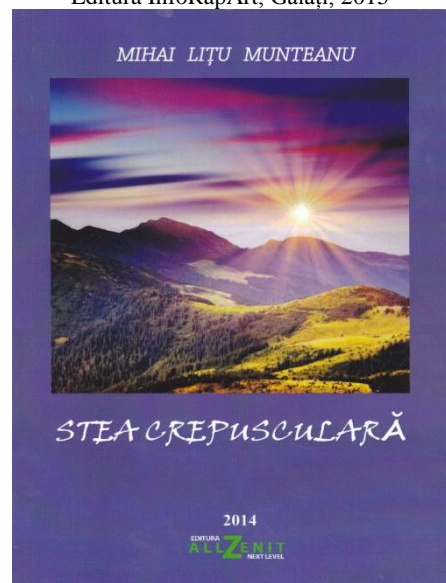
Petre Rău – Îndrăgostirea de zmeu
Editura InfoRapArt, Galați, 2015

Gheorghe Burlacu-Niculitel – Vise și amăgiri,
Editura Sinteze, Galați, 2014

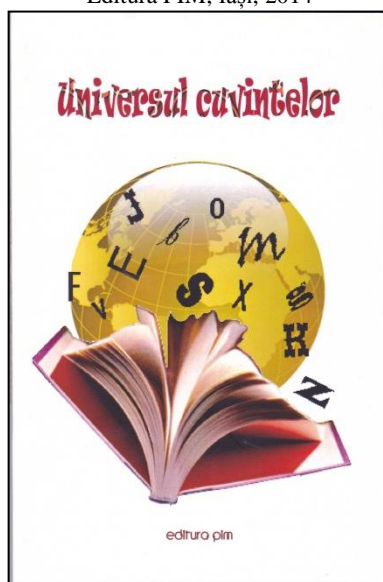
Vasile Larco – Oameni... ca lumea
Editura PIM, Iași, 2014

Mihai Lițu Munteanu – Stea crepusculară
Ed. All Zenit, 2014

Chimirel Cristina Alexandra – Povestea sufletului,
Galați, 2015

Universul cuvintelor – Antologie concurs
Editura PIM, Iași, 2015

Mihai Horga – Arhiva visurilor
Editura Papyrus Media, 2015

BOEMA

apler

ISSN 2066-0154

Galati 800331, Str. Regimentul 11 Siret, Nr.17, Bl. C20, Ap.42, parter

Telefon: 0726 337376, 0740 596225, 0336 800313

Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com

Web site: www.boema.inforapart.ro